

Hind 30 mrk.

Meie

Matsi

Nalja ja pilke jutud.

SK. 5295

ENSV
Riigiraamatukogu
№ 515565

26. IV 46.
Raamatuharuto.
Reel. 5.-
X

Kalendritegija päewaraamat.

Gesfõna.

Kui üks aasta lõpeb, algab kohe teine. Harwa peetakse mõni päew mahet.

Kõik aastad sammuvad kindlas korras: pärast 1918. aasta algab 1919. aasta, mitte 2000, nagu mõned usutavad.

1919. aasta on väga tähtis aasta. Tähtis nii hästi matemaatilisel, geograafilisel, kui ajaloolisel.

Teie kahtlete?

Waatame järele.

Kui 1919 tuhat üheksasaja üheksateistkümnne peale jagada, mis jääb järele? . . — Null! . .

Kas pole tähtis?! Kaardipanejagi ei oska seda ettekuulutada.

Ja siis. Geograafilisel. Mis teeb 1919. aasta?

Ta tõmbab kõitidele geografia kaartidele ristid peale. Ja maa-
mõetjad peawad uuesti põhjanaba juurest maa mõetmisega peale hakkama.

Ring ajaloolisel. — 1919. aastal saab just punkt 150 aastat täis, kui esimene Eesti laulupidu oli.

Kes uskus siis, et ka tuleb kord aasta, millel nimeks — 1919?!
Näete nüüd! . .

A 2, 1959

Jaannar eht aasta eimeseotsja-kuu.

1. Täna, keht nädalat kohe, vidada uus aasta algama: 1918. aasta oma 365 päewaga olla läbi.

Uga kas siis meie oma mullu ära natsionaliseeritud kümneist-
fimmend päewa enam tagasi ei saagi? . . . Wast unustasid enam-
loised nad oma ära putkamisel meie maale maha ja on weel kusagil
alles. Ega's nad neid wast Wenemaale ikka jõudnud ära wedada.
Ja kui wedasidki, saatku tagasi. Niimoodi see nõök ka ei lähe.
Wõtnud kuus päewa, pooltofinat, terwetofinagi, aga nemad kohe —
turaditofina! No, kas pole kuradid! . . .

Ja kui see 1919. aasta paremgi tuleks. Waat', weel hullem.
Wõtnud siis juba see kah! . . .

2. Tahtsin Uue Aastale õnne soovida ja käisin ühes kirja-
tööde kontoris: ma jäin wana aasta ööl umbkeelseks. Kirjutaja
tõlkis minu kolmesõnalise õnnesoowi kahesõnaliseks ümber ja wõttis
minult kaksikümmeend marki. Pakkusin „kerenskii“ — ei wõtnud.
Tema ojata neid isegi teha.

No' küll on kirjamees! Küsisin, kas ta ei tahaks ka mulle
„kerenski“ tundisi anda.

Lubas. Kõik lubas: tõlkida, tundisi anda, habet ajada,
tantfima õpetada, luuletama, näitlema, jõumehets. . .

Õnnesoowastuses langesin tale kaela.

„Niisugust meest lähed meil Gestis waja!“ hüüdsin ma rõe-
muga. „Teie wõite oma kultuuraga tuue kuu jooksul kõik meie elu
ja olu ümber luua! . . .“

„Wast soovite ka pudel konjaki?“ küsis ta. „Wõi omatopitud
paberosja? . . . Hästi head! . . .“

3. Kolmat päewa aasta uus;
Õnnesoowid alles suus.
Igaüks teeb waga näo,
räägib, nagu laulab lōo;
ükski keist ei luba koori,
pettusjega raha nõõri,
olgu raste, olgu kallid, —
ükskeist aitama kõik walmis.
Uga see on paha lugu,
sõnabel' ei järgne tegu:
lubatakse, lubatakse,
kuni ära unustakse,
keht et pika aasta sees

ümber muutub iga mees.
Kiided seljas laowad,
asjad turgu kaowad, —
päew päewalt seda näed,
et weel waesemaks ja jäed. . .
Üteldakse: „Dota! — Taewas. . .“
Ja siis kannatlikult, waewas.
waata, kuidas tehtaks raha,
kuidas ausust maetaks maha,
kuidas angeldaja woorib,
seitse nahka seljast koorib, —
ja end wõta trööstida:
„Ega's teised taewa saa! . . .“

4. Räägitakse, et paljudel olla korda läinud mullu aastal puudu jäänuid päevi alt käe järele saada. Minu korteri kõrval korteris elaw neitsist piigale tulkus seda kuuldes löwi häälega nutma. Antagu temale tarbainetekaardiga ainult kolm päewagi järele, siis oleks ta weel kolmekuninga päewal kasklummend üheksa aastat wana, muidu aga juba homme — kolmkümmend!

Ja, etks ta ole ilka suur wahje küll, kas inimene kahelümne wõi kolmekümne aasta sees.

6. Täna on kolmekuninga päew. Ajaleht ei ilmu, ei tea, misjuguised need kolm kuningat meil wõersil on, kas töökuningas, rahakuningas ja leiwakuningas wõi kaardikuningas, sabakuningas ja aseainete kuningas.

Tööd ei tehta, raha ei ole, leib on otsas, aseainete pood on tinni, saba ukse ees ei ole ja kaardiga midagi ei saa.

Wist sellepärast, et kolmekuninga päew on.

7. Külmal teeb inimesed ettewõitlikumadeks. Igaüks waatab, kuidas omale sooja saada. Arusaamine on juba nii kaugele edenenu, et keegi enam teise filmast pinda õngitjema ei hakka; igaüks tirib oma filmast palki. See pidada palju paremine põlema ja palju mõnusamat sooja andma.

Palwetennad ajada oma palwetesse ka enam kuumemat hingeõhku.

8. Uus leiwa ja tubaka aseaine olla üles leitud. See olla sambla, saepuru, kuusekübide ja hobuse kondijahu segu. Leiwaks küpsetuna olla ta väga toitlik ja suitsetades anda peenemaitselist lõhnawat suitsu. Tulla ka juba wõltsimisi ette.

Etks jahlerdajad tee kõik head asjad järele.

13. Keegi wallawalitsus wõtab omale uue nime: Raagi wallaamet. Omal ajal oli ta koguni Raagi wabariik!

Sic transit gloria mundi! . . .

18. Külmetafin enese ära. Käisin arsti juures. Käskis küljesoojendaja wõtta. Homme panen sellekohase kuulutuse lehte. Täna teen woodile teise korra peale, muidu ei ole ruumi magada.

20. Ongi juba küljesoojendaja. Muidu on ta kaunis haritud, aga lugeda ega kirjutada ei oska.

Räägib Eesti, Saksa, Wene ja Inglise keelest, aga küljed on on külmas, mis külmas.

Su need wist ilka nendel keeleõppimistel külmaks läinud.

24. Sain ühe Noaaegse ajalehetoimetajaga kokku ja küsisin muu seas:

„Mis ja nüüd ka sinna lehte õige kirjutad?”

„Ah“, lööb ta muretali täega. „Leht läheb iseenesest täis.“

„Kuidas nii?“ küsisin.

„Kirjutatakse täis.“

Head toimetuse liikmed, peab ütleva.

25. Et paber kole kalliks on läinud, hakkawat Rahvaülikool oma õperaamatuid aedade ja plantude peale trükkima.

Omeli wiimaks saab teadus kõigile kättesaadavaks! Omeli wiimaks tõrjub haridus jopatirjanduse ta uulitaplantudelt ära! . .

27. Küll on aga neid rahajortijä ilma palju! Wallast sain teatelehe, et pean oma veeraha ära maksma, palkasin uue teenija ja pidin talle käsiraha andma, meewoorimehele andsin wooraha poisikesele, kes woorimehe tüdriku — jootraha. Ja nüüd loen kirjast, et üks minu wa' hea tuttaw naise wõtab ja hulga kaajarahaga saab! . . .

30. Lund olla taewasse weel õige wähe järele jäänud. Teisel kuul wähendatawat lume portsjoni poole wõrra.

31. Homme saan palka — sellest jatkub poolekuu jöögirahaks. Aga mis teine pool kuud? . . . Ja muu . . .

Lähem õige arsti juurde, lasen waadata, kas minu käe sees ta niisugust raswa imemiseks on, nagu faru täpas.

Weebruar ehk seajalgade mälestamise-kuu.

1. Weebruar kuuls on lühike, kuid nälja ajal kohane. Kas nälgid päewa, nälgid faks, jes siiski wahet wäike waks.

Ka patustele parem see: ei nad nii palju pattu tee. Kas pattu päewa teed wõi faks, seal siiski wahet wäike waks.

Ja need, kes palehigis tööd on sunnit' rühkma päewad ööd. Kas higistada päew wõi faks, seal siiski wahet wäike waks.

Ring need, kes teewad lollusi, kes maal'wad seinal kollist, — kas nende päralt päew wõi faks, seal siiski wahet wäike waks.

Kui paljudele nuhtluseks et kuu nii lühikene! . . . Eks? Kas aega antaks päew wõi faks, on nendel wahet hiigla waks.

Näe, neiu, wanemaks ta läeb, kes teda wiimaks enam näeb! Kas noor ta päewa wõi noor faks, jes juba wahet hiigla waks.

Üks hupleb kiidus, kuulsuses,
 aupaište särab ümber, ees.
 Kas au tall' antaks päew wõi
 faks,
 sest wahet ifta hiigla waks.

Ming teine rahafaju all,
 kas osawust wõi õnne tal...
 Kas raha saab ta päewa,
 faks,
 ses wahet temal hiigla waks.

Ja kõigil meil siin ilma sees
 kas olgu naine, olgu mees, —
 kas elupäiwi üks wõi faks,
 ses ifta wahet mõni waks...

2. Täna on küünlapäew. Pätt on täna küünalt waka all
 hoida. Aga mis see minusse puutub: mul ei ole ei wakka ega jõua
 ma ka küünalt osta. Minu küünlad on kuu ja päikene ja nendel
 pole ma weel tahtnud kaant peale panna.

4. Täna kuuesaja neljakümne wiie aasta eest asutati Wene
 Balti laewastik. Need kes mullu madrustelt suhkurt ja jahu said,
 mäletawad weel küll, kuidas see laewastik lõppes.

8. Ilm peaks ka weidi aru saama. Ega's ta ometi näljasele
 inimesele wõi nii külmal olla, kui sõõnud inimesele. Ega's ta ometi
 mõni kaupmees ei ole, kes millegistki ei hooli.

9. Raubatarwitajate ühijuse loosolek. Eestseisus pani ette
 ühijust ära likwideerida, sest et peale saharini enam midagi müüa
 ei ole. Seda müüb aga igaüks, olgu turueit wõi uulitsapois, wal-
 lawanem wõi wallawaene.

15. Wõinädal. Linnas on kaupmehed hädas: ei ole kartuli-
 putru, mida wõi pähe müüa. Paar nutikamat katsumad kollaseks
 wärwitud jätwiga õnne.

16. Kuhu keegi teine tungida ei suuda, sinna tungib aja-
 firjandus: kusagilt wõib saada ei ole, aga täna ilmus ajaleht wõi-
 nädala auks wõiplekkidega.

18. Wastlapäew. Küll oleks huwitaw praeguse aja siga näha!
 Käägitakse, see olewat ilma jalgadeta.

Aga mis jalgu nüüd süüa?!

Radund aeg, kus sea pekki wõisid näha, wõisid mett!...
 Wastlapäewa armjad palad olid ifta seajalad...

Tahfin wastlasõitu teha. Wastlasõidu luba saajate saba oli
 paar wersta pikk. Wastu õhtut hakkasid nad sealjamas oma istekohta
 peal liugu lastma.

Mul tuli aga hea mõte:

Mis mul wiga tonkal sõita,
 seal ei pruugi luba näita!..

Waimuhaiged näewad, kuidas lollide kufil liugu lastatje. Daamid, kes muulu rahatasude peal liugu lastsid, on liulastmijest kōit oma jabad ja seelikud läbi kulutanud. Istuwad nüüd. Mõned räägivad, ka istekoht olla läbi.

19. Tuhapäew.

20. Üleeila 455 aastat tagasi, sündis kuulus Galilei, kes päris targa peaga aru sai, et maatera liigub, ja eila 546 aasta eest sündis kuulus Kopernikus, kes jelle wa' maatera liikuma pani.

Oli teine küll üks kange mees!

21. Ma olin ifka kange naistepõlgaja, aga nüüd pean ma näljase poepreili ümber lipisema: ei ja muidu sigarit!

Wiimati mine niikaugele ka, et anna weel muju!..

22. Suud walutawad mis hirmus! Mine tea, mis tarwis seda wa luuwalu päewa üleüldse waja on ja weel wana kalendri järele!..

23. Tarbeainete kaarti peale anti üks heeringas. Nagu wallastala kōhe!.. jatkub tulewa aasta jelle ajani.

25. Jäe on õige libe. Peawad head liulastjad olema, kes ei kuku. Langanud naisterahwaste hull suurend linnas iga päewaga. Peaks nad ometi tuhla uulitsale riputama, mis see järelewaatus muidu aitab...

26. Palwepäew. Mis muud, kui palu ja saada palwefirjasi. Mitmed palwefirjased lähewad suure töö tõttu hulluks.

27. Lugesin lehest, et ühel koolilapsel klassitahwile rehtendust tehes känd ära külmanud. No küll on lugu!..

28. Linnas on kuulutusel wäljas, et homme esimene märts on. Wanatüdrukud lööwad risti ette ja pobisewad:

„Oh, ja heldene aeg! Ei anta kuus enam kolmekümmend päewagi — wanasti oli ifka 31 ja 32. Waat', wiimati on märts kõigest pikk päewa kakskümmend kaks ja aprilli ei antagi! No küll on siis alles lugu!..“

Maisel jäeb jelle tõttu ka sünnipäew pidamata ja kingitused saamata. Besib juba pool päewa minestuses ja kiristab hambaid.

Märts ehk kõhukorisemise-kuu.

1. Olgugi et ju ujl paastu ei tunnista, aga aeg on niisugune, et muud kui paastu nii, et kõht koriseb, nagu oleks sul mõni grammofoon sees.

4. Wenemaa wabastamise päew. Ei tea, millest wõi kellest.

12. Kõlle Wenemaa wabastamise päew! Mine tea, mis seal

nüüd on, kas linnupriius või... noh, niisuguse linnu priius, kes puuris.

13. Päike, nähtavaste, abiraha saab ju Soojalt. egas' ta ei paistaks muidu nõnda soojalt.

Lumel pole wastupidavust, ta on, kui tibla, loll: kuulab päikest, tähele ei pane, sulab toll ja toll...

Päike ajab lumes mäsju lahti.

Lumi sulab, avades kõiksugu prahti, paljastab kõik sopas' tänava ja laane...

Jää, see praguneb, — järw, jõgi faotwad kaane...

Wesi tõuseb kallastest ja matab alla niidud, uhub ära lume räbalad ja hilibud.

Buhtaks roisust tänawa teeb luud.

Päekene weepeeglis enesele ahnest annab suud...

14. Uulitsapoisid koguvad sulawa lume pealt kõntsa ja topiwad sellega paberõsa.

Kui nad üksford suureks kaswawad ja neist kaupmehed, lihunikud tulewad... Waat siis!

Küll need siis pruulida õskawad. Tõkatist teewad taina walmis.

15. Kõiksugu kursused lähewad moodi. Paastu kursused, paastu-föögifursused, peenrategemiskursused, põllutöökursused.

Minu aru järele oleks pidanud põllutöökursused juba talwel ära pidama. Küüd hakkab warsti põllutöö peale, mis ja enam kursustad ja aega wiidad.

16. Noorekuu loomine sündis pidulikult. Warsti on ristjed. Waderiteks olla kõik kuulsad mehed kutsutud.

17. Täna saja kolmekümne wiie aasta eest tehti esimene õhupallil lendamise katse. Oleks jellal ajal juba Zeppelin olnud, küll see oleks naernud.

18. Teadus täieneb. Ei ole midagi ilma põhjata. Isegi seen kaswab seemnest. Ja täna loen lehest, et keegi õpetlane on usu batfilliuse üles leidnud.

Baptistid pidada seda juba palja filmaga nägema.

19. Kõik sulab. Isegi teatritükid lähewad wesijsiks. Sabas-seisjate filmad on aga juba ammu wesijsed.

Müügile on aga niisugust juhurt tulnud, mis ei sul. Ühest ruuttolli suuruselt tükitesest jatkub mitmeks ajaks.

20. Sulawast lumest tehtakse üleswõtteid. Järgnewatele põlwelede mälestusjeks.

21. Pööripäew. No oli see aga pööre! Pärts südame pani pööritama.

22. Lume alt tulewad mitmed foolimõjad ja ära külmanud wareste ja warblasie jurnutehad wälja. Spetlased arwawad, et need ühes kiwidega siis Soomest siia rännanud, kui meie maa weel alles wee all oli.

Cesti Rahwa Museum saab koormate kaupa wanawara.

23. Maale otsitakse töölist wäljasi lumest puhtaks kaapima. Loomad peab juba toidu puudusel karja saatma, aga weel on karja-maal mõne tolli paksune lumelord peal.

Balgats lubatkse üks ninasõrme täis piima päewas.

24. Madise päew. Koh, et teda Madis mõtaks! . .

27. Et raha ka waejemate fätte weereks, hakatawat elaw hõberahasi tegenta. Elawhõbel on ju see omadus, et ta ifka alla poole wajub.

Kui aga rahafurs ka ühes wajuma ei hakka! . .

30. Palmipuude püha. Kõik emaeslid on ära mõetud. Palmioffi maha murda ei tohi. . .

31. Ega's ilm muidu fewadeks lähe, ega's muidu ta muudagi wähe, kui tulewad fewade tuuled ja õrnemad fewade luuled

Katsume: Müüd pesu wahetab maailm.

Kez wiijakas, see — finni film!

Maailm küll wana, habemid,

kuid siiski weelgi häbelik.

Etz pesu ole küllalt must

ja kaitine, kui puret just,

fõitsugu määrde plekid sees.

Peab puhtaks loputama wees.

Ta loputab. Kuid lugu hull!

Tal pesust pihku jäeb weel null!

Maailm on ilma pesuta! . .

Weel mitte, mitte waadata! . .

Enneaegse aprilli eest hoiatakse. Kannatuft — aeg annab arutuft.

Baastukuu kaobki juba. — Suba sulab! . .

Aprill ehk üllatuste-kuu.

1. Täna on see ajalooline päew, mil isa Kreuzwald aprilli nalja reinud. Ta ütelnud esimesel aprillil:

„Kaugel näen kodu kaswama.“

Küll oli aga see wa' Kreuzwald üks naljanina!

2. Küll võivad inimesed aga kergeusklikud olla! Keegi oli jutu välja teinud, et kullavahma sadama tulla ja kõik rahvas ootas eila terme päeva ja õõ sõdmata potide ja pangedega uulitsal.

Paljudel ei olnudki ka küll midagi süüa.

4. Antakse teada, et waejemate inimeste jaoks edaspidi wäike neljapäew ja wäike reede sisse seatawat.

Nii nii. Igauhele tema seisuse järele.

8. Nii siis täna on ju Liitwimaa eestlaste sajaastane wabas-
tamise päewa juubel. Ei tea mispärast seda päewa eriti ei pühit-
seta, kas sellepärast, et anti küll linnupriiks, aga ei antud puuri.
Siiski mõned sõowad kanarpiku suppi ja joowad kuremariini.

14. Karjalastmise päew. Keegi linnalane küsis mu käest, et
kuidas lehmad ometi pärast lastmist weel elusse jääda. Minu wai-
kiwa muige peale tähendas ta siis:

„Nad wõiks ikka selle karjalastmise jeal maal maha jätta:
lehmi muidugi wähe. Loomaaias suri üks ära, nüüd ei tea, kust
ajemele saab...“

20. I h a w õ t t e pühad selle sõna tõsijels mõttes.

21. Muidu kenad munapühad, Siiski sellest pole häda,
munadest kuid taskud tähhjad. paranda wõib õlu seda:
Kumb neist „treigib“, kuff wõi lana, wõta winti, warsti lena
et ei tule ainust muna?!

Ja jalad on ka nii nõrgad ja nõtkuwad, et pole kiiku wajagi.

22. Siiski kiige püha on maa nii kiikuma wõtnud, et muud
kui kiigub ja kiigub. Südamel wõtub pahaks ja pea pöörutama.

Raaber tõgab ka weel ja ütleb:

„Kasjahastus!...“

Minul aga pööratab filmis. Kõik need wabadused on ka selle
pea nii kirjuts teinud.

23. Kõhleri 80-aastane surmapäew. Kui koolides Eesti
ajalugu hakatakse õpetama, küsin mõne lapse käest järele, kes see
Kõhler oli. Suure inimese käest häbi küfida kah.

Ah, jah, täna on ju proowi- Jüripäew. Tehtakse kolimise
harjutusi.

27. Künnipäew. Keegi enamlane peab hiilgawa kõne, et
kõik tähhjad platsid ja kohad tulla üles künnda, põllu alla, kõik uulit-
sad ja põik-uulitsad, pargid ja turuplatsid, marjaaiad. Lenin olla
isegi oma palja pealae kappaste alla teinud.

Et tarwilisel mõedul seemneid oleks, tulla neid seniks õige ruttu
taswatada. Üks kõik, kas koti sees wõi lillepoti sees.

29. Instruktorid soovivad pöeasid kõige juurtega üles kistuda. Armastajad aga avaldavad pöeaste ära kaotamise vastu langet protesti. Prantsuse rahvas olla sellepärast wälja suremisel, et Prantsufemaal wähe pöeasid.

30. Et üllatused ja kõiksugu pettumused esimesel aprillil küllalt suured ei olnud, torratakse homme esimest aprilli weel. Siis algab Mai teise kuupäewaga peale.

Mai ehk jüdame paistetamise-kuu.

2. Cilast päewa ei olnudki. Ei saanudki maid vastu wõtta. Saima weel aprilli.

3. Nagu kuulda palkunud meri ka tänawu Tallinnale uut maad. Pole wastu wõetud. Meri tulnud peale tagasi.

Waat, siis, kaeba weel, et maad wähe!..

4. Esimene mai-püha. Maa alles märg ja muru määrab. Kuuwauspaber on ju kole kallis.

Maitajad wõtsid esimest mai-püha püsti seisles vastu.

5. Ilmus uus puulehede moodi album. Uued puulehed tulewad õige tillukesed. Et ole ju puudegi wallas tiisikus käes.

6. Jüripäew. See päris Jüripäew.

Moonaakad kõik kolivad.

Kolonistid tulewad

ära tühja maale siia

sealt, kus sandid jaia jüüta.

Imestawad küla naised ;

mõtlemad: „kui targad poisid!

Lapsed haritudki puha:

Saksakeel neil selge juba...“

7. Inglise kõgu olla ka tänawu jälle prantsuse pesasse kolunud. Loodetawaste ajab kütt ta sealt wälja.

9. Naiskorstinapühkijad pesid endid nõest puhtaks ja teatasid, et nad enam korstnaid ei küüri. Nemad olla naisterahwad ja tahta ometi kah mehele saada, aga kui nad nii mustad olla, ei kosida neid kuratki. Sellel olla põrgu puhtaid naissi täis, mis kühiseb.

11. Keegi Tallinna neiu olla oma lapsesega kimpus. Selle isa olnud keegi inglise madrus ja nüüd ei õppidagi laps Eesti keelt rääkima. Purfibi ja purfibi ilka seda wa' Inglise keelt!..

12. Näisin jalutamaks. Wihma hallas sadama. Ja sigar juus ajas lehed wälja ning hallas õitsema.

13. Ameriklased olla uue leidusega maha saanud. Nad ehitada oma laewade peale pilwelõhkujad. Kui siis laew põhja minna, ulatada pilwelõhkujaga ots ikkogi weest wälja ja uppujad wõida endid laewalaele ära peasta.

15. Prantsufemaal säetakse suitsukaartid sisse. Naisterahwastele suitsukaartisi ei anta.

Daamide kestel on suur hirm, kas mitte liha juwel fange kuumaga ilma suitsutamata prantsuse wiisi pahaks ei lähe.

Et hästi wastu pidada, suitsetawad meilgi paljud naiste-rahwad.

16. Noodid on kauplustest otjas. Linnud, kes laulud ära unustanud, on nootide puudusel üsna keeletud.

Wilsongi ei kirjutawat enam nootifi.

17. Janseni saja aastane sünnipäew. Jansen, Jansen — see oli wist mõni daanlane; „sen“ lõpuga nimed on Daani nimed. See wõis wast mõni suur karjakaawataja olla.

23. Tallinna neiud on ärewil. Puudertakse nägusid ja krou-
fitakse juukseid :

— Türlkased tulla! . .

25. Kelipühi. Kehwa aja tõttu peetakse aga kolm. Kui tule-
wikus aeg paraneb, pühade tagawara suureneb, siis peetakse neid
jelle ajemel wiis koge.

26. Seltsid teewad säitusi rohelisesse. Kased wõtawad neid
palja urwaplaastriga wastu.

Lehed on wäljamaalt küll juba ära tellitud, aga pole weel
pärale jõudnud.

27. Et paljusest Ewa õuna söömiseft juba mitmel pool ko-
lera lahti on peajenud, pannakse armastuse rõugeid.

Põesaste alla pannakse kihwtinõel.

29. Nähti juba toonekurgi-proowireisijaid. Kaup olla kaunis
tallis.

Siiski, tellijaid leidub.

Mõned üffitud wanapoifidki olla tellinud.

30. Mai lahtub. Ta karta, et talle kollane pileet antawat.

Räägitakse, et tal paberist pesu olnud.

Ei tea, mis ime! Paljudel polegi pesu enam üleüldse olemas.
Mäeks heameelega, et suled selga kaswaks.

Juuni ehk sõnajala õitsemise-kuu.

1. Maale! Maale! Suwitama. . .

Maal nüüd hakkab huwitama.

Maal ei olda enam tehwad;

maal on kõigil piimalehmad;

ise röösapiiima lehmad,

ise hapupiima lehmad,

ise kohupiima lehmad,

ise wõiandjad lehmad,

ise kõõgitiwõi lehmad,
 ise lauawõi lehmad. . .
 Maal on kõigil ka weel sead
 wärskest lihast! . . Küll on head! . .
 Jse on seal petisead,
 ise suitsuliha sead,
 ise sularaswa sead,
 ise fingiworsti sead. . .

2. Kuulus looduseuurija Siff Lutsplatsnik minna Põhjanaba uurima.

See maatera on ifka iõeste loll küll, kui ta oma nabasi nii wahtida lasseb. Pole teisel häbi põrmu.

4. Sain ometi hea ärile otsa peale. Mutame osahijuse. Terwelt aktisia jeltsi lohe. Ja teate, mis meie oma, jeltfile nimeks paneme?

— Kirjal!

See ei tähenda mitte Siuru keeles „tirjanit“, waid firjut lehma. Sest waadake, et lehma osta, peabki ühinema. Milliardärid wõiwad üksi lehma osta. Wast soovite ka osanikuts astuda? 4000 rubla.

7. Et saabas kallim on, kui jalg ja kurioosum on puuhalg, siis ifegi puutalbuga ja saabast ära himusta. Teg on, kus muu ei awita, kui — jalad ära partida ja palja jalu lüüda ning joppa mööda müüda.

9. Keegi kuulutab lehes, et ta abieluliisrit müüb. Wis-tiste ajab kuum kewadine päifene ka abielu sisse praod.

10. Seitse magaja-päew. Mõttele ometi! Ka magamise läbi on seitse inimest kuulsaks saanud. Ainult nende nimesi ei teata.

11. Tallinnas muudetakse Schnelli tiif furnumerekks. Sealt loodetakse siis niipalju joola saada, et ka kalasabad wõida sisse joolata.

13. Sellest õige asi pala,
 et ei ole saada kala.

Rägema pead palju waewa,
 kui jaad silku mõne naela.

Peretoitki hoopis teine,
 pole, nagu oli enne.

Pole enam hapud silgud,
 aina aujad purgi silud.

Meid on üksi küllalt müügil;
 purkides nad merel püügil. . .

Ega's kallid kao ilmast,
 nagu wõi sest pudru filmast. . .

14. Sain ühe külatooliõpetajaga kofku.
 „Kuidas käsi käib?“ küsisin.

„Ma ei saa aru, miks need inimesed, kui nad linnapargis fireli õisti murravad, ikka terwed harud kaiti kisuwad, kas neil hagu waja on wõi?“ pahandas ta.

„Mis sa mõtled siis, ega's nemadki näppusi põleta. Aga see tuleb enamiste ikka jellest, et nad arad on.“

„Metsikud ikka, tahtsid ütelda.“

„Ei. Arad. Nad kardawad, et neid tabatakse ja kisuwad siis ülepea aela. Suure rutuga ei ole ju wiisakast ümberkäimisest puuga juttugi.“

„No küll on ikka ime, kui „looduse kroonile,“ nagu mõne wafikale aia ette pead tegema!“

„Pole ime midagi! Näe, kõik põllud on plastratidest ümber piiratud. Arwad, et see loomade pärast nii on? Ei! Inimeste. Mõllu tahtsid nad ju ifegi rukiterad peade seest ära warastada, walmimata obrad ära wiia. . .

- 30.** Linnas juba õige suured mured,
 maha müüwad firjanikud suled,
 kunstnikud, need pintsliid wiitwad panti,
 näitlejad ei mängi enam janti,
 ajafirjanikud saawad lõpuarwed
 (asemel nüüd automadid, hosianna sarwed). . .
 Millest peab helilooja wiisifi weel looma?
 Luuletaja kellele weel tundeid rinda toome? . . .
 Süiski, mustakunsti meesteks paljud nendest muutnud,
 kes ei ole kiusatustel wastu seista suutnud.

Juuli ehk looduse sauna-kuu.

- 1.** Lähwad maale komponistid,
 lauljad, näitlejad, artistid,
 luuletajad, firjanikud,
 tõlgid, aiafirjanikud,
 pildimaalikunstnikud,
 villimängukunstnikud,
 flaweri peal mängijad,
 wiituli peal mängijad,
 nõiad, selgeltnägijad,
 mustakunstiitegijad. . .
 Plageeriwad heliloojad lindude wiisid,
 kunstmaalijad ümber dekoreeriwad hiisid,
 kunstnikud flaweril saadawad warest,

ilukirjanik ainet saab suitsunud tarest,
mustakunstimees kartulaist rublasti jäch,
selgeltägija heimati kaswama näeb. . .

2. Imelik! Kõige armsam sõna muutub sõimusõnaks ja põlgust awaldaw sõimusõna saab austawaks sõnaks. Wõtame, näituseks, sõna: „seltsimees!“ Kasjuge oma kõige paremale sõbrale ütelda: „seltsimees“ ja teie jääte eluaeg üksteisele wihawaenlasteks. Niisamuti, ehk küll ümberpöördukt, on lugu sõnaga: „Paljajalgne.“

Kes ei käi nüüd paljajalu? Küll on aga naistel jalad!
Kes weel tunneb kingawalu? Mõnei, nagu pudrumõlad,
Paljajalu gentelmannid, teisel, nagu worsti otsad, —
paljajalu ka grand-daamid . . . kuis neid ärarääki ostad! . . .

Du ka naissi ise sorti,
need, kes ilka teewad sporti,
kes ei kannud kitsast saabast, —
jalad neil kui wärstest wahast. . .

6. Anti linnu konjerti. Klaverimängija Klahwiaadu ja wiulifuntnik Tokeras tõusid aeroplaanil õhku mängima.

Korraga tuli aga wihma sadama ja klaver läks liimist lahti.

7. Range kuumuse ja riiete puuduse pärast käitakse alasti. Marie Under, kes enam batist särkidest ja pükste pitsiwahust sone- titada ei saa, siurutab nüüd warbaküünest ja ihuharwadest.

12. Ujatohane kuulutus: „Ilma waluta taob hambad kurku ja paneb uued, heinasõdmise hambad asemele, hambaarst Raud- nõges.“

See mõib üks wänge mees olla! . .

14. Biljapuude seas on hispania haigus laiali lagunenud. Arstid joowitawad aadrit lasta.

17. Ülemiste järwemanake on hirmul, järw ahwardab kui- waks jääda. Ta olla Põhja jäämerest jäed tellinud, et wett juurde julatada.

Ka Härjapea jões wäheneb wesi. Eila leitud jõest üks noor wallastala, Soonase poeg juus.

No, waata, kuhu nad lapsi ei wiiska! . .

20. Nähtawaste on ka Elias oma tulise wantri gummi- rehwiid läbi ajanud ja sõidab nüüd raudwiisadega ratastega. Küll on aga mürin! Nagu furnu pealuid ja kartulaid kufuks segamine tühja tõrre peale. . .

25. Jaagupi päew. Mitmed moonafad loewad piiblit. Seda teadusti läheb neil waja, sest tulewal aastal tuleb neil Jakob- moodi elama hakata.

27. Sada ja üks aasta on seft mööda, kui ära keelati inimesi turul müüa. Aga enesemüümise õigus on täna päewani alles jäetud.

Suur õnn sellest on paljudel ajatirjanikutel ja uulitsanaisterahwastel.

30. Kuumusjes hingeldab loodus; Tulumad puud, nagu joobnud, laijana lainetab järw, waaruvad kändude peal. maantee, see seisab kui roodus, Väike, on, kui ülespoodud. hallitab pilwede parw. Oh! see käib warwaste peal.

Kukipõld liigub, kui meri, Lilledest lõhnab ka mõni tollasil lainil, kui kuld. kallimast pressitud meest. Tolmul' on tuulehoog peri. Lagumisi' jalaga peni. Tursunud, paistetand muld. a'ab kedagi karwade seest . . .

August ehk nõgeseleiva-kuu.

2. Keegi oli turule harilikku rukileiba müüa toonud ja pakkus, mõtelge! — kolm kopikat nael! . . .

Kuid keegi ei tihkanud osta. Ütlešid:

„See siis leib küll ei ole, kui ta nii odaw on. . .“

7. Täna korratakse Jaagupi päewa.

9. Sain ühe maamehega kokku ja küšifin:

„Kas loodate ka wiljapeksmisega pea walmis saawat, et warsti uudsest leiba saaks?“

„Mis seft wiljast peksta?“ imestas maamees.

„Aga miks siis mitte?“ imestasin mina omatord.

„See oleks ju minimekordne töb. Peksa wili ära, tuula, wii wesketele, tee jahuks, lase waat, weel ära ka sõeluda ja aja siis jälle haganaid hulka... Niiviisi wõite uudse leiba järele weel kaua oodata. Parew juba otsekohe põllu pealt weskile, las' teeb kõik terad ja kõrred korraga jahuks...“

Ime, kui kaugele inimese peaaaju edeneda wõib!

11. Instuktorid annawad nõu, et seal, kus wihma ei saja, wett käsitanuga metsa seentele kasteks wiidagu.

13. Minu naaber hakkas juure häälega hõiskama. Ma küšifin, kas ta hulluks on läinud wõi.

„Ei,“ wastas ta. „Aga, waat, mul kaswawad marjad filmas ja marjatoop matšab turul juba kümme rubla.“

17. Uudne leib on käes. Päris naeru kjsub wälja.

Seda lõigataks, kui taela,
igaiks saab weerand naela.
Leib on õige kerge, kobe, —
nael on, nagu päiski kobe.

Lapele saab anda kaffu,
las ta sööb, kui fana taffu.
Olgu waenelaps, leiknaene,
teegi leiwast pole waene...

23. Wana seemnega tehtakse rufid, kas kolm päewa enne wõi kolm päewa pärast Lauritsa päewa maha, aga päris tuliuuega?.. Wist Lauritsapäewa festööl.

24. Keegi tarf on ülesleidnud, et nõgeseft ka püssirohtu ja tina saada.

Õiitku nõgesejööjad, et neile püssirohu ladu sisse ei figine, Wöib plahwatus ka tulla.

27. Surm olla oma wifati ära nürinud.

Ei oska teine wist wifatiga hästi ümber käia.

28. Wa' Udara-Mart kaebas, et ta olla oma instruktorigest pojaga häbas, hoida wäga karjatüdruku poole.

Olla seda wist armastama hakkanud.

„Millest ja seda järeidab? küsifin ma.

„Waata“, seletas Mart, „ma andsin karjatüdrukule kowa käsu, et kui ta hommikul karja wälja ajab, ei ta fiis loomi tuni lõuneni ühe hooga jöödaks ja mitte magada ei lajeks, aga mu poeg seletab, et lehmi tulla ifka „pruukosti“ aeg weidi magada lasta, nad tahta seebida... Noh, kas see pole mitte jelle wa' karjatüdruku pärast — fiis saab see ka magada...“

29. Sajab teenewihma. Mõned käitwad sõelaga wihma seest seene seemneid püüdmäs.

30. Usutatakse, et talwel nälg tulla. Ei tea, misfugune fiis see uus nälg wälja näeb.

31. Linnalased toowad ja istutawad leiwapuid.

Wiimaks saawad ka maamehed linnast odawamalt leiba, kui linnalased maalt.

September ehk seente paaritamise-kuu.

1. Paljaks wõtawad see aasta maa küll, nagu konna selja. Olgu see wili wõi wiff, taljas wõi konnahein — kõit niidetatse maha.

Ifka musta päewa jaoks, ifka musta päewa jaoks.

12. Aga nii tibe töö, et ei saa aega süüagi, weel enam päewaraamatut kirjutada.

Tõtt ütelda, ega's seda sööki na olegi. Duraasitame ainult muidu.

13. Ühel linnast linatattujal on selg küüra jäänud ja ei anagi enam tagasi.

Küll ta mõib nüüd oma „igaweise kumardamise“ eest hea koha saada.

17. Turul müüs keegi eidele pooleks lõigatud kartulaid nelikümme penni tükk.

„Miks teie kartulad olete katki lõiganud?“ küsisin.

„Ega's mina wanainimene, neid lõikand. Nad lõigati juba siis pooleks, kui nad kewadel maha tehti...“

23. Juba ongi sügise algus. Katsuks õige sügise laulu laulda, aga odraolts on furku jäänud. Sõin ju salamahiti ühe odrapea ära.

Moh, na umbes kahe-kolme margine mõis see küll olla.

25. Sinnalased, kes juwe läbi paljajalu käinud, imestawad, et neil weel jalad läbi kulunud ei ole. Muidu kandsid nad ikka jamaajaga kaks või kolm paari saapaid läbi.

27. Igaüks weel ruttab, rühib, jala hammustab, suud pühib, tuleb talwe, sajab lund, aega küll siis maitsta und.

Peremees küll kannul walwab, kesse jala wilja salwab; wili saab kõit arwel wõetud, naela wiifi üles loetud.

Eks ka loomad süüa taha;
lehed puult neil wõetaks maha,
mis nad enam otsas teewad,
muidu kollaseks seal läewad...

Sinnas wärwitakse nad küll roheline wärwiga üle, aga wärwil on wähe wärnitsat sees — ei seisa peal.

29. Mikhliapäewa esimene pool. Kes täna Mikhliapäewa ära pidada ei saa, sellel tuleb kolmteistkümme päewa oodata.

30. Mitmed põllumehed on oma wilja walanud salwe, millel põhja polegi!..

Oktober ehk wiljawarjutamise-kuu.

3. Arusaamata, kuidas ussid ikka ilusamaid õunu tahawad. Sa waezele Matfile jätawad nad ka tihti paljad juurikad.

5. Lõikusepüha. Peewad kõit arstid, selle erialaks lõikamine on. Maal walitseb waitus. Kõit on tühi ja paljas.

7. Üks peidab ühe eest, teine peidab teise eest. Sinnas peidab kaupmees ostja eest, maal peremees julase eest.

Kaupmees ütleb: „Laf' kerki hind!“

Peremees jälle: „Laf' lähewad Mikhliapäewal teenijad ära, meil siis omal hea wõtta.“

12. Mihkkipäewa teine pool. Need sulased, kes täna leiva
otsa jäewad, jäewad tulewa aasta Jüripäewani.

13. Elu wõtab uue tuuri, abielud a'awad juuri.
Noored mehed kosja sõitu   Reidudel, kel käinud kured,
teewad nüüd üksteise wõitu,   wäga, wäga suured mured ;
on ju jälle kosjawiina,   kaardimoori juures käiwad,
tähtsam mis, kui ise Liina...   igat ühte poisfi nõidwad.

Olgu Ann wõi olgu Anu,
igaüks neist ihtab tanu,
aga riiet nõnda wähe, —
tanugi ei saa, näe, pähe!..

13. Täna on nende lõikusepühha, keda weel ümber lõigata
tuleb.

20. Räägitakse, et wiinawabriku ees kartulid sabaš seista ja
ootada, tšehelid käes.

22. Turg on tühi. Ime, kui ruttu kõik ära söödi!.. Ja mis
weel turule tuleb, see kaob, nagu Soomas kala kõhtu.

Minult keegi naine tuli oma kassikutega turule, pakkus neid
kõigile kasulasteks, omal ei olla leiba, aga need jäid tal küll kätte.

„Toon'd parem ahwipoeigi!“ vilkas keegi angelbaja.

23. Range wihamasadu. Vähen õige turgu. Kuiva ilmaga
sealt nii kui nii midagi wõtta ei ole, eht saab wihamaga, ega's seal
nüüd wast saba ole — see saab märjaks.

25. Ajalehe kuulutusedki on wihamaste ilmade tõttu magedad.
Lehe sijust enesest ei maksa rääkidagi.

28. Praeguseaja inimese hing pidada olema, kui kristall.
Imestate?

Jah. Nagu... šaharini kristal.

31. Ilm on juba kaunis wali.

Kuulda, pea tulla tali.

Waja karuks hakata

ja proowi kappi imeda.

November eht sandijandi-kuu.

2. Tee tööd eht ära teegi tööd,

ei ole ikka mida sööd!

Kel raha, pole wigagi, —

saab naerda turu hindagi... .

6. Ajalehed hüüawad ülesehitawale tööle. Leidfid paraja aja.
Hakkan ka õige õhulosfifi ehitama.

8. Täna olewat esimene Mardi-laupäew. Rae, hullu, kui suureks isandaks ta see wa Mart läinud; peab juba faks laupäewa.

Käisin näofatte pidul. Meelde tulid Vermantowi sõnad tema „Maskeradiist“:

„Maskel ei ole ei seisust, ei hinge, — on ihu.

Kui näo teeb tundmataks maske,

on firgefi warjata raske . . .

Miks talisuta? Keegi sind maskes ei tunne — Eõõ isu! . . .“

Seeäranis näitse neiud seda salmi mõistwat.

9. Paar päewa iga aasta sees, mis nagu konna saapa sees ei wallawaesed jalli. Üks nendest kuulus Mardi-päew ja teine jälle Kadri-päew, mil terwed mäng'wad santi ja teewad konkurenti küll oma wallawaestele, küll rändjatele jantele, kes hulgal käiwad üle maa, et omal toitu forjata.

Kes elus tahaks kindral olla, kuid saanud oga rätsepaks wõi forstnapühk'jaks, kingsepaks, — wõib kindralina wälja iulka, kui Mardi-päew ju ufte ees. Ja neiud näkineisideks end muuta wõiwad, ta need, kes „liblikatena“ na muidu käiwad. . .

10. Mardi-jantide wõltsimist olla ette tulnud. Sigete mardijantide hulgas olla ta palju wargaid olnud. Meid olla nende piklodeft näpudeft ära tuntud.

11. Täna oli toidu tagawarade üleskirjutamine. Mina mardijandiks ei käinud. Mul oli ainult nimi üleskirjutada.

See ju kah — minu tagawara.

16. Maanteel liikwad killa-
woorid. . .

Käiwad küla laulukoorid
harjutamas Eesti hüm-
nust,

laulwad furgu põhjast,
rinnust. . .

Siin ja seal on mõni
pidu,

mida peab „Tähi“ wõi
„Jdu“.

Märgitakse „Oma jal-
gel“ —
nõe ja sawi jäljed palgel.

19. „Estonias“ mängitakse „Lõbusat Talupoega“. Kõigil moonakatel, kantnikudel ja popsidel on sisseminet prii.

Nende jaoks see etendus eriti ongi.

Waesed moonakad, kantnikud ja popsid on hoopis usugi kaotanud, et ta talupoeg wõib lõbus olla. Laf' näewad, soawad targemaks.

Jah, teater on ikka tajulif küll.

21. Ei ole toitu saada,
ei ole saada puud
ja tuba walgustama
peab paluma ka tuud.

Tõesti' surra weel ei taha,
weel tahaks elada!
Kes teab, kas surmgi paha,
kui ära harjuda?...

Ei ole miskit teha.
Ka siis, kui heina jõöks
ja nälga saaksid näha,
sest kust ja heinu saaks!..

24. Homme on furnutepüha. Waja oleks õige nende juurde pidusöögile minna. Neil ehk ikka on weel midagi — sest endisest ajast.

25. Küll ikka Kadril palju wett!

Ilm ujub, nagu kõrtsilett..

27. Mägin juba ühte jõulupuude ülesõitjat. Küll see wõib palju teenida. Paneb aga jõulupuud keldri ja ootab jõulustid ning jõulupuude werehindasi.

Waja oleks ka midagi koguda. Wast kuuse kääbisi jõulusupi jaoks.

28. Täna oli nii igaw päew, nagu seda ajalooõsti pole leida.

30. Üks asi süiski imestab,
et nüüd, kus imed täitwad maad,
kus wend, näe, wenda kriimustab,
kus poegli iia hirwitab,
kus mitte ainult tähti! sabad,
kus toidupoed, kui Põhjanobad, —
et ilma otjast pole kuulda . . .

Wõi ongi ots see kääs meil juba? ! . .

Detsember ehk aasta äratolimise-kuu.

1. Kääs ta on, see jõulukuu! Tahaks nagu kuhugile ta eest peitu jooksta.

Ei tea, kuidas wanast neid jõulusi nii oodeti! . .

19. Pööripäew. Kui see ka need jõulud ära pööraks!

21. Toomapäew . . . Mäletan, olla üks kord suur walitseja olnud, teda hüütud „Hirmus Toomas.“ — Tea, kas selle Toomapäew täna ongi? . .

Ilm on küll väljas hirmus.

Teeb nende isade jaoks hangesti, keda nende pojad jõuludöl wälja ajawad.

23. Ikka hullemaks! Ajalehed teatawad, et tänawu foguni neli jõulu tulla! . . .

Kõik postid kirjendavad jõulupidude kuulutuslest.

Ets need ole ikka nendele ära walitutele. Ja see ärawalija on — raha.

Wesi wõib küll suuri asju teha, aga raha wastu ta ikkagi ei saa.

24. Sagati jõulumorstide aseainet. Olin ka sabas. Aga enne, kui järg minuni jõudis, oli keel-õõ käes.

Erööstisin ennast sellega, et siiski worst majas on.

Minu ema ütles ju mulle alati, et ma olla see — „laiskworst.“

25. Jõulud käes, kui imewäega

Nagu kõrist kinni käega

wõtab paluw lapsesuu:

„Papa, tee mull' jõulupuu!“ . . . ! . . .

26. Meelde tuli isa jutustus wanast endisest ajast.

Sel ajal makseti ka kirikumaksju worstides. (Heldele! Kui nüüd korraga neid maksusi worstides nõutaks!)

Keegi ahne õpetaja soowinud, et worstid hästi suured oleks.

Wa' Madis ka, wa' wiguriwänt teine, teinudki siis jämedad worstid; ajonud surnud hobuse soolikad kaljaraba täis ja wiinud.

Saanud kiita.

Järgmisel pühapäewal ütelnud aga õpetaja kantslist:

„Worstimaksud peawad ikka küll olema, aga mitte nii liiga suured ja jämedad worstid, sest need on tigestast tehtud. . .“

27. Käisin waestelaste jõulupuul. Lapsed waesefesed waatasid ümber.

Pärast sai igauks worsti, nõnda nimetatud prtrtuti-worsti.

Minu lapsufesele ei antud: ma olla isa, pidada ise muretsema.

Laps nuttis koju tulles kogu see tee.

Õnnets leidsin naabri ulse eest worstipulga ja pistsin selle lapse nutule ette.

28. Süütalaste päew. Seda püha peawad ka wanatüdurufud.

29. Jõulu õnnesoowi kaardid hakkawad pärale jõudma.

31. Wana aasta õhtu.

Aasta pakib asju loftu. Mõtleb neid kõiki ära wiia.

Õudne. Kõik asjad nagu räägiks pahaendeliselt:

„Mis sinagi enam ootad?! . . .“

Tahaks õnne walada. Ei ole tina.

Katjun õige piisaratega.

Uulitjal on kisa. Uus aasta jääwat hiljaks.

Räägitakse, ta olla weel alles sõidusabas.

Järeldõna.

Paljud küsivad :

„Aga kuhu jäi jõulumees ?“

Vastus on lihtne :

Jõulumees ei ole sahterdaja ega angeldaja. Ta on aus inimene ja ei osta konderbanti vedada. Ta ootab parem paremat aega.

Aga kas tuleb uus aasta parem ?

Heldeke! Mii wanaks oleme ära elanud ja ei tea, et uue aastaga kõik jälle otsast peale hakkab,

uuest' algab aasta uus,
 uuest' õnnesoovid juus,
 uuest' rinnas püha tunne,
 uuest' õngitseme õnne,
 uuest' teeme hiigla plaani,
 uuest' küürutame maani,
 uuest' tungime Euroopa,
 uuest' Cestis teeme soppa,
 uuest' jonn a'ab kurje juuri,
 uuest' imestame puuri,
 uuest' jäeme jabas halliks,
 uuest' püüakse meid aniks,
 uuest' wiime asju panti,
 uuest' käime vaatmas janti,
 uuest' nõutaks Östiraha,
 uuest' tööga asi paha,
 uuest' jaame leitwatschelid,
 uuest' ladund wõi ja pekid,
 uuest' wõime altläe osta,
 uuest' konks — ei jõua osta!
 uuest' tuleb jälle suwi,
 uuest' tõuseb eluhuwi,
 uuest' tulewad ka lured,
 uuest' haigused ja mured,
 uuest' enam timpu jäeme,
 uuest' igat nõõki näeme . . .

Riivilombi Ints.

Ajakohased tarvilikud teated.

Kirjutanud Riiviloobi Ints.

Raudtee sõidu teated.

Et sõit raudteel inimesele, kes harwa sõidab, wäga termise peale mõjub, tuleb enne jahasseismisega keha wastupidawaks harjutada.

Kui keha küllalt wastu pidaw ja paberid korras, tuleb wassali minna ja kassast pilet osta.

Sõidu pileтите kohta on weel hinna ülemäär maksmas ja sellepärast ärgu tingitagu pileti ostmisel mitte.

Kui pilet käes, tuleb wagunisse minna ja pingile istuda. Kui ruumi ei ole, seisitagu püsti. Kuid ärgu sellepärast kassast muist raha tagasi saama mindagu. Ega wagon mõni teatrimaja pole, kus seisuplatsid odawamad, kui isteplatsid. Ühe hinna all kõik.

Wagunisse ärgu taswitagu enesega kottisi ega sekkisi jahude ja lihadega, padasi ega pannisi kaasa. Wagon on illa wagon ja mitte elu korter. Wagunisse võib ainult oma seisise asja kaasa wõtta. Muu pandagu bagashi.

Wiisatad inimesed koputagu enne wagunisse astumist waguni ukse peale ja astugu alles siis wagunisse, kui: „siis!“ on hüütud. Meed, kes rutem edasi tahawad saada, ostku teise klassi pilet. Tasutiisikuluses istud aga ärgu üleüldse raudteel sõitku.

Kui rong kohale on jõudnud, tuleb wagonist maha astuda.

Edasi sõitjatele tuleb: „head terwit“ ütelda ja konduktorile jumalaga jätmiseks kätt anda.

Kes teab, mis tarwis see hea on . . .

Laewasõidu teated.

Enne laewasõitu tuleb keha niisamuti ära wastupidawaks harjutada, kui enne raudteel sõitu. Niisamuti tuleb ka pilet wõtta.

Ujumise õpetust osta ei pruugi — laew oskab isegi ujuda.

Enne meresõitu tuleb aga ennast uppumise wastu ära kinnitada, wast uppudki ära ja siis saad kohe suure hulga raha. Osta wõimitu puuda leiwajahu kohe.

Kui meri kangeste laenetab ja laewal süda pöörutama hakkab, tuleb laewast wälja astuda ja mõni werst jala minna. Siis võib jälle laewa istuda.

Kes lastega reisib, waadatu hoolega selle järele, et lapsed kiwidega kalu ei loobiks. Kalu muidugi wähe.

Kui merehaiguse puhul süda ei kannata laewas olla, võib ennast masti oisa üles riputada.

Tolmumantlit ei ole waja laewale kaasa wõtta.

Wekslite teated.

Kui kellegilt raha laenad ja midagi hinnalist vastu anda ei ole, siis anna weksel.

Weksel kirjutatakse veel tänini paberi puudusest hoolimata wekslipaberi peale. Ajalehepaberile või plotskipaberile kirjutatud weksel ei maksa midagi.

Raha summa tuleb wekslile ifka tulewiku kursi järele kirjutada, see on kui ja täna sada rubla ühe aasta peale laenad, siis ei tule wekslile mitte sada rubla kirjutada, waid see summa, mis sada rubla aasta pärast maksab.

Kui wõlgne määratud ajaks wekslit wälja lunastanud ei ole, tuleb weksel neljaks ühejuurusteks tükkideks rebida ja ahju wisata.

Protšendi teated.

Et nüüd kõite asju ifka protšentides arwatakse, siis ei ole üleliigne paar sõna ka protšentide wäljarehkendamise kohta ütelda.

Mitte üksi rahakurs ei ole muutunud, waid ka protšendi kurs. Mis enne kümme protšenti oli, see on nüüd ka juba sada protšenti. Näituseks, kui ja enne sada rubla kümme protšendiga laenasid, siis tuli taqasi maksta sada ja kümme rubla, aga nüüd — kakssada.

Pidagu seda protšentide arwamisel hoolega filmas.

Mõistlik nõuandja.

Koduarst.

Suhatus, kuidas ilma tohtri abita ja apteegi rohtudeta haigustest jagu saada.

Kes teist ei teaks, kui raskeste mõjuwad teie tasku peale teie enese ja teile ligidate ligimeste haigused?..

Tohtrid ja apteegid aga — need on need põhjatud Danaidide waadid, kuhu teie waewaga kogutud ja hõigiga küünite wahel hoitud pennid ja kopikad, nagu hundi suhu, kaowad.

Et teid, armsad lugejad, tohtriteist ja apteekidest ära wõerutada, anname teile siin ilma mingisuguse lisamõksuta niijuguseid tähtsaid arstilisi nõuandeid, mille eest tohtrid teilt mitu sada rubla või koguini terwelt tuhat marki wõtaks.

Arstimise juures tuleb punkti pealt alamal toodud õpetuste jä-

rele läia. Pidades meeles, et teie terwis teie eneste käes on ja et iga filmapilt teie hing wõib wälja minna.

Abinõu konnafilmade wastu

Kõige hirmjamad piina sünnitawad konnafilmad, mis pahadesi jalandudest ja ülepeakaela käimisest jala warwastele tekkivad ja seal walutawad.

Kõiksugu kõmukuulsjad rohud ei aita, sest nad maksawad palju raha ja nende läbi ära kaotatud konnafilmad kaswawad warsti jälle wanale kohale tagasi ja walutawad weel hullem.

Aga teil ei ole ka waja kõiksugu ülestiidetud rohtusi tellida, millest üks targem ei ole, kui Härjapea wedelik ja teine hullem, kui Ülemiste järwe wesi: meie abinõu on lihtne, odaw ja mõjuw, nagu rufikahoop filmaulu.

Wõtte tugewat siidiniiti ja niitige sellega warwas, millel konnafilm peal on, juurest kõwaste ümber ning siduge umbõlm ette.

Esialgu teeb see teile küll walu, aga kannatage ära; kõif juured asjad sünniwad waluga. Mõne päewa pärast aga juba lööb kinni niiditud warwas mustaks ja kukub ühes kõige konnafilmaga otjast ära.

Wõitkamise afemel — loomulik arstimine.

Tihti tuleb ette, et ühel ja seltsamal inimesel on üks jalg pikem ja teine lühem. Tseenesestli mõista, et see loodusemäng jalgade omanikule wäga pahandaw on.

Mis peab niisugune hädawares tegema?

Tohrite nõu on: lastagu jonnakade jalgade jaoks iseäralised spetsiaal jalandud teha, mis weel kallim maksma lähewad, kui jalgad ise, wõi lastagu jalgade kallal walus ja elukardetaw lõikus ette wõtta.

Aga miks kulutada raha ja hädaohustada oma elu, kui on weel olemas „loomulik arstimise õpewiis“, mis juba kõifide maailma tarkade juures austajaid ja kumardajaid on leidnud.

Lihtne füüsika seadus ütleb: „soojusest kõif asjad paisuwad, aga külmaest lijuwad nad endid koku.“

paneme jeda looduse seadust tähele ja — arstimise allikas ongi käes!

Mässige oma lühikese jala ümber kuuma wee pudelid ja pika jala ümber jäetükid ning hoidke seni kaua, kuni pikem jalg külmuhest koku kiskudes lühemaga, mis jälle kuumuses paisub, ühe pikkuseks saab.

Kui teegi enese stinkt-piiritusega ära kihvitatanud.

Nagu teada, on kõige paremaks rohuks wingu wastu stinkt-piiritus. Muidugi mõista, et siis stinkt-piirituse wastu kõige paremaks rohuks wingu on.

Sellepärast soovitame meie inimesel, kes enese stinkt-piiritusega ära kihvitatanud on, tuppa wiia kus ahi enneaegu kinni pandud või kus keris õõguwate süte ning tuffidega on, ukseid ja aknad õhu-findlast kinni panna ja oodata.

Miiviisi võime meie looduse seaduse järele looduse enese wea ära parandada.

Mõjuwad abinõud koduste murdjate ja kahjulikkude putukate wastu.

Juba Darwin tõestab, et looduses on ja kestab võitlus ole-mise eest.

Tugewam häwitab nõrgema — häda mõidetule ja elagu mõitja!

Mii siis tuleb ka inimesel, sellel looduse kuningal, alataja ümbritsewa loomailmaga oma elu eest ägedat võitlust pidada.

Meie soov on teid, armsad lugejad, selles rängas ja raskest võitluses aidata ja anname teile head nõu ja juhatusi, hülüdes teie mõidu fiske uskudes:

„Edasi, inimene! Tulewit on sinu!“

Lutikatesurm.

Nagu looduseuurijad kinnitawad, asuwad lutikad peaasjalikult tapeetide ja pragude wahel, woodites ning madratsides.

Tõsi, rahwa hulgas on küllalt harjumust ja isegi falliwustki nende loomade wastu; paljud seletawad, et lutikad majas koguni tarwilikudki olla, aga see on eksitus.

Paljudes maades saadakse ka ilma lutikateta läbi ja sellepärast on iga intelligent lugeja kohus selle fiskejuurdunud eelarwamise wastu kas või sabidaga mõidelda.

Et lutifatest lahti saada, tulewad lohad, kus nad asuvad, tugewaste petroleumiga üle walada, iseäranis ohtraste woodi madratsid, padjad ja tekid ning siis harilikust tuleriikust põlema süütada.

Mõne aja pärast on lutikad hääbunud, sest nende nahk ei kannata tuleleeki.

Kirpude hävitamine.

Mitte vähem muret, kui lutikad, teewad meile kirbud, need wäledad konna moodi hüppajad.

Kirpude püüdmine nõuab suurt wäledust ja osawat filma; oma raskuse tõttu raiskab nende jaht palju aega ja on iseäranis neile tüütuseks, kellel peale kirbupüüdmise veel teisi ametisi on. Iseäranis osawad on kirbud endid woodi linadesse ja muu meeste- ja naiste-rahwa pesu woltidesse ära peitma.

Sellepärast soovitame neile, keda kirbud ära tüütanud, oma woodit ja kantawat pesu tõrwa ja tõkati seguga (üks jagu tõrwa, kolm jagu tõkati) üle määrida. See määre takistab kirpudel põgenemist ja hõlbustab nende püüki.

Parasiitide wastu.

Peale kirpude ja lutikate on inimese waenlasteks veel üks liit putukaid, keda küll wiisakas seliskonnas ei nimetata, kes aga siiski walusaste hammustawad

Elawad nad enamiste peas — tähendab, on kultuuraliselt kõrgel järjel.

Et nad kaitsevärwi hallid, on nende ülesleidmine väga raske, iseäranis blondidel neiuudel, kellel juured juuksed. Aga ka wana tudise hallidest karwadest ei saa neid hõlpsaste kätte.

Sellepärast soovitame kõigile, kellel see veel wõimalik on heledate juukste eest hoida ja kellel seda wõimalust enam ei ole, juuksed tiidiga mustataks teha: siis on need halliwatimehed, nagu peegli peal näha.

Nende wastu tarwitawad paljud ka meie lutikate ja kirpude wastu soowitatud abinõusid, aga kõige mõjuwam on ikkagi lihtne kodune kuumaweevann. Mõjuwamat abinõu ei leitagi enam üles.

Wann täidetagu keewa weega, pistetagu pea sinna sisse ja hoitagu nii just punkt pool tundi — ning kõik parasiidid on peast jäljetult kadunud.

Kui teie wõeruspeol laual kallist serwiifi näete, kuulutage uhkelt, et teie ühte „woofust“ teate, mida keegi järele ei tee.

Wuidugi leidub ikka keegi jonnakas wastuwaidleja, kes „woofust“ jagu usub saawat.

Räsktigi siis teenijal üks harilik raudnael ja wasar tuua ning laste jonnakal wastuwaidlejal nael nii taldrefust läbi lüüa, et taldref kaiki ei lähe.

Wuidugi mõista, läheb katse hukka.

Sirwitage siis mõni aeg äpardaja kallal ja soovitage tal katset korrata. Ja nii senikaua, kuni kõik taldrefud laual kaiki on.

Wõera peoperemehe magushapu nägu sünnitab teile hea tuju ja teie naerate miu aega.

Tagawara nali.

Kui teie korra juba lähelepanemise keskpunktiks olete saanud, ei taha teie enam warju jääda ja sellepärast peawad teil ka weel mõned lõbusad naljawõitmed tagawaraks olema.

Räituseks, kui teie lauanaaber kangeste kõdi kardab, oodake parajat filmapilku, kui teenija täie kandituga tema juurde tuleb, ning kraptsake siis kõdifartiwale naabrile näpuga wastu ribikonti. Nagu rabatud fargab ta üles ja ajab teenijal kanditu kõige jupi wõi kohwi portsjoniga kõrwal istujale daamele kummult süle.

Tõuseb hiigla naerulagin, mida teie weel takka õhutada wõite, naerdes kahemõtteliselt:

„Kes kõdi kardab, see ka... mh, jah, jah... mh, jah jah...“

Ilusad laste mängud.

Igaüks, kellel lastega tegemist olnud, teab kui wäljakannatamataks need wäikesed armsad õrnad olewused minna wõiwad.

„Meil on igaw!... Mis me teeme?!“ — noriwad nad, nagu pain-sääsed, ehk jälle mõtlewad niisuguse müra ja kärarikka mängu wälja, mis õnnetud toasolijad täiskaswanud inimesed kas wõi kurdiks teeb.

Meie kohus on siin lugejatele selles asjas appi tulla ja nende laste jaoks wiisakaid ja meeldiwaid mängusi tuua. Ja meie täidame oma kohut alati paremine weel, kui hästi, ning alamal toodud laste mängude peasiht on: lastes nende mõtlemise wõimu ja enesepüüet äratada.

„Märgilaskmine.“

Lapsed teevad ümber rippuva laelambi ringi, võtavad omal saapakelisel ja tuhvlisel jalast ära ja hakkavad nendega lambi pihhta wiskama.

Kui keegi osawam wiskaja pihhta trehwab, joofseb petroleum, põlema plahwatades, lastele pähe ja sünnitab suurt elawust ja nalja.

Ulemal tähendud mäng on sünnis õhtutel, kui lamp põleb, päewaseks mänguks on aga iseäranis sünnis, nõndanimetatud, „hiina tiir.“

Selleks on tarwis wõtta tosin laua taldrekuid ja laduda pörandale ritta, jättes igaüks wahet paras waks. Siis on waja wõtta marmor-siwist kuitatus-presst, tuhatoos, kirwes wõi mõni muu rassem asi ja määratud maa kauguselt forda mööda iga taldreku pihhta wijata. Wõitja on see, kes kõige rohkem pihhta trehwab.

Kas wiskaja trehwab wõi mitte, pole raske aru saada, sest et taldrekt trehwamisel ilka katki läheb.

Kunsti tund.

Et lapsed iseäranis kunsti armastawad, teab igaüks, kellel nendega wähegi tegemist olnud.

Lapsed ei armasta mitte ainult maalida, waid ka kuulata kõiksugu rahwaste kunsti ajalugu ja tähtsamate kunstnikude elulugusi.

Seda huwitust nendes ei tule mitte lümmataha, waid koguni, ümberpöördukt, õhutada.

Kui hästi lapsed kõiki seletusi wastu wõtawad, wõite järgmisest katsest näha.

Koguge lapsed kokku ja pidage neile huwitaw ja arusaadaw kõne egiptlaste kunstist, andke siis neile pintslid ja wärwid kätte ning jätke nad üksi tuppa.

Mõne aja pärast tuppa tagasi tulles näete, et kõik seinad Egiptuse majakesi, linnukesi, loeri ja inimesi täis on maalitud.

Seeme, mida teie külwasite, ei läinud kaduma ja toaseinad said kunstimaitseliselt kaunistatud.

K. Ur.

Hans ja Karoliine.

Kord Hansule meeld' Karoliine,
 Karoliinele meeldis kord Hans;
 Hans omale ost' mandoliine,
 Karoliinel ol' ilus romance.

Hans, õnnetu, oli kehv, waene.
 Karoliine, kui kirikurott . . .
 Hans kahwatuks jäi, nagu haige,
 Karoliine, kui porfelan-pott . . .

Hans kontoris arvetes istus,
 Karoliinel käes käisid nõel, niit . . .
 Hans ohkas ja karwu peast fiskus,
 Karoliine a'as haledat wiit . . .

Hans jutustab kord abielust,
 Karoliine tal pahwatas: Jah!¹⁴
 Hans hõiskas ja nuttiski rõemust,
 Karoliine see pišardas kah . . .

Nii Hansule meeld' Karoliine,
 Karoliinele meeldis nii Hans,
 et ära müüis Hans mandoliine,
 Karoliine suust kadus romance.

Rehkenduse õpetus.

Nüüd, wiimats ometi, on meie see õnn osaks saanud — teadmisi omas emakeeles omandada.

Meil ongi juba omad emakeelsed koolid. Kuid, mis puudus- wad, on emakeelsed õperaamatud.

Sellest puudusest püüab siis Mats oma suguwendi ja õdesi jõudu mööda üle aidata, nimelt, siin juures kohe ühe tähtsama õpeaine raamatu, rehkenduse õpetuse awaldamisega.

Rehkendus on meie elus kõige tarwilikum teadus, sest alles siis, kui meie ära teame, et meil tats lütt, igal käel wiis sõrme ja igal sõrmel üks küüs on, et tats lorda wiis on kümme, — saame aru, et meie kae kae ja kümne küünega tööd peame tegema.

Aga ka teaduses ei taha Mats igaw olla. Maha kõiksugu igatwad akstioomid ja teoreemid! Teed loomulikule õpewiisile!

Alamal toodud rehkendus ülesanded on elust enesest wõetud, kuulstatest matematikeritest üles leitud ja neid läbi studeerides wõib igauks rehkenduse niisama hõlpsaste ära õppida, kui õlitaja õieti rääkimise.

Kuid siiski tuleb tähendada, et nende ülesannete wäljarehken- damine ikkagi piinlikku loogilist järeloomõlemist ja järjekindlat punkti- pealsust nõuab. Kõiksugu eelarwamised ja ebaarwamised jäägu kõrwale.

Mii siis, tõsiselt tööle!

I. ülesanne.

Keegi tööline sõi nälja sunnil ühe turueidelt ostetud piruka ära ja ta wiidi haigemajasse. Teine tööline sõi aga korraga wiis turupirukat — mis sündis temaga?

Seletus: Teisel juhtumisel oli pirukaid wiis lorda roh- fem ja, tähendab, ka haigemajasid läks wiis lorda enam waja.

Wastus: Teine tööline wiidi wiide haigemajasse.

II. ülesanne.

Keegi joobnud herra kullus restorani trepilt, millel wiis astet on, alla ja murdis jala. Mis oleks temaga sündinud, kui ta oleks alla kullunud trepilt, millel tatskümme astet?

Seletus: See ülesanne on täitsa efimeje sarnane.

Wastus: Herra oleks omal neli jalga alt ära murdnud.

III. ülesanne.

Efimejel jaanuaril 1919 aastal kaalub koer üks puud tats- kümme naela. Kui palju kaalub seesama koer sellesamal aastal efimejel märtsil, kui ta iga päew wiis naela toitu ära sööb?

S e l e t u s : Arwame selle toidu raskuse kofku, mis koer tähendatud kahe kuu jookful ära sööb ning arwame fiis sellele summale weel koera enese raskuse juurde.

W a s t u s : Koer kaalub efimefel märtsil 12 puuda 35 naela.

IV. ü l e s a n n e.

Inimese film näeb lendawat lindu kahe wersta kaugusele. Mis tuleb fiis teha, kui lindu kolmekümne wersta kauguselt näha tahetakse?

S e l e t u s : Kui inimene lindu näeb kahe wersta kauguselt, fiis, et lindu kolmekümne wersta kauguselt näha, tuleb wiisteistkümme korda enam filmi wõtta.

W a s t u s : Lindu peawad waatama wiisteistkümme filmi ehk seitse inimest kahe filmaga ja üks ühe filmaga.

V. ü l e s a n n e.

Tudi-Tiu tahtis enesest pilti saada, läks linna päewapiltniku juurde ja pidi seal aparadi ees nelikümme sekundit paigal seisma. Kui kaua pidid aga 122 maapäewa liiget, kes endid kõi ühisele pildile üles wõtsid, pildistamise ajal paigal seisma.

S e l e t u s : Eks ifka jada kaks kümme kaks korda rohkem.

W a s t u s : Maapäewa liikmed pidid pildistamiseks päewapildi aparadi ees üks tund, kaks kümme seitse minutit ja kaks kümme sekundit liikumata paigal seisma.

VI. ü l e s a n n e.

Kraadiklaas, mis kümme minutit hispania haigusel olewa Peeter Tõmbapritsu kaenla all seisib, näitas nelikümme kraadi sooja. Kui kaua tuleks Peeter Tõmbapritsu kaenla all hoida wee pudelit, et wesi pudelis teema hakkaks, kui wee soojust saja kraadi peale arwata?

S e l e t u s : Üks minut kaenla all hoidmisest annab neli kraadi. Tähendab, soojuse saja kraadini tõstmiseks läheb kaks kümme wiis korda enam aega waja.

W a s t u s : Wesi Peeter Tõmbapritsu kaenla all pudelis hakkab kahelümne wiie minuti pärast teema.

VII. ü l e s a n n e.

On kindlaks tehtud, et tubaka suitsetamine inimese elu terwelt poole wõrra lähendab. Kui wana oleks nüüd kolmekümme aastane Kalaranna-Jass, kes kümme aastase jõmsitana suitsetama hakkas, kui ta mitte sugugi ei oleks suitsetanud?

S e l e t u s : Seit ajast saadit, mil Kalaranna-Jaß suitsetama hakkas on kakskümmend aastat mööda läinud. Kuid poleks ta mitte suitsetanud, oleks see aeg poole pikem olnud.

W a s t u s : Kalaranna-Jaß oleks praegu wiiskümmend aastat wana olnud.

VIII. ü l e s a n n e.

Kümne aastane poisike on üks arßin ja kaks wersjoli kõrge, aga tema kahelümne aastane wend on kaks arßinat ja neli wersjoli kõrge. Kui pikk on nende wiiekümne aastane isa ja kaheljakümne aastane wanaisa?

S e l e t u s : Kui wanem wend, kes nooremast poole wanem on, nooremast poole pikem on, siis on isa, kes nooremast pojast wiis korda wanem, sellest wiis korda pikem ja wanaisa, kes nooremast pojast kahelja korda wanem, — kahelja korda pikem.

W a s t u s : Isa on wiis arßinat ja kümme wersjoli ja wanaisa kahelja arßinat ja kuusteistkümmend wersjoli ehk üheksa arßinat.

IX. ü l e s a n n e.

Ühe suurtüki kuul tungis laewa soomusest 370.368 puudalise hoo jõuga läbi. Kuidas oleks palja rufikaga sellest soomusest augu läbi saanud, kui rufika hoobi jõudu kolme puuda peale arvata?

S e l e t u s : Rufika hoopisi oleks nii wõrd enam läinud, mitu korda rufikahoobi jõud suurtüki kuuli jõust nõrgem on.

W a s t u s : Palja rufikaga oleks pidanud wastu laewa soomust sadakatskümmend kolm tuhat nelisada wiiskümmend kuus korda taguma, siis oleks alles augu läbi saanud.

X. ü l e s a n n e.

Kahelümne aastane noormees wõttis omale naiseks wiiekümne aastase wanatüdruku. Mis peawad tegema tema jälgedes läiad wanadpoissid, kes kuuskümmend aastat wanad?

S e l e t u s : Ülesanne on punkt niijamasugune, kui kõige esimenegi.

W a s t u s : Kuuekümne aastased wanadpoissid peawad igaüks omale kolm wiiekümne aastast wanatüdrutut naefeks wõtma.

K. Ur.

Tükike enamlaste ajalooft.

Dr. Mina.

Kui elu läks viimase jupile, siis enamlased peasefid putile. Nad lubasid kõigile toitu tuua, ilmaforra kõit uueks luua.

„Kõit peavad ühepalju saama! Kõit peavad ühepalju sööma!“ — need olid esimesed juhtisnad.

Ja kuidas seda läbi wiia, et kõitsid kõit ühtewiisi süüa, seda olid ka wäljaarwanud ju nende teoretikused.

„Et kõit ühepalju sööks, tuleb neile kõigile ühel ja seljamaal määral toitu wälja jagada.“

Uga mida jagada? Enamlased olid paljad enamlased.

„Waja neil enne kõit käest ära wõtta,“ arwati. „Kui kõit kollukorjatud ja ära normitud, siis pole muud, kui jaga ja saajal pole muud, kui wõta ja söö!..“

Plaan oli ilus. Punakaartlased tegid kõit aidad ja aidaalus-
sed, kust wähegi wilja leidsid, tühjaks.

Hakkas jagamine.

Ja jagati. Jagati, nii, kuidas tuju tuli ja enamlasele enam, wähemlasele wähem. Ja said peasjalikult need, kes elukutseliselte jabasseisjad. Kes hiljaks jäi, see ilma jäi.

Punakaartlaste eneste paleb muutusid aga enam punasemaks, priskemaks. Ja saak, mis wäljarehtenduste järele uue loikufeni ulatama pidi, lõppes enneaegu otfa. Lõppes just siis, kui enam midagi ku-
jagilt wõtta ei olnud.

Enamlased said aru, et ka nende diklatuur nälgjase rahwa wiha all ära tallatud wõib saada ja tulid hea mõtte peale:

„Beseme käed puhtaks!“

Ja dekreet kuulutas:

„Enamlaste walitus ütleb enese toidujastamisest lahti. Nälg-
jased mingi ja waadaku, kust ise midagi kätte saawad! Burjuidel on ära peidetud. Minge ja wõtke! —“

Ja mindi ja wõeti. Kellel jõudu wõtta oli, see sai, kellel polnud, see ifta, muidugi, weel enam nälgima jäi. Wõeti, mis weel wõtta oli.

Walmines uus loikus.

„Algame nüüd korraldusega uueste otfast peale,“ arutas komis-
jariaat. „Wõtame wilja kõige maakooriguga rahwa käest ära riigi kätte.“

Uga juba olid nälgjased ka walmimata wilja kallal.

„Stop!“ pörutati komisjariaadis ja firjutati dekreet.

„Keegi ei tohi enam toitu otsida! Kui punakaartlased wilja ära peksawad, hakkate kõik jaowiihi saama.“

„Aga seniks?“ kuulbusid näljased hääded.

„Seniks teritage hambaid ja walmistage endid söömise wastu.“

Aga juba saeti enamlaste puki aluse kallal. Rewolutsionäärid tõstsid pead.

Tühi kõht löi — tühi kõht söi! . .

Pärast musu.

Kui saatsin sind koju, mu kallim,
mu Liine, mu südamerõem,
kui lõkendas taewas, kui kamin,
äärt kattis tal pili, kui põen.

Sull' awasin südame puha,
sull' wandusin truudust, kui tuld! . .
Sull' kiskusin jdest lena luha . . .
Sa ohkasi tundelikult! . .

Su trepi ees üksteise kaela
me langsimine lahkumisi' eel:
õrn ohke ja musu! . . „Head aega!“ . .
Weel musu! . . weel musu! . . ja weel! . .

Teel koju ma tulim, kui tuulil
ja sülgasin kogu see tee . . .
Mis pärast? . . Sa waata, su huulil
on pummatit liig rohkeste! . .

Prz.

Näitlejanna.

Kiivilombi Jutsti naljajutute.

Sirumäe-Leeni oli linnas tädi juures wõrusesel, kes ta ta teatrisse kaasa kutsus. Ja Leeni läks. Ning pärast näitemängu koju tulles osustas ta ka näitlejannaks hakata. Sest, mõtle, see käteplaksutamine, need hiiüded, lilled! . . . Tema saab siis ka neid.

Uga kus sa maal, metsanurgas, näitlejannaks tõused! Wõi seal mõni teater wõi midagi.

„Kui keegi linnasaks mind naiseks wõtaks!“ ihaldas Leeni endamisi.

Saatus aga ei olnudki nii umbkeelne. Ilma pulmadata, ilma linna meheleminekuta, kuskus Leenile wõimalus sülle näitlejanna olla.

Parajaste, kui ta tädi juurest wõrusest koju jõudis, tuli ühel heal päewal Saaguraagu kooliõpetaja Tuuts Sirumäele ja palus Leenit ühes kawatsetawas näitemängus kaasa mängima.

Shul ja hingel oli Leeni nõus.

„Siin on raamat. Soome naiskirjaniku töö. Anna-Liisa osa jääb teile. See on peaosa ja teile wäga kohane,“ seletas Tuuts Leenile, kuna ta Sirumäe koogid ja moosid omal weel kohasemad maitsta laskis.

Leeni näitlejanna karjeera oli algamas.

* * *

Kui Leeni üksi jäi, wõttis ta raamatu ja hakkas lugema. Tagajärg oli, et Leeni kulmud, nagu wassidest pasklatannad tortju läksid ja molad, kui kopsarauad.

„Anna-Liisa on lapsega tüdruk!“ targutas ta endamisi. „Kõit külarahwas hirmitab, kui ma näitelawal pordil olen! Mõtle, hulga rahwa ees! Terwe kihelkond koos! Kus see häbi! . . . Ja kuidas wõis Tuuts ütelda, et see osa mulle kohane on, kas olen ma mõne lapse ära tapnud ja metsa maha matnud wõi mis?! . . . Ja minu nimi ei ole ka mitte Anna-Liisa, waid Leeni! . . . Seda osa ei wõi ma mängida, siis ei saa ma ialgi mehele! . . .“

Ja Leenil kipitas nutt kurgus, sest lootus näitlejannaks tõusta, ahwardas hulka minna.

Ta ei saanud enam rahu ja tõttas kooliõpetaja juurde.

„See osa ei sünni mulle!“ kaebas ta. „Ja, üleüldse, selles mängus Leeni nimelist osa ei olegi . . .“

„Näitemängus mängitakse ju ikka võõra nime all“, seletas Tuuts. „Niisugust näitemängu, milles mõne osalise nimi otselohke Leeni Lipsti on, ei ole ju.“

„Noh, ainult Leenigi.“

„Alimult Leeni . . . Jah, niisugune näitemäng on: „Leeni eht vaeslapse jaani-öö.“

„On see Leeni ses siis waene? Kas tal kaasawara ei ole?“

„Päris waenelaps ikka.“

„Põrmugi ei ole siis see ka kohane.“

„Ega's selle järele ei otsustata. Runingannad on Leeni osa mänginud! Ja ega's igalühe näitleja jaoks uut osa tehta. Näitleja peab kõik osad läbi mängima.“

„Alga Anna-Liisat ma ei või: see on pordiku osa. Spetaja ei võta mind siis wast leeri ja laulatuslele ei tohi ka, pärg peas, minna . . .“

„Ha-ha-ha!“ naeris kooliõpetaja, kes asjast aru hakkas saama. „See küll, ma walin hoopis ühe uue näitemängu.“

* * *

Pika peale sai kooliõpetaja Tuuts Leeniga joonde. Leeni sai uues näitemängus, ühes alles ilmunud draamas, kaupmehe tütre osa, keda merewäe kapten ära kosib.

Ja asi nihkus edasi, nagu muu musta-mulla maa sees.

Pidupäew jõudis kätte.

Ja kui Leenil wärwidega pale ilusaks: nagu walgeks, huuled punaseks ja silmaaugud siniseks tehti, püüdis ta juba aimates üles arvata, mitu korwitäit lillesi tale kingitakse.

Näitemäng algas.

Nagu külmawee duschi alt läbi, niisugune tunne oli Leenil, kui ta näitelawale astus, et seal päheõpituid sõnu wadistada.

Ruid peagi lodunes ta.

Rodunes nii, et teise filmaga pealt waatajaid piiluma hakkas.

Ja seal nägi ta esimestes ridades ühte oma „kaawaleeri“ härra Nina, kes ülikoolist wanemate juurde wõerusele oli tulnud.

Noormees teretas peanikutamisega.

Leeni tegi näitelawalt, ennast unustades, „knifju“ wastu.

Seal pistis aga etteütleja talle jälle woori sõnu suhu ja ta hakkas edasi „mängima.“

* * *

Rohe, kui eesriie esimese waatuse lõpul alla lasti, tõttas Leeni saali, et härra Ninaga weidi wahajuttu puhuda ja mõnda oma mängu üle kuulda.

Ea sai Nina alles keft saali kätte.

Rahwas woolas murruna Leeni ümber kokku. Leenil oli hea meel, et teda kui näitlejannat imestatakse.

"Tõusew täht?" ootas ta nagu kellegi suust.

Kuid seal jookkis etteütteleja tale järele ja sofistitas:

"Preili Lipsti! Urge tulge publikumi hulka, teil on nägu wärwitud!"

"Häbemata!" kriiskas Leeni. "Sina julged mind rahwa ees teotada! Mul pole eluilmaski nägu wärwitud olnud!.."

"Nagu näha jah!" salwas keegi.

"Minge peale tagasi, teid ehk on näitelawale waja midagi näitama wõi juhatama", sõnas Nina, kes teadis, kuidas "balsami määrida". Ets me pärast näitemängu lõppu, tantsu ajal, saa jälle kokku."

Niisugune mesi mõjus. Ja Leeni läks, rahwa hirwitawate pilkude saatel, näitelawale tagasi.

* * *

Kui Leeni järgmises waatuses näitelawale astus, kuulis ta, kuidas kats waatlejat tema üle nalja wiskasid, ise ikka tema peale näpuga näidates.

"Näe, see tuli rahwa hulka, omal wärwitud nägu peas!" hirwitas esimene. "See, kuidas ta enese nii ära unustas..."

"Ehk tuli "tõmbama"?.."
arwas teine.

Nagu wedruga lendas Leenil kops üle maksja.

"Wait, nolgid!" karjus ta oma arwustajatele näitelawalt merewäe kapteni läte wahelt, keda Kupusarwe perepoeg Mart mängis, ja pööras siis pahandades kooliõpetaja Tuutsi poole, kes näitefseinte taga, kaupmehe osas, oma etteaste filmapillu ootas:

"Herra Tuuts! Mina ei saa enam edasi mängida! Need, seal, segawad!.."

Oh, seda menu, mis siis saalis tõusis!

Kooliõpetaja Tuuts laskus aga näitefseinte taga oma pea nii juukstest paljaks, et lapsed teda teisel päewal enam äragi ei tunnud.

Rahwa nimel.

Ainetel Riivilombi Jants.

Kroonumõis „Annilat“, endine rüütlimõis, oli asutatud omal ajal üheksast koku liidetud talust. Endised maaomanikud, talupojad, pidid oma isaisadelt päritud maal teenima moonakatenä.

Suri wanapõlw, nähes veel surma eeli wiirastusi hingemaast ja keisringisti, manifestisti; kaswas noorpõlw, süda täis sappi ja rusik täis tasumat wiha.

Läksid aastad. Aeg tõi põhjaliku wapustuse. Koormatud, wiimasele hingelbusel wärehtas ta end, raputas, waristas maha rasked siduwad ketid ja ahelad.

Ja ühel kewadisel hommikul teati „Annilati“ mõisas, et ei ole enam kroonut, ei ole enam mõisal peremeest.

Wanakesed, kellel ka juba muinasjutuks olid rüütlimõisa eelsed ajad, raputasid arusaamatuses päid ja kahtlesid:

„Kuidas wõib ometi olla mõis ilma herrata?!“ — ja arutasid, eeldasid endamisi:

„Kes saab küll uueks herraks?..“

Alga noored, tundes jõudu kätes ja landwust jalgades, hingasid täis rinna, ajasid sirgeks selja ja sõnasid, waadates julgeil sügawail filmil:

„Meie ise oleme oma herrad!.. Meie ostame küllalt juba paremat seedida...“

Ja selles lootuses, et ei ole enam ebajumalat, kes ära sõi põllupealt õitsewa wilja, kel tuli ohwerdada higi ja werd, algasid talupojad oma kohtadel tööd.

Sügawamalt waos käis ader, julgemalt kohenes muld.

* * *

Igal inimesel on aga oma ise pea ja igas mõistuses oma ise plaanid. Ja nii oli lugu ka „Annilati“ talupoegade juures.

„Wõtame igaüks omale ühe tüki, harime seda igaüks omad pead ja elame sellel, nagu süda soowib,“ soowitasid ühed.

„Ei! Mistarwis?“ waidlesid teised wastu. Maad ei olegi ju nii ülearu, et põldudest veel piiripeenraid teha. Elame, nagu sipelgad: ühiselt teeme, ühiselt sööme...“

„Alga sina teed wähem, kui mina, sina sööd enam, kui mina?..“

Silmapiilguks oli teisel waiblejal kinni suu. Ta astus aga wäljategematalt wastaseft ettelükatud kiwist üle ja jutlustas edasi:

„Masinatega künname, masinatega külwame, masinatega lõikame. Üks põld — üks töö! Rahesfateistkümne tunni asemel kahesfatunniline töö!..“

„Uga mõtelge ka sõnnikuweo peale! Wabaduseft üksi wili ei kaswa. On põld kodust kangel, — mitu koormat wiite kahesfa tunni sees? Teine asi, kui igal oma põllulapike nina all...“

„Masinad wiivad!..“

Ja nii edasi. Urusaamatuseft tekkisid waielused, waielus-
teft — sõnadeloopimine, sõnadeloopimisest — riid, riuust — tüli..

Ja, wiimaks, fikutati firgeks firbid ja wõeti kätte mõela-
dena.

Ja wõitlesid mõte kotiga ja kott mõttega.

* * *

Ühel ilusal päewal tulid aga enamlased mõisa. Need tulid linnast maad saama.

Nende ninamees kirulutas:

„Elagu internatsjionale! Annilati mõis on rahwa käes.“

„Hurra!“ hõiskasid talupojad. „Meie olemegi mõisa juba oma kätte wõtnud.“

„Mis?“ kurjustas enamlaste juht. „Teie?.. Linnast tuleb rahwas siia, kes maad tahab. Wabriku töölised. Nad on küllalt seal juba frapnellisi walanud, nüüd tulewad nad maad saama. Seda tahab rahwas.“

Selsamal päewal pandi „priikaas“ wälja:

„Kästatse kõige maade töölisi ühineda ja käsiläes tööd teha.“

„Keelatakse ära igasugune kontrewolutsion ja rahwakomissas-
ride walitsuse arwustamine.“—

Rommuna seadused hakkasid maksma.

Igat asja hakatatakse ikka kergemast otsast peale. Nii ka enamlased. Ühist töötegemist teiseks päewaks jättes, algati uut korraldust ühise warajaotamisega.

Ühise warajaotamise esimeseks punktiks oli üleüldine warade ärawõtmine. Ara wõeti kõik adrad ja älled, künni- ja külwima-
sinad. Saak tunnistati rahwaomaks ja wiidi ära seltsimeestele linna.

Talupojad, kes lootsid, et nad ise oma higi ja werega wõie-
tud põldude peremeesteks saawad, tundsid endid petetutena. Enam-
lased panid oma diktatuuri maksma.

See sündis lihtsalt.

Linnast tulnud enamlaste ninamees luges rahwatomissaride dekreedide ette, milles seltsimees Hiode, endiste mõisafakste toapoisk, rahwanimel mõisa komisjariks kuulutati ja ulatas siis selle dekreedide Hiode kätte.

Rohe tundis Hiode oma endise toapoiisliku iseteadwuse tagasitulewat. Ilma ringiwaatamata kirjutas ta rahwatomissarile seltsimeheliku wastuse:

"Elagu internatsionale! Rahwas on rahwatomissaride otsusest waimustatud ja Annilat ühes kõige liikuma ja liikumata warandusega astus enamlaste partei liikmeks."

Rui moonakad sellest kuulsid, hakkasid nad ebatõe üle oma pahameelt awaldama.

Uga Hiode oli peenike diplomaat. Ta oli taga tubades liikudes küllalt peeneid kombeid õppinud.

"Nurisege, nurisege, et mul õigus pole teie nimel rääkida," targutas ta. "Rohe näitan teile, mis rahwas tahab!."

Ja ta kutsus Tuimärja, Saulkärge ja weel mõned teised tumedamad moonakad mõisa."

Rutsutud olid sellest suurest aust wäga waimustatud ja kiitsid kogu see tee:

"Üle enamlaste ei läi itkagi keegi!"

"Arawalitud, Tuimärg kõige ees, läksid Hiode jutule.

"Kuule, seltsimees Tuimärg!" algas Hiode. "Ma tean, et sina üks tõsine enamlane oled. Wanade fakste aeg olid ja nende truu koer . . . ei, ei, see on teener. Sa ahwisid kõik neile järele ja ristisidki isegi oma pojale mõisafaksa nime. Ma usun, et sa ka enamlastele kõige truim koer . . . ei, see on, teener oled. Ja niisamuti teie teised . . . teie olete nüüd rahwas!"

"Kas kuulete, meie oleme nüüd rahwas!" pööras ka Tuimärg oma seltsiliste poole.

"Jah, teie olete rahwas, nagu seda Tuimärg praegu kinnitab. Enamlased andsid teile oma enesemääramise õiguse ja teie olete oma otsuse praegu seltsimehe Tuimärja suu läbi teada annud. Kelle käes on mõis praegu?"

"Enamlaste käes," wastasid moonakad.

"Õige!" kinnitas Hiode. "Ja kelle käes ta praegu peaks olema?"

"Enamlaste käes."

"Õhite minna! Rahwas on oma otsuse annud ja enamlastes austawad wäga rahwaaruusaamist, rahwahäält ja selgroogu . . ."

Järgmisel päeval ilmus talliseinale kuulutus:

„Rahvas tunnistab Annilati mõisa ühes kõige liikuva ja liikumata varandusega enamlaste omanduseks.

Mõisakomisjar Siode.“

Talupojad läksid mõisa.

„Meie ei ole sellega rahul! Meie nõuame hääletamist.“

„Teie paremad pojad on teie nimel rääkinud ja teil ei ole õigust nende äravalitute, teie tõsiste esitajate otsust tühjaks teha!.. Meie, enamlased, austame väga rahva enesemääramist ja oleme teie soovi teie saadikute kaudu kuulda võtnud.“

„Meie ei tunnista neid saadikuid! Meie nõuame walimisi! Üleüldist hääletamist,“ protesteerisid talupojad.

„Wait!“ karjus neile Siode. „Nüüd on enamlaste diktatuur. Raske koju, kontrrevolutsionärid! Rui teie ei waifi, tuuakse kuulipritsid. Kuuli rahe all pannakse teid töösse. Marsch!..“

Waitides, oma ette mõttes, sammusid talupojad koju.

Algas widewik. Ilm läks ämaraks.

Ligines Matsipäewa öö . . .

Luule ja proosa.*)

Tahas üles, üles tähte manu!

Pilwe pääle heidäs pikäli! . . .

Hengen igaw, hengen õnnejanu . . .

Tõistre Mann a'ab lauta kinni kanu.

Mis ta mõtleb wõi ei mõtle midagi?

Ka' tal om ka nõnda kitsas rinnun?

Ka' ta om ka nõnda ütsinte?

Ka' tal om ka himu, nigu minun?

Ka' ta om ka uimane, ku' wingun?

Ka' ta tahas saia pilwele?

Tõistre Mann a'ab lauta kinni kanu;

ta ei luulete, ei mõtle midägi.

Pole igaw hengen, pole õnnejanu . . .

Manni õnn om lillepiintre manu

muru pääle heitä pikäli.

*) Mulgi murrakus.

Puudub!

Keegi ritas Tallinna ärimees kaotas Balti waksalis oma tungil täis topitud rahatašku ära. Raotus awaldas tema peale pörutawat mõju.

Ruu aja pärast sai ta aga kuulda, et tema rahatašku üles leitud ja politseis on. Ta läheb järele ja saab kätte. Ja wäri-sewate kätega hakkab ta raha üle lugema, kas kõik ikka weel alles on.

„Wabandage,“ pöörab ta siis ametniku poole. . . „Siin puudub!“

„Ei wõi olla,“ wastab see. „Mis seal puudub?“

„Mis seal puudub . . .“ wihastab ärimees. „Alga kus on siis kõige selle aja protsendid?! . . .“ —ts.

Tuleb sadame.*)

Tuule kähen mühäb wili.
Õhtust tõuseb wihmapili.
Suuretti pääl tuulispask.
Kõweren om mäe pääl kask. . .

Taewas läheb ruttu mustas.
Kõwat kohint koplest kuultas.
Linnu puha kadunu;
wihma iist na pagenu. . .

Karjaste om kuhja warjun.
Lehmä sööwe niidun, pajun;
lambakari — lakke pääl. . .
— „Wõta Mustik' krants, näe sää!“ . . .“

*) Mulgi murrakus.

Kõik seaduse auuks.

Saruldane huwitaw lugu funduslikude määruste seaduse punktist linni pidamises sündis Daanimaal ühes väikeses linnakeses.

Ühte majassee tungis sisse waras, kuid pööningult alla ronides, kukkus ta redelilt maha ja murdis oma jalaluu.

Waras wiidi haigemajassee ja uurimine tegi selgeks, et waras majaperemehe süü pärast, kelle majas ta warastas, kukkus ja wiga sai. Selgus, et peremees mitte ei olnud teinud trepi nii, et see funduslikkude määruste nõudmistele oleks wastanud. Tagajärg oli, et peremeest funduslikkude määruste mitte täitmise pärast trahwiti ja wargal õnnetuse läbi saadud wea eest kahju-
—ts.

Haljad.

Sädaoht.

— „Serra! Kus teie mõistus on? Teie räägite telefonis ju dünamidi wabrituga — sigar käest maha!“ —r.

*

Soldatikirjast.

„Saatke mulle weel ajalehti, aga mitte nii paljude [raswa-plekkidega, kui wiimati. Raswa võite eraldi saata.“ —r.

*

Söögi-joogi-wõderastemajas.

— „Kuidas mõisite nii alatu olla ja mind suudelda? Mina olen maja tütar!“

— „Sellepärast, aumäärt preili. Jootraha ei ole ju sünnis teile pakkuda.“ —r.

*

Otskohene.

Raupmees: Noh, kuidas teie meie taldadega „Pea läbi“ rahul olete?“

— „Juba läbi.“

—r.

*

Kavalus.

A.: „Toimetaja on jälle mul käsitirjast terwelt poole maha tõmmanud.“

B.: „Sa tee, nagu mina: mäsfi käsitirja fiise tüft malsa-wörsti, fiis ei tõmba ta sõnagi maha.“ —r.

*

Rõhu küsimus.

Tädi. „Sina, Alfred, ära tiku rinnult toidu kallale: lap-sed peawad sellega rahul olema, mis wanadest üle jääb.“

Wäike Alfred: „Jah, aga wõi sina jätab enam midagi üle!“ —r.

*

Tubakakaupluses.

— „Mitu forti tubakat teil on?“

— „Kaks.“

— „Misjused?“

— „Samblad nõgeselehtedega ja nõgeselehed samblaga.“

—r.

*

Päriwus.

Tullu-Madis tuli sõjast puujalaga koju ja hakkas oma naist truudusetuses kahtlustama. Küll rääkis ja seletas naine, mis sui wabutas, et ta nüüd weel palju süütam olla, kui fiis, kui Madis teda kofinud.

„Sea küll,“ lausus wiimaks Madis. „Seda näemel Kui laps kah nüüd puujalaga sünnib, on ta tõesti minu.“ Prz.

*

Meelitus.

Kalakaupmees: „Kaua aega ei ole teid näinud preili Tii-
selmoff. Teie näete nii wärskke wälja, nagu oleksite terwelt kümme
aastat jää keldris olnud.“ —r.

Kolgata surm.

Ühe surija juurde tulid tema wõlgnikud: lihunik ja würtz-
poodnik.

„Teate mis?“ pööras surija nende poole. „Seisake üks teist
pahemat, teine paremat kätt — las' ma suren, kui Kristus.“ Prz.

*

Nõrk põhjendus.

— „Kui ma ei ekfi, olete teie kah „kadalas.“

— „Kuidas nii?!“

— „Teie räägite nii kange keelega Eesti keelt.“

— „Minge ikka! Keelel ei ole ju konti sees, kuidas ta
wõib kange olla?!“ Prz.

*

Walekerenskite protses Tallinnas.

Rohtunik: „Nii siis on selge, et walerahad teie trükitud on.
Mida palute omas wiimases sõnas?“

Üks tsinkograf: „Ma . . . ma palun trükitwabadust.“ Prz.

*

Wargad.

Reegi herra nägi Wiru uulitsal jalutades ühe isanda seljas
oma palitut.

„Wõtke waras kinni!“ hüüdis ta

Ligi pooled jalutajatest pistsid üks ühele poole, teine teisele
poole punuma. Prz.

Raamatute teataja 1918. ja 1919. a.

Raamatud on ainsamad asjad, mille hind weel mitte pole 50 ja sajabordjeks tõusnud, nagu kõik muud. Aga nüüd hakkab ka raamatute hind kiiremine tõusma, sest paberi hind on juba pea 50 fordne ja trükkimine niisamati. Sel põhjusel peavad kõik raamatud, mis nüüd uuesti trükki tulewad ka nii palju kallimaks tõusma. Suhime sellepärast oma sõprade tähelepanemist käesolewa nimekirja peale, millest näha on, et weel üsna mitmesuguseid raamatuid võrreldavaste odawa hinnaga mõni aeg saadaawal on. Hinnad tõusewad warsti.

I. Kasulikud raamatud majapidamises.

1. Kõigile.

Kuda koduste abinõudega kartulitest suhkruisrupit valmistada. Tegelikste katsete järele J. Ploompuu. H. 1 rbl.

Keemia igapäewases elus. Prof. Laszar Cohni järele J. Sarw. Kõige tarwilikum teaduseraamat igähele. Peale igapäewaste toitute ja muude valmistuste on raamatus valmistamise õpetused suhkru, piirituse, pütsirohu, dünamidi, nahaparkimise, wärwide, seebi, lubja, klaasi, kiwinõude jne. kohta. Hind 8 rbl.

Kodune arstimise õpetus koduste rohtudega. 264 lehekülge tihedat kirja 5 r. eest. Kõige paremine toimetatud iseärasimise raamat, millest igäiks hästi aru saab. Selgelt näidatase, mida iga haiguse korral igäiks ise võib teha ja kudas rawitsjeda.

Majapidaja käsiraamat I. Wiljapuude rawitsemisest. Kunstjõnnikute tarwitamisest maapõhja ja wiljasortide järele. Loomadade nuumamine. Piimalehma äratundmine. Pesu pesemine. Marjade fiskeetmisest. Kodused joogid. Kurkide kaswatamine jne. H. 50 l.

Majapidaja käsiraamat II. Elumaja korraldamisest. Seente ja marjade fiskeetmisest. Maapinna parandamisest. Söödikutute häwitamisest. Wiljapuude rawitsemisest. Juurewilja harimisest. Piima wigadest. Kanade söötumisest. Wafikatelkaswatus jne. H. 50 kop.

Tarwiline kodu-käsiraamat I. Terwishoiu ja majapidamise juhatused. Peaasjad terwiseõpetuses. Dige tee põllumajanduslisest kistilusest wäljapeasemisest. Kuda kanapidamisest kasu

saada. Odavaid savimajasid ehitada. Millal tarbepuid raiuda. Plekkide väljavõtmine. Keetmise seadused. Kudas edasi saada. Hind 60 kop.

Pühikesed juhatused piima ja piimasaaduste uurimiseks wigade tundmiseks ja tööstuse kontroleerimiseks. Kirj. J. Matwei. Tambowi kubermangu karjaasjanduse eriteadlane. H. 240 f.

2. Põllupidajatele.

Sarilikumad põllu kahjulikud mardikad ja nende hävitamine. Soome keelest J. Ripper. H. 60 kop.

Lähemat juhatusi sooharimise kohta: J. Bloompuu „**Tegelik sooharimine**“, mis kõigest 20 kop. maksab ja kus mitmeaastaste katsete ja proovide tagajärjed ja tulud selge te on üles antud.

Põllupidamisele üleüldise tarvilik raamat on tegeliku põllumehe J. Brandti kirjutatud „**Põllurammu õpetus**“, hind 40 kop. See raamat ei ole kirjutuslana taga mõeldud, vaid põllul saadud tagajärgede põhjal otsustatakse, kuidas põllumees laudasõnniku kui ta kunstpõllurammu peale peab vaatama.

Praktikaline juhatus põllumehe raamatupidamises, kirjutanud mõisavalitseja Joh. Kunitmägi. Hind 180 kop.

Kunstväetusained ja nende tarvitamine tegelikus põllutöös. Joh. Bloompuu kõne põllumeestefeltsis. Hind 25 kop.

Rubi ja teised maaparanduse ained. Cand. agr. Jürmann juhatab, kuidas meie oma maa lupja, mergelit, jawi, kruusa, turvast põllupinna parandamiseks ja rannutamiseks tarvitada. H. 80 kop.

Rufis, tema kasvatamise põhjusjooned. Cand. agr. J. Hünerjon on meie kõige tähtsama põllumilja kasvatamiseks õperaamatu kirjutanud, millest ruffikasvataja kasu võib saada. H. 180 kop.

Chr. Arro **Wäetamise õpetus** on kõige täielikum ja ajasohasem üleüldine õperaamat põllurammutamises. Hind 180 kop.

3. Naisterahwa tööpõld.

Keedukool. Toimetanud keedukursuste õpetajad Soome- ja Eesti maal; on kõige täielikum kokaraamat Eesti keeles kus 568 lehekülge kõrgis ja majas tarvilisi teadusi koos. Sisukaks on: Kõigi söökide valmistamise üleüldised seadused. Peale selle üksikute söökide valmistamiseks kuue teistkümnnes osas poolteistkuhat õpetust. Lisaks: Kõõgikord, lauakatmise, söökide iluseadmise juhatused ja õpetused 30 pildiga, ja majaasjade kawa. Hind 6 rbl. Kõwas köites 10 rbl.

Wäikene keedukool. Keetmise majapidamise jaoks. Suurema keedukooli lühendatud kokkuvõte. Hind 3 rbl.

4. Mesilastepidamine.

Kuidas mesilasi pidada. Konstantin Päts on Vene kuulsa professori Butlerowi mesilastepidamise käsiraamatu Eesti keelde toimetanud. Raamatus on 72 peatükis kõik tarvilisemad juhatused ja nõuanded koos. Hind 80 kop.

Tegelikud tööd mesilas. K. Mäekala kirj. Hind 6 rbl.

5. Kanadepidamine

on tähtis nii maa- kui linnarahvale, sellepärast soovitamene:

Kõige kasulikumad kaunad. Kirjutanud Jul. Namisepp. Hind 50 kop.

6. Loomade ravitsemine

Võib fergeste elstiteele sattuda, sest nüüd aetakse jagedaste teaduse nime all kõikjugu jodi rumalatele kaela ja pakutakse loomatohtri raamatuid, mis üsna asjatundmata inimeste poolt kokku seatud. Sellepärast soovitamene ainult tegeliste loomaarstide kirjutatud raamatuid. Kõige lühidam niisugune on Pärnumaa loomadeohtri A. Ollino **Loomade arstimise õpetus**. Hind 100 kop.

Ei tohiks ühesgi majas puududa Viru-Järvamaa loomatohtri M. Treumanni kirjutatud **Loomade arstimise õpetus**. Selles raamatus on ühtlasi ka haiguste jaoks rohuretseptid Ladina keeles, millega igast aptegist õiget rohtu saab. Raamat maksab küll 200 f., aga kui teda mõne ikalduse korral vaja, siis on jutt tihhi 200 rubla kaotamisest, mida hea nõu ja juhatusjega võiks ära hoida.

7. Puuseppadele

eestjuurilka joonistusi pakuvad Soome kunstnikud raamatus „Mööblid“. H. 2 r. ja Eesti kunstnikud raamatus „Meie Kodu“. H. 3 r.

II. Arstiteadus, terwis, sport jne.

Suguelu. Mis noortele inimestele teada sünnis ja abielurahvale teada tarwis. Kirj. Dr. Schönnenberger ja W. Siegert. Teine rüüf. Hind 2 rbl. Ilukõites 4 rbl.

Kodune arstimise õpetus koduste rohtudega on kõige parem ise arstimise raamat, kus 264 lehekülge. Hind 5 rbl.

Terwishoin sõnaraamat, hind ainult 60 kop., on tarvilik raamatulene, kus iga haiguse ja terwiserikke kohta ilma pikema seletuseta lühike ja selge juhatus antakse, mis teha ja kuda ravitseda.

Minu testament terwetele ja haigetele. Beega arstimise õpetus. Välja andnud Magr. Sebastian Kneip. Hind 5 rbl.

Rootsi ujumisetursus. Näitlik õpetus piltide abil. M-
gajad, kes sugugi ei oska, võivad tunni jooksul ujuma õppida.
Hind 80 kop.

Terwise õpetus. Täielikum arstiteaduse raamat Eesti
keeles. Kirj. Dr. P. Hellat. Hind 20 rbl.

Tuimese lendamine. Praeguse aja õhulaevandus ja
lennumasinad. Õhulaevad tulevikus. Kirjutatud insj. R. Krupp.
Hind 40 kop.

Urge suitsetage on väikene raamatukene, kus tubakasuitse-
tamise head ja halvad küljed läbi harutatakse. Hind 20 kop.

III. Isikliku edu juhatused.

Kudas inimesed, kellel eluteed vanemate suured rikkused sillu-
tanud pole, elus heale järjele võivad saada, selleks annab juhatusst
G. E. Luiga toimetatud „**Õmal jõul edasi**“. Hind 200 kop.

Naesterahvas, elu ja armastus. Tarkade arvamised
naesterahva üle. Poolt ja vastu. Hind 200 kop.

IV. Waimulikud raamatud.

1. Waimulikud talituste ja palweraamatud.

Ristirahwa kodu raamat. Kirjutatud M. Lipp, Rõo
õpetaja. I. jagu: Kodu altar. Näbali ja suurte pühade palwed.
Waimulikud kõned ja palwed suurte pühadel ja ristiniimese rõõmu
ja mure tundidel. Waimulikud kõned ristimiste ja matuste korral.
Hind 130 kop. II. jagu: Kodu Kannel. Laulud I. jao kõnede
ja palwete juurde. Hind 120 kop. Mõlemad jaod koos on kõige
eestujulikum käsiraamat waimuliste kõnede ja talituste jaoks.
Hind 240 kop.

Tuubelijutlustused. Priiuse mälestuspühäl pidanud J.
Hurt, J. Bergmann, M. Jürmann ja prof. Hörshelmann. H. 50 f.

Uus Palwefoda. Näbala ja suurte pühade kõned, laulud
ja palwed; kõned ja palwed õnnes ja rõõmus, leinas ja mures;
ristimine ja matmine. Kõrku seadnud D. Grossschmidt. Hind
(kõidetult) 5 rbl.

Katksjada palwet nooresoo jaoks. Kirj. õp. Aug.
Nigol. Iseäranis kooliõpetajate ametitalituste käsiraamatuks kohane.
Hind 160 kop.

Koolilaste waimulik lauluraamat. H. 40 kop. Uue
lauluraamatu järele kõrku seadnud õpet. A. Nigol. 117 koolilaste
 jaoks walitud laulu.

Olupuu diekesed uskliku südame kinnitamiseks.
J. Bergmanni kogutud. Nädali palwed ja mitmed lugemised.
Hind 80 kop.

Pühapäewa ja laupäewa õhtute lugemised terve aasta jaoks. Kirja pannud R. Ehrenwert. Hind 440 kop.

Pühapäewa raamat. Kõige uuem ja täielikum jutluse-
raamat 100 jutlusega. Kõrku seadnud M. J. Eisen. 800 lehekülge
pakis ja maksab kõigest 10 rbl.

Ristirahwa laulukannel. Kuulsa wennaestekoguduse M.
Meinwaldi waimulikud laulud, Meinwaldi pildiga. Hind 120 kop.

Wäikesed tunnid Jeesuse jalgade ees. W. Kentmann.
Hind 1 rbl.

Piibli pilbid. 240 piibli pilti ilma piiblitä. Hind 3 rbl.

Jgapäewane waimulik reisitepp. J. Aunwerdt. H. 75 k.

Kuldne taewa roos. Hind 30 kop.

Gdeni paradiisi lillekesed. Hind 25 kop.

Taewatee seltsimees. Laulud ja palwed ristimise, pulma,
haiguse, surnu puusärki panemise, matmise, sõdma j. n. e. juures.
Hind 30 kop.

Kiriku lauluraamatud: talingori köites 10 rbl., kuldköi-
tes 20 rbl. ja kallim.

Seinasalmid. Wäikesed mustad tahvlid ingli kujukaga.
Hind 100 kop. Suuremad 150 kop. Suured, wärwiliste õitega.
Hind 2 rbl.

2. Uurimised, arwamised jne.

Znimene ja waimuilm. Hind 2 rbl. Arthur Chambers
katsub küsimuse peale wastust anda: *Miss ja ab meitest pä-
raft surma?*

Ettekuulutusi ei taheta meie ajal enam hästi uskuda,
aga imelik on, et Inglise uurija G. Guinessi raamatud, mis Ing-
lismaal 1870—1875 ilmusiwad ja 1902—1904 Eesti keelde tõlgiti,
et need oma lõpuotsustes just lääsolewate aastate ja sündmuste peale
sihiwad. Need raamatud on kaks järgmist: **Kuninga Messia**
ja tema 1000 aastase riigi tulek maa peale. Hind 200 k.
Meie ajajärgu lähenew ots. H. 3 rbl. Selles raamatus
püüab uurija piibli, ajaloo ja täheteaduslike uurimise waral näidata,
et meie maailm suure muutmise juures seisab.

Ristikoguduse ajalugu omas käeläigus läbi aastasadade.
Suur raamat ilusas köites, piltidega. Hind 20 rubla. Kõige ilu-
sam kingitus.

Järelmõtlemine iseenele üle. Hind 20 kop.

Tagasiööramine. Hind 30 kop.

3. Jutustused.

Würst Laaweti kojast, ehk kolm aastat pühast linnas. Kirjate kogu, mis Kristuse ajal Jerusalemmast läkitatud. H. 2 rbl.

VI. Lastekirjandus.

1. Lastele, kes juba hästi lugeda mõistavad:

Laste album I on huvitavate piltidega ja mitmesuguse lugemisega foolioludest, muinasjutte, õpetlikka lugusid, mõistujutte, mõistlikka naljajutte, wagajutte, kirjeldusi kõiksugu töödest ja masinatest, maakohladest, ajalooft, karstujest, mängusid, mõistatusi, huvitavaid väljarehklendusi jne. Hind 80 kop.

Laste Kalewipoeg. Kirj. Th. Uustalu. Hind 100 kop.

2. Lastele, kes aabitsa on läbi õppinud ja juba loewad:

Regina, 18-nes kuninga tütar. H. 40 f.

Wägimehe wiperused. Kangelase lugu. H. 40 f.

Jänese ja siili wõidujooks. H. 40 f.

Kurjad õed ja teised jutustused. Õpetlikud muinasjutud. Hind 80 kop.

Wikertaarikansikene ja teised jutustused. Ilusad muinasjutud. Hind 80 kop.

Seitse kilplast. Naljastad kilplalood kentsakate piltidega. Hind 80 kop.

Laste odaw raamatukogu: Kümnetopikulised laste juturaamatud, 12 tükki: 1. Helde meele tasumine. — 2. Tõuluse koju. — 3. Jumalakarilik karjapoiss. — 4. Jumala hooletandmine. — 5. Metsapiiga. — 6. Misk merewesi foolane on. — 7. Uju pärast piinatud poisite. — 8. Üks hõberubla. — 9. Uudishimu. — 10. Wallatud lauluarmastajad. — 11. Wäikene Roosa. — 12. Wäike kuninganna. Iga r. h. 10 f. Kõik 12 raamatut forraga ostes 100 f.

3. Lugema õppimise raamatud, aabitsad.

Kes tahab last lerge waewaga lugema õppetada, sellele soovime kõige uuema õpewiisi järele kokku seatud:

Aabits ehk lugemise õpetus. Selle on J. Bloompuu oma laste jaoks kirjutanud ja need õppisivad lugemise kätte, ilma et õppiija ehk õpetaja wähematki waewa oleks tunnud. See aabits lä-

heb kõigist teistest selle poolest lahku, et selles üfsituud mõtteta sõnu ei ole, waid kohe otjast peale jutustawa lugemiseega algab; esiteks on walituid lookejed terge, lühikeste sõnadega, pärast raskemad. Selle läbi on laps õppimiseega lõbustatud. Mida sõna ei jõua, jeda aitawad iga lugu ilustawad pildid, ja nende kaasas läheb õppimine nii, et tähelegi ei pane, millal lugemine kätte hakkab. H. 200 kop.

Uus Kufe aabits, h. 100 kop., on ka uema õppemiisi järele, aga selles ei mahu lugemiseharjutust, waid ainult algusõpetus.
Aabits. Kirj. J. Oks. H. 3 r.

VII. Kooli ja õperaamatud.

Katekismuse kool. Usuõpetajatele ja ülema järgu õppijatele kirja pannud M. Lipp. I. kooliaasta, h. 150 f., II. kooliaasta, h. 1 rbl.

Cesti keele õpetus koolidele. H. Einer. Hind 3 rbl.

Cesti keele õpetus algkoolidele. Hind 200 kop.

Weiße rehtendusraamat. Kõige terge algusarwamisjed kodu õpetamiseks ja aluskoolidele. Kirjutanud kooliõp. M. Wäli. Hind 80 kop.

Saksa keele õppimine

on meile tulewikus weel tarwikikum kui seniajani, sest kui meie elus nendega wõistelda tahame, siis peame püüdma nende teadmisi põhjalikult omaks teha, Sellepärast soowitame:

Saksa keel iseõppimiseks. Dr. Richard Rosenthali järele totku seatud. Amerika õpemiis wõõraste keelte õppimiseks. H. 500 f.

Tarwikil Saksa-Cesti sõnaraamat. Toimetanud Rann ja Bloomppuu, keeleteadlase G. Suitsu toimetusel uueste trükitud, suurendatult ja täiendatult. Hind 40 m. kõwas köites 45 m.

Kõnelemised Cesti, Saksa ja Soome keeles. Tarwitusekohane ja terge abinõu ilma õpetajata ja ettevalmistamata neid keeli kõnelema õppida. Siin on kõil igapäewased laused koos, mida tarwitades loomulikult teel keele kätte saab. Hind 300 kop.

Saksa keele kiirõpetaja. Suur ja hästi walitud fogu kõige tarwikijemaid igapäewases kõnes ettetulewaid sõnu ja lauseid. Hind 2 rbl.

„Postimees“ 1918. a. 167 ütleb: „õ raamatud on kõnelemise ilmunud, mis ühtlasi jakslastele Cesti ja eestlastele Saksa keele õppimiseks määratud. Kõige paremad neist on Tallinnas J. Bloomppuu kulul ilmunud: Kõnelemised Cesti, Saksa ja Soome keeles ja Schnell-Lehrer, Saksa keele kiirõpetaja.“

Need faks raamatud on mõeldud niisuguste keeleõppijate tarvis kellel aega, isu ehk võimalust ei ole keelt täielikult ära õppida, vaid liiresti midagi igapäevase elu jaoks kätte saada tahavad.

Põhjalikuma õppimise jaoks soovitage ülemal tähendatud, Amerika õpewiisi.

VIII. Juhatajad, käsiraamatud.

Cesti asundused ja asupaigad Wenemaal. A. Rigol. Hind 350 kop.

Wäljarändamine Uralt mägede taha. Juhatused Cesti asunduste liiaga ja Wene-Nastia kaardiga. Hind 100 kop.

Ujakirjandust kui ka uusi raamatuid lugedes on lugeja tihti wõõraсте sõnadega hädas: Abinõuks on ilmunud Anton Suurkase „**Teaduslik tasku-sõnaraamat**“, kus sõnad ära on seletatud. Hind 60 kop.

Murnkatla hoidmisest. Masiniistide juhatused ahjukütjatele. Rootsi tehnoloogia ühijuse toimetatud. Hind 60 kop. Tarwilit raamat igapähele, kellel aurnkatla juures tegemist on.

Juinese leudamine. Lennumasinat ehitamine ja tollusead. Kirj. insh. R. Krupp. Hind 40 kop.

IX. Ajalugu.

Cestimaa 300 aasta eest. Kirj. M. Kiwialune. Hind 200 kop. Laialisem kujutus Poola aja lõpust ja Rootsi ajast meie maal. Maa- ja linnarahwa seisukord, seisuste wahed, rumalused ja weidrused.

Italia töetunnistaja Filoteo Giordano Bruno. H. 25 f.
Suur ristikoguduse ajalugu on siju poolest tubli raamat. Terwe ristikoguduse 2000 aasta pikkune ajalugu, kõit woolud saawad lugejale selgets tehtud ja niisugusel kujul, et lugeja mitte üfti sellega aega ei wiida, waid ka teadust kogub. Raamatu toimetastid M. Pipp ja H. Põld. Ilusas kalingori köites, kuld faanekirjaga maksab 20 rbl. Kõige sündsam kingitus.

X. Looduseteadus.

Dr. Bernsteini **Täheteaduse** põhjusõpetused. Ilmalehade liikumise kord ja muud, mis täheteadus on wälja uurinud. H. 200 f.

XI. Whiselu, rahwamajandus ja politik.

Inglismaa. D. Saturini järele Ed. Birgo. Hind 80 f.
Nohtupidamine I riigivolikogu saadikute üle. H. 60 f.

Cesti tütarde haridus. Natalie Johanson-Pärna kõne
Cesti Kirj. Selis 1882. aastal. H. 30 kop.

Algteadused rahwamajandusest. Hind 25 kop.

Näitelawa ja prostitutsioon. Hind 60 kop. Teaduslik
harutus näitelawa ja vorduelu wahetorrast.

Abielu ja armastus. Kuulja Rootsi naiskirjaniku Ellen
Rey tähtsam kirjatöö selle küsimuse üle, kudas abielu asjad uuema
ilmawaate järele korraldada tuleksivad. Hind 500 kop.

Enguelu ja tema eksumised. H. 2 rbl. Slutötes 4 rbl.

XII. Mõttetarkus ja arwustus.

Kas teadus wõi usk. Kir. Dr. Daibler. Hind 40 kop.

Leo Tolstoi. Usk ja kolblus. Hind 40 kop.

XV. Ilukirjandus, juturaamatud.

I. Cesti algupäralsed jutud.

Isamaa õilmed. Matt Metsanurga jutt. Hind 250 kop.

Ed. Wilbe. Kubu päikene ei paista. H. 1.50 f.

Muhulaste imelikud juhtumised jumbeli laulupidul.
H. 50 f.

Usta ohwer. Hind 30 kop.

Õtsjad. Uus pikem jutustus küla haritlaste elust. Hind 3 r.

Kriipsud. Kirjatööde kogu. Kirj. A. Tõnurist. Hind 3 r.

Wägitallamaal. G. Luiga uudisjutud Siberist ja ta lä-
hemalt wägitallamaali. Hind 3 rbl.

Põua wälgnud. Ed. Schönberg. 11 uut juttu. H. 100 f.

Bunafilt päiwilt. Ernst Peterson ja teised. H. 20 kop.

Kaskeid patud. Jutustanud J. Mändmets. 250 lehel.
H. 250 kop.

Singelarjane Römer. Kirj. J. Mändmets. H. 450 f.

Õitseliste jutud. J. Mändmets. Hind 50 kop.

Omad witsad, G. C. Luiga. H. 40.

Murdlained. Mati Mardus. 1905. a. Hind 200 kop.

Külast. M. Martna. 160.

Küla. Jakob Mändmets. 180 f.

M. Kiwi. Rahwa kasuks. Hind 50 kop.

Wiletsusest wiletsusesse. Hind 40 kop.

2. Kirjatööde kogud.

G. Snits, Kiired. II. h. 80 f., III. h. 1 rbl.

Kain. Kirjutanud M. J. Eisen. Hind 200 f

Wahepalukesed. Kirj. M. J. Eisen. Hind 200 kop.

Rahwalehed. Toimetanud J. Bloompuu. 20 annet, mis aastate jooksul pühadeks ilmunud. Üksiku ande hind 20 kop. Kõik korraga ostes 4 rbl. „Rahwalehed“ on kõige suurem ja huwitavam eestikeelne pildiraamat, kus üle 1500 suurt lehekülge lugemist: lõbusat ja õpetlikku, uudist ja nalja, mitusada pilti j. n. e.

Rannad. 13 algupäralist ja ümberpandud juttu. H. 60 f.

3. Tõlkekirjandus.

Sahalin. Kurjategijad. Piltidega. W. M. Doroschewitsch. Tsestistanud Jürisõn. Hind 4 rbl.

Walitud uudisjutud. Rootsi, Norra, Soome ja Daani tähtsamate kirjameeste paremad jutud, Tsesti keelde kirjutanud Grünfeldt. Hind 480.

Risti walgus. Jutustus apostlite ajast. Hind 5.00 kop. Suure jutu peategelased on apostel Paulus ja keiser Meero aegsed wõimumehed, teisrikoja naisterahwad, teiselt poolt kristlased ja nende juhid. Jutustus kujutab Rooma linna põlemise aegu enne ja pärast.

Wene! — Tefel! . . . Uwarfin. Jutustus, mida kirjanik Ninewe ja Babeli kaewamistel leitud kirjade põhjal kokku seadnud. Hind 70 f.

Tuhas ja põemus. St. Jeromsti suur ajalooline roman Poolamaalt, suurel Euroopa pööriajal saja aasta eest. Hind 5 rbl.

Wolodiewsky. H. Sienkiewitschi suur ajalooline roman Poola riigi ajalooft. Hind 5.60 kop.

Konsul Godari lapsed on J. Wilde roman sõja eest põgenejate elust perekondades wäljaspool lahinguid. Hind 2.60 kop.

Ofeni wiimane pascha. M. Solai jutustus ajast, mil türklaste Europasse tungimine lõppes ja taganemine algas. Hind 70 kop.

Wabandufewõitlejate kaitseingel. Kirjutanud A. Braun.
S. 200 f.

Korostko turbmäng. Inglise Conan Doyle roman Põhja-Afrikast, kõrbepoegade ja europlaste võitlustest. Hind 1 rbl.

Stenka Rasin, kuulus Wene mässujuht. Hr. Sokolnikowi jutustus. Hind 3 rubla. Tõsine lugu Wene ajalooft. Kuulsa mässujuhi elu ja tegemus ja selleaegne Wenemaa.

Sherlok Holmes'i kõige uuemad uurimised. I. ja II. jao hind 70 f.

Saatusline ehe. Anna Greeni tähtsamatest romanidest.
S. 80 f.

Wannutatud mees. Otto Böckeri roman Amerika kirjanduse, kunstnikkude elust. Lugu keerleb põneva kohtuprotsessi ümber, milles üks kirjanik weidral wiisil kuulsaks saab. S. 3 rbl.

Õhiselu kirjeldused, uudisjutud, põnewad romanid jne.

Sedani päewad. Camille Demonnier'i jutustus. S. 80 f.

Volotte. Hind 150 kop. Daani kirjaniku Marie Henteli roman Rootsi kuninga lossi saladustest.

Surm waitib. Rinsatus. Arthur Schnitzleri nowellid
S. 40 f.

A. Schnitzleri nowellid. Uuematest Euroopa kirjandusest
S. 80 f.

Tumalaotsijad. Peter Koseggeri kuulsam roman. Saksa keeli 31 korda trükitud. Praegusel ajal kohane lugeda. S. 500 f.

Glu wintjutused. Korstiz Holmi roman. Hind 200 kop.

Metropolis. Anna Sinclairi roman New-Yorgi rahawürstide elust. Tõlkinud M. Metsanurk. 200 kop. Jutustus kirjeldab, kui raske on inimesel suures ilmas ausaks jääda.

Lootusetu hukkaminejad. Herman Bangi roman. Hind 3 r. Kujutab kõrgema seisuse lõdunemist, paratamata hukkaminekut.

Mesinädalade saladused. Hind 150 kop. Kirjanik harutab selles paljuütlewas jutuses kollemaid suguelu saladusi, millega iga neiu ja noormes enne abieliu peaks tuttawaks saama.

Magamisewaguni plats nr. 10. Mary Roberts Richarti Amerika roman. Hind 300 kop. Wäga amerikalit Amerika jutustus.

Saksa wõrkael Amerikas. Erwin Roseni jutustus. Seiti keelde A. S. Tammsaare. Hind 3 rubla.

Nowellid põhjamaa kirjandusest. Hind 260 f.

Zaganemine. Kirjeldused Wene-Jaapani sõjast. H. 280 f.

Wiinaladu. B. D. Ibanez. Huvitaw pilt praeguse aja suurtest liikumistest, streitide eelpõhjusest ja tagajärgedest. H. 120 f.

Zukur hobune. W. Kopschin. Rewolutsionäri tegevusest, tema hingeelu ja usuküsimusest. Hind 60 kop.

Soidke alt! Kemirowitsh-Dantschenko jutustus Wene ametnikkude elust, karjeri tegemisest jne. Hind 250 kop.

Elu pärast. Jakob Knudseni jutustus. Hind 80 kop. Daani talupoegade elust, mida meil nihti eestujaks soowitatud.

Põgenejad. Johannes Linnankoski. Soome kirjanik harutab selles põnewas jutus, et see selge abielurikkumine on, kus mitte armastuse pärast abielusse astutakse. Hind 300 kop.

Maria Natsaretist. Dr. von Lösh. Hind 80 kop.

Saatana kingitus. A. K. Sarini jutt. Hind 40 kop.

Tatjana. Kälajutt Wenemaalt. Hind 50 kop.

Laane löwi. Jutustus Amerikast. Hind 80 kop.

Hugo ja Thekla. Lugu Toolse ranna loosist ja rüütlistest. H. 20 f.

Wahwad wõitlejad. Krimmi sõja ajast 1753—1756. H. 30 kop.

Waranduse pärijad. Kristow von Schmidti jutustus. H. 30.

Spiritismus.

Cloumberi loosi saladus. Conan Doyle saladuslik roman India faktiride saladõimulistest tegudest ja annetest. H. 150 f.

Suured romanid.

1812. Ludwig Kellstabi ajalooline romaan suurest sõjast ja Moskwa linna põlemisest saja aasta eest. Hind 6 rbl.

Margarethe Steinheil. Ühe õnnetu abielu saladused. 1736 lehekülge. 55 annet. H. 22 rbl.

XV. Näitemängud.

Heino Anto. Kahe ilma wahel. Keljajärguline näidend wiies pildis. 18 tegelast 5 naester. 8 meesterahwast. Hind 5 m.

Kiwilombi Jants: Pärj ära! Rahewaatusline näidend. 4 naester. 7 meestegelast. H. 150.

— **Nurjaläinud äpardus.** Jant ühes waatuses. 4 tegelast, 1 naester. 3 meester. Hind 1 m.

Arkady Awertschenko. **Noore neiu süda.** Kali ühes waatuses. 2 naisst. 2 meestegelast. Tõlkinud Kivilombi Jüts. H. 80 f.
• Ed. Wilde. **Pisuhänd.** Näidend 3 waat. Hind 6 rbl.
J. Drgusjaar. **Suured wainud.** Kaljamäng 3 järgus. H. 100 f.

— **Trimeese hind ja wäimehe wäärtus.** Lõbu-näitemäng kolmes järgus, neljas pildis. H. 100 kop.

— **Sullu Gantsu abiga.** Kaljamäng ühes järgus. H. 100 f.

Põhja wajunud kell. Gerh. Hauptmanni muinasjutuline näitemäng Cesti keelde Dr. K. Rosenthal. Hind 2 rbl. Kohane suurematele jõududele: kolm raskemat, 10 kergemat osa.

Merepojad. Heino Anto näitemäng wiies pildis Cesti mererahwa elust. Hind 2 rbl. 5 suuremat osa, 11 meeste-, 4 naisterahwast.

Uue elu läwel. Heino Anto 1-waatusline draama. Hind 250 f. 2 naisst, 3 m. Rujutab Cesti hariilaste elu suwitustohas.

Mets. A. N. Ostrowski wiiewaatusline lõbumäng. Hind ühes mängimiseõigusega 1.50 kop. 3 naisst, 9 meestegelast.

Meie metsanurgas. Martt Wuori kolmewaatusline naljamäng. Hind ühes mängimiseõigusega 1.50 kop. 6 naisst, 4 meesteg.

Zeeni ehk wäselapse Jaani-öö. Cesti muinasluulelik ilunäitus kümnes pildis, muusika, laulu, tantsumäng. Luuletanud J. Põhjalane. Hind ühes mängimiselubaga 1.50 f. 5 n., 10 m.

Cassis lõng. Lõbumäng ühes waatuses. Ainult kaks näitlejat. H. 60 kop. 1 meester., 1 naister.

Sooharimine ja südame haridus. Pildite elust wiies waatuses. A. Weizenberg. H. 2 rbl.

Kangur. A. v. Rozebue näitem. 1 w. 40 f.

Tilluke tipsuke. Näitemäng lastele. M. J. Eijen. H. 20 f.

Kas surnud wõi ei. Lastenäitemäng. Hind 20 kop.

Murdwargus. Neljajärguline mäng Minna Canthi järele. Hind mängimiselubaga 1.50 kopikat. 6 naisst, 11 meestegelast.

Koinila talus. Minna Canthi 3 w. näit. Hind 2.00 f. 4 naisst, 5 meestegelast. Kõik kolm waatust mängivad üheainsa näitelawaehitusega.

Canthi näitemängud on sündjad harjutamisels, kui wäiksemate jõududega sisutamata mängu tahetaks.

Laulud Koinila talus. Näitemängu noobid. H. 1.00 f.

Kadunud käewõru. Vermontowi kurbmäng 3 w. H. 170 f.

Teosfan. Kirjutanud A. Bert. Hind 60 kop. Näitemäng wiies waatuses. 2 naisst, 11 meestegelast.

Suured segadused. Kaljatükk 1 waatuses. H. 40 kop. 1 n., 3 m.

Andas nad suitsetamise maha jätsid. Kaljakaš pille-
lugu 2 waatuses. H. 60 f. Üks näitelawa ehitus. 3 n., 4 m.

Ühistegevus. Kaljamäng kahes waatuses. W. Kataja
järel. Soome keelest. H. 60 f. Üksainus näitelawa ehitus.
2 n., 3 m.

Chr. Rutloff. Kiwi. Kolmejärguline näitem. rahwa elust.
H. 2. r.

Claw suruukeha. Draama 6 järgus, 12 pilbis. Kirj.
L. N. Tolstoi. Tõlk. G. Bach. H. 2.00 f.

Saladuse laps. Kaljamäng lauludega ühes järgus. H. 120 f.
Näitemänguraamatuid suuremal walikul juure nimekirja järel.

XVI. HooDiraamatud.

Rahwa laulukoorid. Suurem fogu ilusamaid koorilau-
lusid, mis kõige ilma parematest lauludest wälja otstitakse. Kogus
on ka Cesti tähtsamad laulud. Wihu hind 100 kop. Kolm wiiku
ilmunud.

Miina Hermann **Pühade laulud** segakoorile. Kaks annet,
á 100 f.

Sällist hanani. Waimulikud koorilaulud. H. 2.70 f.

Wäljatõmme Kalewala kontserdi lauludest. Hind 40 kop.

Schilleri Kella laul. Seadnud P. Org. H. 25 f.

Kentšakas laul „Rõõmele“. R. Hamann. H. 30 f.

Pawlu lilled. Nelja healega laulud meestekoorile. Trüffi
toimetanud H. Leppil. H. 40 f.

Wäike nootibega lauluraamat. 100 kõige tutawamat
kirikulaulu wiisi. Hind 80 kop.

Cesti rahwa laulud segakoorile. Kogunud ja trüffi
andnud Dr. R. Hermann. Teine wiik. Hind 100 kop.

Kalewala kontserdilaulud. 1. ja 11. Kogunud ja wälja-
andnud M. Wares. Kumbki jagu maksab 5 rbl.

Peajumalateenistuse seadus ja kord. Hind 10 kop.

Üns lauluraamatu wiisiraamat. Hind 1 rbl.

XVII. Luuletused ja laulikud.

Cesti ilulugemised. 1. Neli annet, hind 2 rbl. 80 kop.
Üksiku ande hind 70 kop. Kõwas lõites 6 rbl. Kõige sündsam lin-
gitus haritud inimesele, jest süa on ettelugemiseks Cesti kirjandusest

kõige maitsevamad palad kogutud: Kalevipojast, rahvaluulest ja luuletajatest wanemast ajast: Masingi ja Jannseniga algades kuni Suitsuga ja Grünthaliga lõpetades.

M. ja Otto Peterson. Ilulugemised 11. kogu. H. 2.75 f. Kõwas köites 4.50 fop. Hästi korraldatud vihl maitsevamaid palasid luules ja proosas. Et raamat ühilaasi ilulugemise õperaamatuks võiks olla, jelleks on tema sisu järgmiselt ära jaotatud: 1. Kirjeldus, jutustus (mõõtmata kõnes). 2. Tunde luule (mõõtmata kõnes). 3. Kirjeldus, jutustus (mõõdetud kõnes). 4. Monoloog (ütsikkõne). 5. Dialog (kahetõne). 6. Walm. 7. Humor. 8. Kaljaks.

Uued laulud. G. E. Luiga. Hind 60 fop.

Vihtsad lilled. Koftu kogunud M. Lipp. Hind 80 fop.

Ribuwiitsa öied. Kolmas jagu. Elise Aun. H. 50 fop.

Organud hääled. Jakob Tamme luuletused. Raks annet, ande hind 50 fop.

J. Runderi algupäraseid luuletused. H. 60 fop.

B. Jakobsoni luuletused. H. 60 fop.

Vermontowi laul Wene tsaarist ja tema ihukaitsjast. H. 30 f.

Lõbus rahwalaulik. 151 laulu. Hind 80 fop.

Kuues Cesti laulutooja. Kogunud M. Sohberg. H. 30 f.

Uus reisilaulik. Reisi- ja meremehe-laulik. Hind 16 fop.

XVIII. Seltskondlise ajawiite raamatud.

Seltskondliste mängude raamat. 3 annet, ande h. 40 f.

Wiisakad kombed. Kirjutanud Elise Aun. Teine trükk. Hind 100 fop.

Cesti keeles on mõnesuguseid wiisakusekunsti õpetusi wälja antud, mis aga oma õpetustes tihti peale lonkawad. Soowitame ainult seda, mis luuletaja ja kirjanil on toimetanud.

Näsked kunstid. Kirj. W. Lainela. Hind 20 fop.

Wanapoisi õnnelinn ja wanapiiga paradüüs. H. 25 f.

Noore parun Münkhauseni juhtumised. Hind 40 f.

Urm ja kihlus kirjateel. 50 armastuse kirja. H. 100 f.

„Meie Matssi“ nalja- ja pillejutud. Hind 80 fop.

XIX. Kalendrid.

Maja kalender. Toob oma lissas ainult õpetlikka lugemist tarwilikkude juhataste ja teadmiste fujul, mis elus igapäew kasulil ja tarwilik teada on. Hind 250 fop.

Sige kalender. Hind 50 kop. Ei maksa palju, sellepärast peab ta majas teiste kalendrite kõrval käepärast olema.

Meie Matsi kalender on nende jaoks, kes kalendrist maja-pidamise teadmisi ei otsi, vaid omale lõbusat nalja-kalendrit soovivad. Meile on soovitatav „Meie Matsi“ kalender oma rohke, terava pilke- naljalisaga. Hind 250 kop.

Mitmesugust.

Baltimaade kaart. Hind 60 kop.

Benemaa raudteede kaart. Hind 60 kop.

Tallinna waatekaardid, tähtsate kohtade piltidega. Hind 25 kop. tükk.

Gestimaa postkaardid kõige ilusamatest kohtadest. Hind 25 kop. tükk.

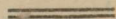
Peetri linna plaan. Hind 100 kop.

Tellimise aadress: Ploompuu raamatukauplus Tallinnas.

Benemaal: Книжный магазинъ Пломпу, Ревель.

Wälsjamaal: J. Ploompuu, Reval, Estland.

Telegrammide aadress üle maailma: Ploompuu, Reval.

Kõigi kirjanduseõprade tähelepanemist juhime selle peale, et meie kauplus on **ainus koht maailmas** kuhu püütakse kõik Gesti kirjandus saadawale koguda. See on tähtjas laugemalt tellijatel, et nad teaksivad: mis mitte Ploompuu juures saadawal pole, see pole üleüldse mitte saadawal. Ja ka kodumaa elanikkudel olgu teada, kuhu poole nad siis pöörama peawad, kui oma alevi eht linnalase raamatukaupluses soovitud Gesti leele raamatut pole.

Iga uus raamat kohe peale ilmumist saada.

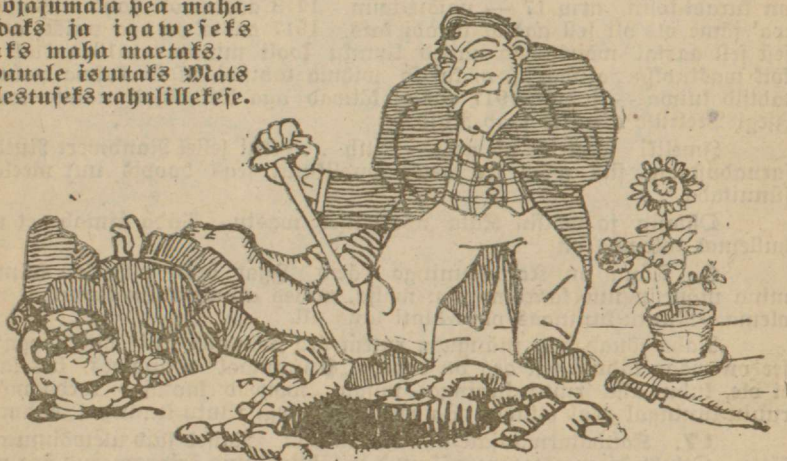

Kalja-Kalender

***** igaks ajaks. *****

Mats sootib, et 1917
a. sõjajumala pea maha-
löödaks ja igaweseks
ajaks maha maetaks.

Saanale istutaks Mats
mälestuseks rahulillekefe.

Jaauuar ehk Õnnesootwi-kuu.

1. Kui hea, et aeg talfi alla ei lät, et tema pärast sabas seista et pruugi ja et teda kaupmeheh, hinna kõrgenemist lootes, keldri peita ei saa, muidu tuleks uut aastat veel kaua oodata. Uga nüüd, näe, läes! . . . Siiski . . . Mine, tea! Niisugune ilm, nagu täna, on ennegi olnud. . . Amerika saapad tulewad nii kaua, kudas siis see uus aasta nii ruttu kätte wõis jõuda? . Wana alles lõppes eila otfa. . .

Igal pool „tähtsamate ninade“ ukste ees seisawad pikad õnnesootwiate sabad. Mina andsin õnnesootwistest wabastamiseks Bergmanni abiraha heaks ühe rubla, minu ukse ette ei tohi keegi tulla.

Täiturg on kinni, et keegi oma majakraamist midagi ära müüa ei saaks, sest kes „uuel aastal“ müüb, see müüb läbi aasta. Ja seda „toreduse wastu wõitlemise selts“ ei luba. . .

2. Kui teenija Kata tuppa astus, arwasin, et ta tagasihoidlikuse tõttu alles nüüd mulle head uut aastat soowima tuleb, kuid ei siin. Kata pajatas:

„Kas täidate minu tingimised ehk ma lahkun?!.“

„Mis tingimised?“ — imestasin ma, „alles üleeila tegime kontrahi. . .“

"Ah," sõnas Kata, "uus aasta lööb kõik alused ümber. Praegusel ajal on kõik võimalik. Lühidalt: täidate minu nõudmised ehk — abjeel! . . Sada rubla kuus ja prii ülevalpidamine! Laupäeviti kahe inimese söök; ma pean nüüdsele, mehemaelel ajal ka oma armulusest ikka enam lugu pidama. . ."

"Uga kuhu teie lähete?" küsisin ma.

Kata pani käed puusa ja laulis:

"Kas on "linnufesel" muret,
"kus ta saab, kus ta jõbb? . ."

Tõtt ütelda, Kata "ultimatum" pani mul juukse juured sügelema. Palusin kolm päeva mõtlemise aega. Kui mul selle aja sees pealagi paljaks ei lähe, siis täidan Kata nõudmised täielikult.

4. Luulitsa narkadele ilmufid kuulutusel järgmise sisuga: "Arw 13 on kuradi-tofin, arw 17 — naiste-tofin. 1913 aasta oli paha aasta, sest ma' jäme ots oli sell aastal kuradi laes. 1917 aasta on aga naiste aasta, sest sell aastal wõiwad ka naised lipniku kooli minna. 1913 aastal tuli kõik wastuoksa paluda, s. o. kui ja wihma tahtsid, pidid kuiva paluma, tahtsid kuiva — sadu. 1917 aastal käiwad aga kõik asjad naiste laudu. Ssegi Peetruse asemele saab Ruth."

Smelik! Peetruse asemele — Ruth. . . Kui sellel Randwete Ruthiga sarnadust on, siis wõib see taewa publikumi seas hoopis uut meeoleolu sünnitada. . .

Ohtusin ja wõtsin Kata nõudmised vastu. Süda aimab, et veel hullemat tulemas on.

6. Täna on Kolmekuninga päew. Sgät head asja on kolm, ja mina mõtlejin uue kaardimängu wälja, milles ainult kolm kuningat peab olema. Ruutu-kuningas olgu alati laua all.

Raha jõuab selle mänguga rutem ära mängida, kui "otš kooga" ja see on väga tähtis, sest aeg on raha. "Seinamaal" mängides, kus lauda ei ole, kuhu alla ruutu-kuningat wisata, wõiwad kaotajad korda mööda ruutu-kuningal peal istuda. Ja warsti ei olegi ruutu-kuningat enam. . .

17. Kaubatarwitajate-ühisuse koosolel. Naised said ülewõimu oma kätte. Otsustadi meeste äramääritud ja läbikratsitud ärraamatud ära põletada, ilusad, puhtad, lõhnadliga ülepritsitud uued osta ja siis nii moodi uus eeskujuline naiste tarwitajate-ühisus asutada.

21. Smelik! Dife arusaamata! Lainu-hoiu ühisus annab paberi pealt palju suuremad protsendid, kui paberi-raha pealt! . .

25. Linna-isad otsustasid tarbeainete tshekkitsi alles siis wälja anda, kui riigi eelarwe duumas harutusese tuleb. Seisuford on lootusetu. Erõõstine endid sellega, et "linna-isad" laua ei püsi, — warsti saame "linna-emad."

Et muutub siis ka Ülemiste-järw weerikkamaks.

29. Die! Dutspatnik finnitab, et see hoopis ebaarwamine olla, et lumi ei põle. Ahjus suure tulena põledes ei muutuda lumi sugugi meeks, waid otsehohe auruks ja ajada ahju nii tuliseks, et lumi ise aina säriseda.

Puuparitsnikud on meeleheitel. Mõned teewad nüüd saepurust suhla-riisi. Ssegi kuriosum sündis:

Reegi sõit wärskte paju-puru suhlari ja nüüd ajab ta leha paju-otši wälja.

Soomitaks daamedel pajupuru-suhlari süüa; nad saaks palju algu-päralisema kostümi, kuiawal olit. Meeste peale mõjuks see oi, oi oi! . .

**Weebruar
ehk
Liulaskmise-kuu.**

1. Juba liulaskmise kuu käes! Ja hunitaw, kudas keegi liugu lasseb. Kes oma istetoha peal, kes teise turja peal. Naisterahwad oskawat kõige paremini rahatastute peal liugu lasta. Ja mida pakssem naisterahwas, seda pakssem peab ka rahatastu olema.

2. Küünla-päew. Et küünla-päewa pühitseda, peab küünlaid olema. Vätsin siis ja tõin. . .

Jah, sest ajast, kui lund puude ajemel hakati tarwitama, on ka jäepurikatest küünlad stearin- ja raswaküünlad kõrwale tõrjunud. Ainult haledajüdamlised põletawat weel raswaküünlaid.

Jäepurikatest küünlatel on see enamus, et nad ka pimedas põlewad ja et neile „kurisilm“ peale ei hakka. Isegi wagunite laternates ei kustu nad ära. Ja minu tütar, kes gümnaasiumis käib ja omast kohast kah asja tunneb, kiitis neid küünlaid väga.

4. Ostin omale „lõwa“. See on kasulil kübar. Kanna teda, nagu mõni mõisnik, peas, kodus keeda suppi, bõfeks pane woodi alla ja, kui wanaks jäed, palu armuandi. . .

9. Mulle tehti ettepanek kitsaropalise jaoks kartusi tegema hakata; lumi olla sügaw ja rattad madalad, paha läbi saada, — mis muud, kui largud alla.

Wõtsin ettepaneku wastu ja murran pead, millest kartusi teha. Puid ja pindu si wõib ainult ligimise filmast leida ja need kartudeks ei kõlba.

Mõtlen ja mõtlen. . .

11. Käisin weidi palja peaga wäljas, eit keetis „lõwas“ minu wanat kübarat. Külm oli ja lume-lõrtsi jadas. Kõju jõudes hakas pea kangeste walutama. Eigemal uurimisel selgus, et mul suure mõtlemisega keel pealage suur aul oli tekkinud. Eks see läinud siis lõrtsi täis, mis jäeks külmetas ja walu tegema hakas. Önn weel, et pea lõhki ei läinud, jae on weel kõwemaidki kaljusti lõhki aanud. . .

19. Wenerahwa wabastamise päew. Wenerlastele ei antud mitte linnupriius, nagu meile. Ja wene-neiud, „linnufesed“, ei ole sugugi wabastamise-päewa ohwrid.

Wenerlaste eest püüti nii hoolitseda, et neil alati kanasupp oleks; neile anti nii wähe maad, et kanalgi kuhugile ruumi astuda pole, muud kui sattu supi sisse.

20. Maal pekkawat perenaised wõinädalal wõid ja laulawad:

„Küla tõi
wärske wõti, —

kes se' wõti
ära jõi?!“

Sinnalased aga hõidavad kartulipudru-tüki nõõri otsa, riputavad lakke, pistavad sildi, pealkirjaga: „wõi — 2 rbl. 25 kop. nael“ sisse ja näsiwad siis, piffisilmi pudrutüki peale waadates, paljast leiba. . . Jah, niisugune on linnalase „wõi-leib“ . . .

Need lapsed, kellel naht paljust peksust jaalt tohasti liig paksuts on läinud, mida türlased dardanellideks hüüawad, lasewad selle toha peal liugu. . .

Minu õde langes Schnelli tiigil uisuteel maha. Kauad olid nürid, jalg libises. Kui nüüd aga rahwas teda langenuks naisterahwaks ei hakka hüüdma!

23. Denatur ja sejalad — Hõissa ja hõissassaa!

Wasila joot ja wasila palad! Hõissa ja hõissassaa! . . .

Katsusin loorelahutajaga denaturi puhastada, mõtlesin, et piimatibasti tuleb puhas piiritus ja teisest see . . . noh, see finine, mis „noore-rahwa-seltsiliste“ järele truudust tähendab, aga — ei. Sinine jäi ka piiritusele truuks. Wäntas siin seni, kuni loorelahutaja punaseks läks ja põlema plahwatas. Kus tuli oli. Kui tahju! Oleks wõinud jaani-päewaks jääda . . .

27. Maalt tuli suur woor puid linna, aga keegi ei tihka neid enam osta. Küll pakkusid maamehed puid ka näitlejatele, armustajatele pähe loopiniseks, sest et mune enam saada ei ole. Kanad lihtsalt ei mune enam. Nad leidsid, et see nende soole häbistaw on, kui nende munadega pillutakse ja sünnitawad nüüd otsekohe kanapoegi ilmale, kes tobe kšawad ja sibawad. Unid aga, neil ei ole seda mõistust nii palju, munewad edasi. . .

28. Põhjanaba otsija André ei ole veel ühtigi jurnud. Ta leidis alles hiljuti Gestimaal lume alt ühe wana lagunud maja. Et Noa laew Ararati mäel on, siis pidanud André seda mõneks Noa poja laewaks, aga kaemamisel leitud, et see koguni üks walla koolimaja on.

Koolimaja lume alla jäämise asja uuritakse. See arwatakse maa-wärisemise tõttu sündinud olewat, sest kudas wõis muidu pehastanud terge puumaja lume alla wajuda.

Ütelgu veel, et Põhjanaba otsimisest ja koolimajadest kasu ei ole. André ja selle lume alla jäänud koolimaja läbi saab nüüd Gestimaale üle ilma kuulsaks!

Homme 29. Weebruari on minu sünnipäew, 10 aastane ameti-juubel ja hõbe-pulm. Ringitusi jaan ma siis igatahes rohkem, kui Pinna oma tulu-õhtul. Ja mitmefessimaid! . . .

Ma tahaks omale Kannawärwama-mäel ära põlenud pärna puust keppi, kuld-uuri, mis lorraga raatuse, wassali ja Jaani, Kaarli, Zoompeaning Pühawaimu kirikute aega näitaks, woorimehe trostat ühes hobusega ja sületoera, kes mu eide nägu lakuts, sest ma ise ei tihka teda enam suudelda; wanaks kippub jääma wastu kewadet . . . Ja palju muud . . .

Märts ehk Paljastamise-kuu.

1. See on juba midagi häbemata! Kui podrjadsiit töolistele raha maksmata jätab ja ise Riitse-põrgu põgeneb, sellest saan ma aru, aga kui minu sünnipäew ja hõbe-pulm sellepäraft peavad ära jääma, et tänamu 29. Weebruari ei olegi, siis on see lihtsalt kalendariismuse paharismusline anarchia. Jah! Kõik kingitused, millel mõnel juba oõtja walmis waadatud, nagu „Soufiantia“ peal põhja läinud! . . .

Mullu, kui ma ei efsi, oli Webruar oma õige aja piif, ja kui ta lõppes, oli weel paar päewa wahet, kui Märts algas. Uga nüüd tänamu! Ühe sõnaga, aasta kõige häbemata ja kõige ropem ajajark on käes. Kõigefugused häbemata paljastused! Looduseft alates funi Tuibergini . . . Kõik maa on lume lahkumisel, nagu raipemägi päraft seda kui naised fealt raiskuläinud liha ära tasfinud. Sopp ja fodi igal pool . . .

Tuiberg ajub jälle gaasi-wabriku kallale ja õht on kõikfuguseid gaasifarnaifeid jutte täis. Minult Tumba ei paljasta enam, ta olla nüüd ise paljas. Tähtis on tänane päew selle poolest, et täna Karl Maryi surmapäew on. Oleks Karl Mary kauem elanud, siis oleks meil Gestic ka tema „Kapital“ täielikult olemas. Nüüd aga ainult esimene anne . . .

2. Palusin, et ime sünniks ja ma ifka need kingitused kätte saats, mis ma oma sünni-, juubeli- ja hõbe-pulma päewal oleks saanud.

Et mul sünnipäew üle nelja aasta on, see mind nii enam ei pahanda; ma wõin oma aasta nelja aasta pikuseks lugeda ja nii olen ma neli korda noorem. Neljakümneahelja asemel olen ma siis praegu, hm, $48 : 4 = 12$, kaksteistkümme aastat . . . Ei, see on liig noorus . . .

Uga ma elasin kolm aastat wäljamaal, seal on teine kalender, neil on ehk iga aasta 29. Webruar . . . Oletame nii ja arvame kolm aastat juurde. $12 + 3 = 15$. Wiisteistkümme aastat! . . . Ifka ei lähe, ifka liig noor . . . Keegi ei usuf ju . . .

„Musleht“ teatab, et üks Saksa weelune paat Narwa uulitsaid mööda kihutanud ja lisab juure, et oleks muda madal olnud, weelune paat oleks kõik majad sopaga üle pritsinud. Muda olnud aga nii sügaw, et ainult wullid peale tõusnud.

See on muidugi lehe omafugune kõmu wõi sensation. Mitte weelune paat ei sõitnud soppa mööda, waid mõni noor walaskala. Need on ennegi Narwa mudastel uulitsatel ristilemas käinud . . .

13. Suur jula. Wesi on palju waestemajafid ära uhtnud. Waesed sõidawad jäetükidel ringi ja otsiwad ulualust. Nende filmapisarateft on maa märg, nagu seen foolwee sees.

18. Oõstin turult ilusad saapad. Nukid on kõrged ja kõwad. Makfid 27 rubla. Ma küfsin kaupmehelt, kas ta takfi ei kardad.

„Ega me lapsed ole,“ wastas kaupmees, „et kõikfugu „riksifi“ ja „takfifi“ kardame. Meie olemu koertepidamisega harjunud.“ — Wäga wõimalif. Koertest on nad palju eestujugi wõtnud. Hautumises, nimelt . . .

19. Käfsin oma uute saabastega wäljas. Bori oli. Kui loju jõudfsin, ei olnud mul mitte enam sokfid ja saapad jalas, waid tahed märjad sokfid; saapad olid kah sokfideks muutnud! . . .

Ja kaupmees kinnitas weel, et saapad kõige paremaft tõrwapapifft on, ja tõrwa peale ei hakka ei wesi, ei „kurifilm“.

Wh! . . . Südametunnistus on tal tõrwapapifft . . .

21. Naised mobilifeeriwad. Et abielu asja edendada, otsustafid nad, mehe waesufst filmas pidades ja wotamifst ära tüdinedes, ise kosjas käima hakata. Kõhe, kui maa ära taheneb.

Tütar tikkub mul juba nüüd selle ettekäände all õhtati uulitsale. Mina ei luba. Ja tütar ootab, tunas ema kätte „wõim“ läheb . . .

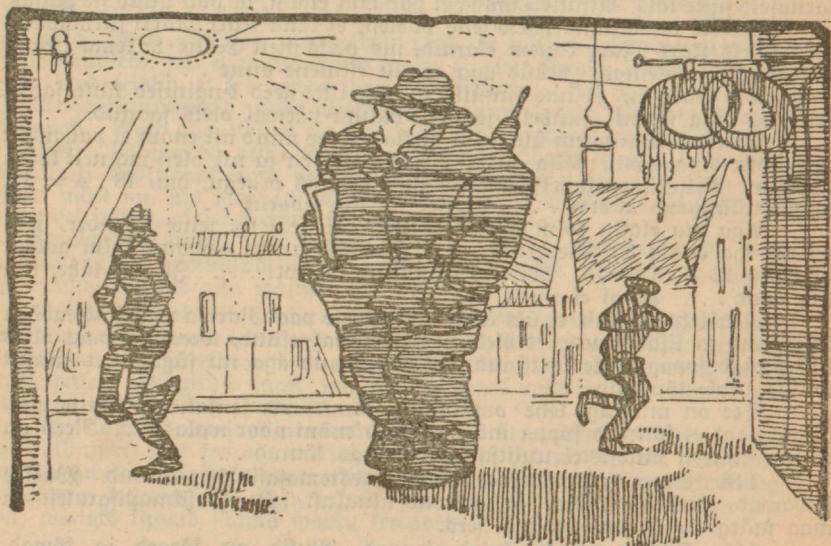
23. Kuulujutud käivad ringi, et kõrtsid Lihawõtteks lahti tehtawat. Mitmetel käivad nii kanged wiinaneelud peal, et neil kõri sõlme läheb.

25. Käisin kunstnäitusel. Silmad walutawad ja juba teist päewa näen kurja und. Denaturi pole ma mitmel a'al suhu saanud, aga wärwid muud kui kirjendawad filmis . . .

27. Ime, kuidas reklaamest lugu peetakse. Enne wõis kuulutustelt lugeda: Näitemäng „Kurjaläinud äpardus!“ Näitejuht see ja see! Näite-
seinad sellest ja sellest wabrikust . . .

Täna tuli aga mulle paksult puudertud daame wastu ja põse peal seisis jildite:

Buuder „Pitti-pitti-purr“ . . .
Progress! . . .

Aprill ehk Narritamise-kuu.

1. Esimene aprill. Ainulene päew aastas, mil inimesed üksteisele jämedat tött, kas suusõnal wõi kirjateel, näkku ütelda tohivad.

Tütar sai täna piltpostikaardi, millel toonekurg lapsega peal on. Kui sellel kaardil tõeste sarnadust on „dublikadiga“ ja kaardi peal olem „kaup“ tõeste tulemas on, siis. . . ma ei anna waestelaste warjupaiga heaks enam topikatti!

Igaks juhtumiseks, tütar waja läbi peksta. . .

2. Pühad on waiksed. Mune ei ole ja wärwi ka ei ole. Ainufesed pühade-munad on need, mis luuawarrega wõi wastu laternaposti faadakse, sest
juuaks' hanshat hoolega,
et käies tiigub jalg' all ma. . .

Olugi, et „Lihawõtte pühad“, kuij lihapaast kestab edasi. . .

6. Darvini kolmeskümmes viies surmapäev.

See oli imelise meelepidamise võimiseega inimene. Temal jäänud, nimelt, meelde, et ahv teda sünnitanud.

Nii see illa wist oli. Ma pole Darwiniga sugulane, mul pole nii hea mälu, ei mäleta hästi.

9. Ilmade ettekuulutajad on riius. Üks lubab sooja, teine külma, kolmas kuiva, neljas vihma. Ilmaga on siis ka niisugune lugu, et ta, lihtsalt, mingisugune ei ole.

Mullu oli lumi maas ja lehtis puud. Tänamu kippub aga maa haljendama, kuid okstel on paks lumi.

Futuristid näewad ka looduses futurismuse algu. . .

14. Prohwet Tennissoni jünger Wiigikolla andis raamatu wälja: „Seinasöömise õpetus.“

Raamat on täitsa asjalik ja ajakohane. Smeštama peab, et meie warem heinu sööma ei hakanud!

Jah, küll Tennissoni naerime,
et tema heinu söi,
nüüd ise heinu õgime.
Aeg arusaamist tõi. . .

21. Surnumatjate puudusel on ka suruuaia wärawas furnute saba. On isegi puusärkide tuleaitse-selts asutatud. . .

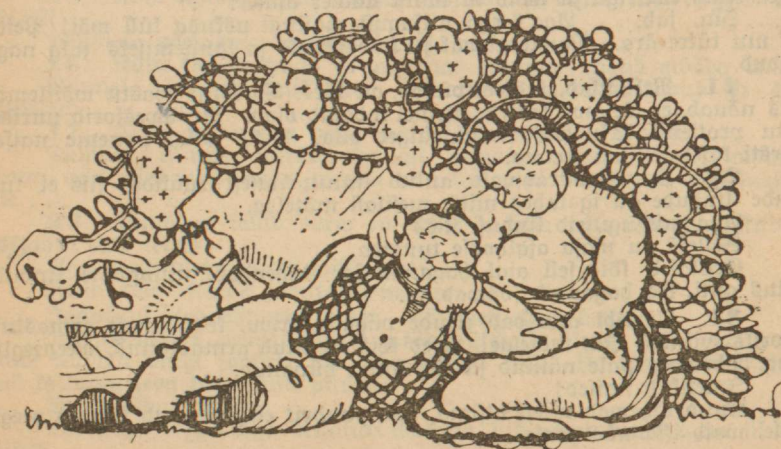
23. Täna alles jain aru, kui paha asi eraomandus on. Mõtege, mis oleks siis, kui maanteed kellegi omad oleks?!. Kudas saaks siis moonatad Sürripäewal tohida?!

28. Jälle riigiwolikogu kümne aastane juubel.

Õdeste, riigiwolikogu on niivõrd wähe ära teinud, et isegi tema 11-al aastapäewal ta kümne aastane juubel warane näib olewat. Wäga wõimalik, et lätatalsegi weel üks aasta edasi. . .

30. Amor on kimbus. Homme on esimene mai, aga pole kuivatus-paberit, millega põesaaluheid kuivatada. . .

Petrograti telegrahfi agentur teatab, et talw tagasi tuleb. . .

Mai ehk Nuusutamise-kuu.

1. Teie ehk armate, et kuu nimesse trükiwiga on sattunud? Ei. Mai on tõeste nuusutamise-kuu. Ei nuusutata mitte diši ja lillesti, waid armastajad pistawad pead kokku ja nuusutawad üksteift. Kas tah „armasama hingelõhna“, nagu metsrahwas? . . Mine tea! . . Selge aga on, et ahnemad hammustama tikuwad, ja see ei ole muud, kui keelatud lihasimu lihapaastu ajal. . .

2. Onnetutele armastajatele tähelepanemiseks:

„Puude kallisuse tõttu on wabatahtlik enese ülespoomine puude otsa lõwaste keelatud. Keelust üleastujad pannakse kolmeks kuuks türmi.“

Ma usun, enesepoojate hull wäheneb. . .

4. Täna awati armastuse-sõnade tšhekkide wäljajagamine.

7. Instruktorid annawad nõu seeni peentratel kaswatada. Seened olla toitwa jõu poolest wäga ramusad.

Seene-seeme on aga niisama kallis, kui pipraseemegi.

9. Waese omaks taheti mind peksta, et ma armastajaid puudutasin. Pahandati, et ma neid lihashimus süüdistada. Nemad olla kõif heinasõdjad.

Ja see ei ollagi hammustamine, waid. . . musu.

Tänu taewale, et ta muud ei ole, muudu oleks mulle ots peale tehtud. . .

11. Täna suure püha puhul ajaleht ei ilmu. Ei tea, kust ma oma tööpükstele lappi saaks. Gilane leht sat westi selja lappimiseks ära tarwitatud ja endistest lehtedest tegin naisele ülikonna ja omale tofina aluspesu. . .

17. Kui kaugele kultura edeneda wõib! Midagi jellesarnast ma ei uskunud. Aga täna tuli tütar mu juurde ja palus:

„Sa tead, papa, et mehi wähe on; osta mulle juudlemise-masini!“

Ja seal juures pistis ta mulle lehe pihku, milles järgmine kuulusus seisis: „Suudlemise masin 60 musu minutis! Kolme hobuse jõud! Käib elektriga ja wõib ka käsitši ümber ajada! . .“

Õm, jah. . . Aga's ega niisugust masinat uskuda küll wõi! Petab ehk mu tütre ära. Naisterahwal ju libisemiseks ja langemiseks jalg nagu loodub. . .

21. Nelipühid, kaskede pühad, on läes. Toreduze wastu wõitlemise jelts nõuab, et tänawu kaskede asemel kadakad olgu. Prohwessorid uurida, mitu protsenti kaselehtisi munawalget olla. Wõib olla, paneme naised warsti kaselehesuppi teetma. . .

22. Kui Gestirahwale antud linnupriiusest rääkida, siis ei tule nende lindude all igatahes mitte mesilasi mõelda.

Aga misjuguiseid lindu siis?

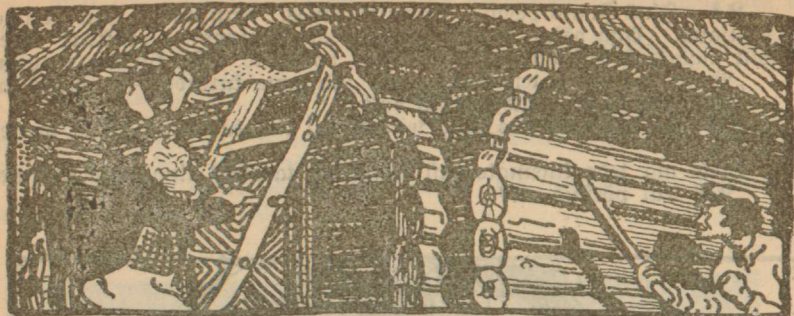
Selleks on waja ajalooesse tungida.

Gesilased sõid sell ajal haganaleiba; tähendab, niisuguste lindude priius anti, kes haganaid jõõwad. . .

31. Ajaleht awaldab nende piigade arwu, kes ennaft armastuse ohwriks wiinud. Ja, mõtelge! Need kõif on kuud armastanud, weepeeglis tema häbemata pale näinud ja kah sinna hüpanud.

Jmelitud naised!

Kuud lähewad weest otsima, aga puudrit ei pane nad kunagi peegli peale, waid ilka näo peale. . .

Juuni eht Supelus-tuu.

1. Supeluse tuu. Kes supleb karastawas wees, kes uimastawas armastuses. Härjapea wees aga ei keegi. . .

8. Suve algus. Kärbsed hakawad walujamine sööma ja tunde luuletajale läheb odraolast kurku ning wamm tindi sisse. . .

9. Roh, küll on häda nende kaupmeestega! Tütar tõi iluja kirju trikoo. Kaupmees wandunud, et wärm ime wastupidaw olla. Uga nii pea, kui minu plikatene suplemast tuli ja trikoo seljast wõttis, oli tal teha mööbiline, nagu wersta post. Tüdruk, muidugi, nutma.

Mina läffin kaupmehe juurde ja rääkisin loo ära. Kaupmees wastas: „Mina ei waleta iialgi! See wärm on ime wastupidaw. Waadake, kas läheb enam ihu pealt ära! . . .“

Pagana päralt, kui tal õigus on! . . .

10. Määrus wälja antud, kus lõik suplemas peawad käima. Nimelt: jotsial-demokratid — Punases meres, tõsiwenelased — Musta meres, oktobristid — Waikses okeanis ja kadettid — Surnu meres. . .

14. Rohe tunda, et sui. Korteri soowitamise eest ei luba keegi enam rublatki.

Wõiks ka pöesastele banderolli peale panna. . .

16. Küla kooliõpetajad ja näitlejad uitawad maad mööda ringi. Mitmel pool on hull head heinamaad paljaks sööddud ja ära wäherdud. . .

17. Täna tegin oma paha mälu tõttu asjata pika reisu.

Tahtsin, kümme wersta linnast eemale, päitejewannist wõtma minna, aga alles seitsmenda wersta peal tuli mul meelde, et seepi kaasas pole. . .

23. Puud on kallid, tõrw on kallis ja tikka pole saadagi. Kudas siis Jaani tuld teha?

Uga ega's meie papist poisid ole!

Jaani-tule asemele jaani-tule-mäng.

Jaani-tulelised astuwad ringi. Üks jäeb ringi keskele.

Ringis olejad lööwad lorda mööda üksteise filmist tuld, nii et see tulute ilusaste ringi jookseb, ikka ühe filmast teise. Ja ringi keskel olija peab katsuma seda tuld tinni püüda.

Wäga lõbus mäng.

On keegi ringis olija denaturit wõtnud, siis muutub tuli tema filmis finiseks. . .

24. Ilus Jaani-päew. Käisin rohelises. Kutsusin ka ühte daame-
test jalutama. Aga ostad ja siis praeguse aja daamedega rääkida! Need
on wist inglasteft kõiksugu wigurid omale pookinud. Nii kui ma palusin:
„Preili, kas tohin teid Kose metsa jalutama kutsuda, — pahwas ta:
„Kas seal üksituid kabinettisid on? . . .“
Seda on kõik mullune talw teinud, kui kiusatus suur oli ja meeled
segi läksid.

Oleks ma teda kinematografi kutsunud, ta oleks tingimata küsinud:
„Kas seal pöfajid on? . . .“

Juuli ehk Hapufurgi-kuu.

1. Looduses on hapu-furgi hoo-aeg. Ilm on kuum ja wainne.
Näib, nagu oleks soitus. Isegi Keomur ja Celsias näitawad ühte ja seda-
sama soojuse traadi.

Jah, hapu-furgi hoo-aeg, aga mis puudub, on hapu furl ise. . .

4. Hambawabrikutel ei näi see efiotsja meele järele olevat, et ini-
mesed heina sööjateks on hakanud. Nad peawad ladus olevad waltz-
hambad ümber walama, sest heinasöömiseks lihassöömise hambad ei kõlba.

7. Prof. Budinapate leidis üles, et lonnahain kõige parem suuwiste
denaturi ja koduõlle peale on.

Sellepärast siis ka panewad söögi poed, kus wa' kibedat saada on,
sildi wälja: „Konnahainte kauplus.“

9. Mitte see ei ole paha, et kärbsed palju on, waid, see on paha,
et nad heinu ei söö.

Kadrionust tuli mulle konka wastu, mida hobuse luukere wedas.

See oli omajagune perpetuum mobil.

Kärbsed olid liha luude pealt ära söönud aga luukere käis ja wedas
wagunit ifka edasi. Hobune oli raske waema tõttu nii tuimaks jäänud, et
sedagi ei tunnud, kui liha luudelt ära söödi. . .

13. Naisterahwaste mood on siis jälle wiigileheni jõudnud. Kuid
wiigilehti kannawad ainult jõulamad. Waesematel on wahtra lehed ja
takja lehed ihufatteks.

15. Oksin toobi Jäemere jõest sulatatud wett. Üksna hea oli.
5 top. maksis. . .

17. Täna juhtus ühel daamel hale äpardus. Ta läks turule,
tädist maalt saadud karpaleht ihufatteks.

Näljased uulitsalapsed tormasid talle kallale, rebisid lapsalehe ära ja panid sealsamas nahla. . .

19. Kadrioru linnawahtide hulka suurendati. Näljane rahwas kip-
pub wägise iluheina ära sööma. . .

23. Margapuu Pärtil läks jäeteller põlema.

Mees on mures, kust see aasta talweks kütet saada, sest jõe lähed
muidugi ka werehinda. Temal oli teda aga niipalju tagawaral, et mõtles
ifegi äri teha. Aga wõta näpust! . . .

Mullu olid puude sabad, efs tänawu tule jäesabad. Jäed põleb ju
palju rohkem ära, kui puid. . .

August ehk Seene-kuu.

1. Hea seene wihm. Seeni tõu-
seb nүүд muidugi, kui murdu.

Kui see wihm aga ka soolane
oleks!

5. Enne manitsejaid lehed ifka
linnalasi pea iga päew: „Minge maale
tööle, minge maale tööle. . .“ Keegi ei
kuulanud.

Aga tänawu, kus hein juba toiduaine on, mille peale täna-homme
taks määratakse, pühksid kõik maale heinale.

Muult linnawahid longiwad üksi ringi ja laulawad:

„Bo uulitse hodiila
bolschaja krotadiila,
anaa
sawseem
seljoonaja bölaa. . .“

12. Kolmkümmend wiis aastat tagasi, juri Kreuzwald.

Sellel mehel oli ime hea nägemine ja ta nägi „kangel kodu kaswama.“
Rahjaks ei ütelnud ta, kus pool ta seda kodu nägi. Ja sellepärast
meie kowanegi oma kodu otsides, nagu lotis.

Ometi meil kodu on, sest Kreuzwald ju nägi teda „kangel kaswama.“
Ja kui suur ta weel praegu juba olla wõib! . . .

Meie peame ruttu oma kodu üles otsima, muidu asuwad kolonistid
sinna elama. . .

18. Teg wiib inimest iseenesest ifka paremussele.

Enne mõtlefin: „Mül suur pere, kõik kallis, kudas ma ära elan?
Ei jdua seenigi osta! . . .“

Mүүд aga, kus seeni mingisuguse hinnaga enam saada ei ole, panen
käed kokku ja sõnan:

„Mull suur pere, kül ma ära elan!“

Mõttele, kui naine kannab seeni, lapsed kannavad seeni! . . . Palju's meie ikka ära sööme. . . Äri mõib teha! Äri! Seened on kallid. . ."

19. Misfuguste wiguritega need tširkused aga ka walmis ei saa. Lähem ja näem, suur plakaat:

"Tširkus. Täna! Minult täna! Täna, mitte homme! Minult meil! Minult meil, mitte muial!

Elusad Gestrirahwa saadikud!

Elusad! Mitte täistopitud! Kui läsa plaksutatakse, waatawad nad kaunis ergult siia ja sinna. Muudu on neil alati filmad kinni.

Uhtlasi awasidab naljahammas Nokie-Noki saladuse, kudas need saadikud kümme rubla päewas teeniwad. . .

20. Käisin põllutöö näitusel. Uudisets olid waltshambad heinte söömiseks. . .

26. Õpetajad teatawad, et nad lapsi katsuma tulewad.

Lapsed, kes katekismust hästi ei õsta, murravad pead, kas õpetaja altkäe maksu ka wõtab või mitte.

Nad ei tea seda weel, et raha tuleb ikka otsekohe peosti pihku anda. . .

September ehk Üüritõstmise-kuu.

1. Majaperemees käis teada andmas, et üür tõusma hakkab. Sonna-
kas asi, see üür küll. Ta peaks ikka soojamõetjaga kokkudlas olema. Aga ei!

Kui soojamõetja tõuseb, üür langeb, kui soojamõetja langeb, üür tõuseb. Kuid tõusku wajugu ehk siputagu ja raputagu elawhõbe, kui ta alla nulli on, — üür tõuseb ikka.

2. Inimene peab oma mõtted alati täielikult ja selgelt välja ütleva, siis ei tule wõeriti arusaamisi ega arusaamatusi. Aga isegi suurwaimud on selles asjas hooletumad.

Nii ütles Galilei: „Ta liigub iflagi!“

Aga ka kõige parema tahtmise juures ei saa ma aru, kumba kohta ta seda ütles, kas konka hobuse või auru tramwai kohta.

Kui ma kontal sõidan, siis olen ma kindel, et oleks Galileil lobise-
wam juu olnud, ta oleks ühe sõna rohkem ütelnud:

„Konkab, kuid liigub iflagi!“

Aga kui ma auru-tramwail kihutan, siis leiari, et Galilei tingimata ütelda tahtis:

„On küllalt juba inimesi alla ajanud, kuid liigub iflagi weel!“

8. Znimene himustab ifka seda, mis kallis on.

Ma ei saa aru, miks enne aru ei saadud, et tuh! niisama hea on, kui puuber. Kas mitte sellepärast, et tuh! siis midagi ei maksnud? Müüd aga, kus ta kallis on, kõlbab ta küll näo peale määrida.

Ja tütar muud kui nurub aga: tuhka ja tuhka! Tea, kust mina selle tuhja pean välja võtma! Ühe tooli juba põletasin ära.

Ei tule keegi kofilane ka mitte! . .

15. Emil Zola müüestestkümnes surmapäem.

Kui kedagi kirjaniiku ropas naturalismuses süüdistakse, siis kinnitab see tingimata, et ta Zolat järelaimata. Kui ja aga raamatu poes pornografiat osta tahad, siis ei patu kaupmees sulle kunagi Zolat, ifegi kõige müüjatam ega lollim mitte.

16. Kus hundist rääkida, seal ta ligidal ongi. Ja täna tuligi keegi puujalaga mees minu tüdart kosima.

Siiski ma talle oma tüdart küll ei anna. See põletab tal selle puujala ühel heal päeval „puudriks“ ära.

Ja mis ta, waesete, siis ilma jalata weel peale hakab? . .

21. Külmi hakab palve wendade peale mõju avaldama. Mitte karastawalt, nagu teiste inimeste peale, waid hoopis ümber pöördult.

Minu eit käis ka baptisti wõi adwendisti lugemisel ja nüüd unistab iga böse kellegi soojadest hõlmadest.

Teises ilmas muidugi, paradüüsis. . .

29. Maal lahkuwad sulased ja tüdrukud teenistusest. Ka nais- linnawahid on amerist lahtipalunise palwekirjad sisse andnud. Nad tunda, et nad enam üksi ei olla, ja soowida sellepärast kallimat teenistust. . .

Oktober ehk Maa kärnaminemise-kuu.

1. Külmi näpistab ja maa tõmbab wahete wahel kõwa kooru- tefe peale.

Mitu paati on põlema läinud ja paadialused peawarjuta jäänud.

Paras! Kes kästis tulega hooletult ümber käia. . .

Kõid peawad sõduse püha ja on sõduse peale rõemjad. Sfege „anide“ ja „pigeonide“ püüdjad pole asjata waema näinud.

Minult surm on pahane. Ta löi niites' omale wikatiga kogemata jala sisse. . .

6. Käisin Turnipsiga habemeajaja juures.

Kui habe aetud, küsis habemeajajanna:

„Kas odõloloõniga wõi?“

„Jah,“ wastas Turnips. „Aga lubage, ma ise.“

Ja wõttis habemeajajannalt eau-de-cologne'i pudeli. Kuid selle asemel, et nõgu pesta, pani ta pudeli juu peale, ja paari lonkuga oli see tühi.

Habemeajajanna jäi lohkunult, nagu gipsfikuju seisma.

„Urge ehmatage, preilike!“ rahustas Turnips. „Nagu wähl teetes punaseks läheb, nii muutub kõik asi ilmas. Millega enne puud poleeriti, sellega desinfectiseeritakse nüüd sisekondi, mida enne peale määrati, seda wõdetakse nüüd sisse. Eks ole?“

Kui meie nultsiale astufime, targutas Turnips:

„Kopernikus oli küll tark mees, aga ta oleks wõinud veel juurde lisada, et maatera wahel oma ringreisul imelikka hüppeid teeb. Kas pole tõsi? . . . Ma tunnen kohe ära, kui maatera lorratult keerlema hakab. Nagu praegu. . . Wäh! . . . puuh! . . . Südame teeb pahaks. . . nõõks. . . Pea a'ab pööritama! . . .“

14. Siiski on veel nurki, kus kõit wana moodi on.

Sain ühelt oma sõbralt, küla kooliõpetajalt, kirja. Ta kirjutab:

„Siiski pean leiwafooruse peale läbi suurendawa klaasi waatama, et kõhju petta. . .“

„Unnetu mehile! Ta sõõb veel wana wiisi leiba ja tal ei ole aimugi, et igaüks, kes ajast maha ei taha jääda, heina konserwisi sõõb.“

Edasi kirjutab ta:

„Koolilapsed lõõwad tahwliid laudade külge kinni, et tuul mis läbi seinete käib, neid ära ei puhuks ja riputawad õhtu magama minnes sokkidesse kuuma tuhla, et need õõsel jalgade külge kinni ei külmetaks. . .“

Tuhla soõfidesel! See on ju fannatamata pillamine. Linnas ei ole ju daamedel enam, millega nõgu puuderdada. Loodawad, et kui krematorium ehitatakse, et siis surnutuhkagi saab. . .“

17. Täna on nende wabaduste päew, mis nii hästi kirjas, kui tegelikult elus jutumärkide wahel seisawad. Tähendab, neid hoitakse kulumise eest. . .“

27. Et küttematerjalist saada ei ole, tellitakse ja ostetakse kunstnikudelt palju tulekahju piltiisi.

Kui juba ainult suhkru peale waatamine thee magusaks teeb, siis siis mitte ka ainult tulekahju pildi waatlemisest sooja ei saa.

Baljud kunstnikud jätawad plankude waapamise maha ja hakkawad tulekahju pilti maalima. Nende äri läheb. . .“

November ehk Umbermuutmise-kuu.

1. Wana rahwa tarkuse järele on täna õnnetu päew.

Täna kümne aasta eest awati ka kolmas riigivolikogu. . .

7. Ujalehed pahandavad: „Rahwas ei loe, rahwas ei loe! . . .“
Misjugune häbematus! Rahwas loeb ja loeks hea meelega, kui tellimise hind mõistlikum oleks. Rahwas loeks, leht lähets ja kirjanikud jaoks juurema tasu. Aga nüüd: Tellimise hind aastas — 6 puubalgu. See on niisama hea, kui 6 Napoleoni pealuud. Peaks ometi leht juhatama, kust neid saada oleks. . .

10. Et Mardi päewal igaüks ennast selleks umbermuuta wõib, kellena ta elus olla oleks tahtnud, sellest saan ma aru, aga miks seal juures siis santida? . . .

Ragu kuulda, tahetakse ka näolatte pidudel santimine sisse seada. . .

15. Dr. Kui teeb katset inimest, nagu karu, talwe uinatusse panna.

Õtimeist katset tahab ta oma ämma kallal toime panna.

Kui katse õnnestab, andku Jumal pikka talwet.

19. Tõeste, kino on üks mõnus ja kasulik asutus.

Selle otsusele jõudsin ma eila.

Olin kinos. Minu ees istub naine wiie aastase lapsega.

Näidati ühte „südant sõlme keerawat draamat“, nagu kuulutusel seisis, „otfasi otsani armastust ja mõrtsuka tööd täis.“

Kui pildi peal wargad, mustad näolatted ees, rewolwrid ja laternad käes, tuppä murdsid ja asju hakasid tasku ajama, pani laps nutma. Oma waigistama:

„Ara nuta, Elfate, küll tuleb politsei, küll see nad kinni wõtab! . . .“

Ja politsei tuligi ning wiis wargad ära.

Laps ei nutnud enam. Temal oli selge, mis jaoks Jumal politseinikud on loonud.

Ja enam ei näita ta linnawahile keelt ega sõima teda „wõmmiks“ . . .

25. Iga aasta on Kadri wesine. Kust see wesi tuleb, ei mina sellest aru saa. . .

Detsember ehk Jõulu-kuu.

1. Mii fiis, täna on juba worsti walamise kuu. Öigem, seda oli ta enne. Seintest weel worstisti ei tehta. . .

12. Täna Runderi 75 aastase sünnipäewa puhul mängitakse teatris tema näitemängu: „Kroonu onu“ . . .

Lollus, et kuulutusle üles ei ole pantud kust rahwa kirjanik see Runder on. Ei tea, kudas seda tükki maitsta tuleb. . .

13. Ujalehe armustaja ütleb, et Runderi „Kroonu onu“ tõlge õige wilets olla.

Ma ei saa aru, mis pärast teatri juhatus igasuguseid läperdiseid lasseb tõlkeid teha. . .

19. Wäljamaal tegi maatera suure jonksu. Wana aasta lõppes otja ja uus algas peale.

Meil ei olnud jonksu tunda ja meil kestab 1917 a. edasi. . .

24. Tõeste, mida kaugemale kultura edeneb, seda luulelikumaks muutub aeg.

Mõtelge, mis sugune oli enne jõulupuu ja mis sugune ta nüüd on! Suur wähe.

Enne olid põlewad waha küünlad, nüüd põlewad jäepurikad.

Wõib olla, on tulewal aastal hoopis lihtne ja luulelik weel: kübe-
med ja läbid põlewad küljes. . .

25. Paremat pühade rooga ei ole wajagi. Leidsin raamatu wahelt ära kuiwatatud lille. Küll oli hea!

Sah, enne pandi neid selleks raamatu wahese, et järg ära ei laoks ja et teatud aimatagi, kui hea niisugune raamatu wahel kuiwanud õis sülla on. . .

26. Ilmaga sain jõuluworsti. Tädi tõi.

Suurepäraline! Mõtelge, koera putt, maltsa ja karuohaka puru täis.

Õjegi meriworst endisel ajal ei maitfenud nii.

31. Onnetu Järwe wanafene! Ei ta julge enam oma weega Tallinnat ahwardama tulla. Kohe tormaks rahwahulk järwele wett ja jäed ära jooma ja ära tooma. Nende hind langeks kohe.

Ta tänagu linna walitsust, kes Ulemiste järwe kaardi pealt maha kustutada lastis, et rahwas ei teaks kus see niisugune järw on.

Nüüd võib ta rahulikult seni edasi magada, kuni lord järw üles leitatse, tähjak joodakse ja linna õõmajats ümber tehtakse.

Uue aasta algamisega on libe lugu. Torni kella löömise wärk on rikkas.

Wäga wõimalik, et uue aasta algamisest ka midagi wälja ei tule, sest wõimus on naiste laes ja need „aastaid“ ei falli.

Õgatahes „head uut aastat!“ algagu ta kumas tahes!

Wats.

Põllutöö õpetus untele põllupidajatele.

Motto: Wanad oskavad õjegi.

„Põllumees on põline rikas.“ Eest kuna paberit, jaloli, chinini wõi mõnda muud, radiumiga ühes hinnas olewat, kaup, äritegemiseks ja edasimüümiseks, õstma peab, kaswawad põllumehele sama kallid asjad, nagu kartulad, õgurid, lurgid, õpenejese maas kätte. Põllumees aga istugu läwel, wilistagu isamaa laulu ja waadaku, kudas nad kaswawad. Ja olgu ta usklik wõi uskmeta, — wili, nagu paljude profesforite katsed näitanud on, kaswab oma moodi ilka.

Sellepärast astumad fiis ka nüüd paljud nendest, kes enne gaasi-
wabriku torusid elutorudeks pidasid, kes kontahobujest omale head eestuju

wõtsid, kes aurutramwai alt furnute ära korjamisega leiba lootsid teenida, kes Gesti saadikute ja uue liikuma põhjanaba otsimist oma ülesandeks pidasid, kes suhtrutschekfisi kofu ostsid, et Ameritas suhtrutscheki panfa awada, ja kes „pigeonidel“ rahapaberisi „kopeerisid,“ — maale põllumeesteks.

Wõib olla, et ka paljude „tähtjate ninade“ maale mineku tõttu Tallinna linnadõmaja ja linnasõõgimaja ei saagi; niisamuti ka Pärnu kindlat sõda, Tartu opositsiooni ajalehte, Narwa puhast Gesti teelt, Wiljandi uut lõbumaja ja Wall oma palwewendadele ja õbedele omaette teist Siioni linna.

Uga sufi nendega.

„Põllumees on põline rikas.“

See juba meelitab.

Põllumehel ei ole waja ei paberiga, ei chininiga, ei saloliga hangeldada. Ehk mistarwis neid pagana ladina rohtusi, nagu chinin, salol, natrum jalycilicum j. n. e. üleüldse waja on?

Talumehel on ainult kaks rohtu: usfiroht ja püsifiroht. Neid wõtab ta ise fiske, annab lapsele ja arstib ka pörsast, kui see ennast külmaks teha tahab. Ja kui need ei aita, siis aitab kadakasuits.

Paku, naljaks mõne metsanurga talutaadile, kas wõi poole hinnaga lõige paremat paberit, ta wastab tingimata:

„Mis mina t'aga teen?“

Ta ei wiitfi sellega äri tegema hakatagi!

Nii rikas on põllumees. . .

* * *

Et paljudel maaleminejatel põlluharimine niisama tundmata on, kui korfnapühkijale sabagatahe ringjooksu-tee, olgugi, et ta seda just tingimata teadma peaks, et sel filmapilgul mitte korfnas olla, kui sabagataht selle ümber a'ab, — tahan siin lühitese juhatusse anda, kudas põldu harida tuleb.

Põlluharimine ei ole mitte niisamajugune lihtne asi, nagu rahwaharimine. Et põldu harida, ei tule mitte kooliõpetajat põllu peale wiia ja teda seal piiblislugu jutustama panna, waid põldu tuleb kända, äestada, wäetada, külida ja lõigata.

Rüntatse adraga.

Udra ülesleidja oli keegi wäljamaalane, kes proowiks siis ka mitu linna, nende hulgas Pompei, Serkulanum, maa alla kündis.

Et maad hästi peenets kända, tulewad waod risti ja rästi ajada. Jlla: üks wagu pikuti, teine — risti.

Äestamisjeks tarwitadakse äffet, ehk põllufammi, nagu teda kirjateeles nimetatakse, sest et temaga maa filedaks kammitakse.

Enini on meie põllutöö instruktorigid peaaesjalikult ifka kündmise ja äestamise peale tähelepanemist juhtinud, just nagu rippuiks lõikus nendest ära. See on aga hoopis ebaarwamine.

See on täitsa ükskõik, kas enne kända ja siis äestada wõi enne äestada ja siis kända, kui aga küli korralik on.

Wääranis palju patustatse kartuli maha tegemise juures, mispärast siis ka kartulid kallid on.

Meie teame, kui inimene ennast ei pese ja higiaugud mustust täis lähewad, et siis sügelised hakkawad.

Kartulitega on niisama. Kui meie ei taha kärnaseid kartulaid saada, peame kartulad enne maha panemist hoolega seebi ja sooja weega puhtaks pesema.

Kui seepi käepärast ei ole, aitab ka kui süljega kartulad märjaks teha ja siis käterätikuga ära kuivatada.

Nii kartulaid maha teha, nagu seda tänini küürutades on tehtud, on mitmet pidi hullamõistmise väärt. Esiteks, kestab kartuli maha tegemine kaua, teiseks — on kallisk, sest tarvitab hulka inimesi ja kolmandaks, inimesed õpivad küürutama, mis meie poliitilises elus ilus pole.

Kartuli maha tegemisega saab üks ainus inimene üheainsama päewaga talu peal valmis.

„Kudas?“ imestate teie.

Üksna lihtsalt:

Kartulid tulewad koti sisse ajada, millel nii suur auk põhjas on, et kartul parajasti läbi mahub. Kartuli maha paneja võtku see kott selga ja jooksku kartulivagusti mööda; kartulid kukuvad ise otsekohe wassse.

Tähetatse tihedaid kartuli wahesi saada, tuleb tasem jooksta, harmemaid — kiirem.

Kus palju kartulaid maha teha on, võib ka hobuse abi tarvitada. Siis lähewad aga kats niisugusti auguga kotti waja.

Kotid seotakse otja pidi kokku, wisatakse kaksiti hobuse selga ja weetakse siis hobusti kartulivao harja mööda; kartulid muud kui kukuvad kumbagile poole wagudesse.

Kartuli maitu see ei riku, kui sel a'al ise ka hobuse seljas istuda. Teraswiljale lisatagu tubliste soola hulka, et wili mitte liig weesine ei saaks. Ja, peaaft, sool on hea abinõu „kurjafilma“ wastu.

Talwilja põllud, ruttis ja nisu, tulewad talweks õlemattidega kiini katta. Ja hea on, kui õlgedele weel kuiva saepuru wõi tuhka peale wedada. Et aga rufidõrs lõwa tuleks, külwatagu põllule rohkest nõelu wõi klaasitükka maha.

Erned ja oad tulewad ahjus pruuntis küpsetada, et nad niiske mulla sees mitte enne ära ei mädaneks, kui kaswud wälja ajawad.

Sinaseeme tuleb äädika ekstrakti sees ära leotada, siis ei ole linu päraft enam leotada waja; kuid on nii lahti, et nisu wõi käega. Sinamasin võib julgeste ostmata jääda.

Rõige suuremat kunsti nõuab tatra maha tegemine. Tatart tuleb nii külida, et ta kaswama halab.

Tähtsat osa wilja maha tegemise juures mängib weel sõnnik.

Rõgeda looma sõnnikut ärgu ial põllu peale wiidagu ehk suitsetagu see kadakatule peal ära.

Peale sõnniku põllu peale wiimist tulewad sõnnikuhunifud karboli weega üle walada.

Et warblased ja waresed põldudele kurja ei teeks, võib nõnda nimestatud, „ernehirmutised“ wahti panna. Minufesed teenijad, kelle palg weel tõusnud ei ole.

Majaraamatusse neid sisse kirjutada ei pruugi ja küstawat on, kas neil üleüldse passigi on.

Nüüd aiawill.

Kapsa seeme tuleb enne toas lillepoti sees taimeks kaswatada ja alles siis peenrale maha teha. Et ussa karta poseks leotatagu taimi enne paar päewa ussirohumees sees.

Kaalikad niisamuti. Minult piimaga kasta tulewad — saawad head, walged, maitsewad.

Säid hapusti kurka saab, kui seeme hapu piima sees hoolega hapuks leotada. „Safuska“ kurgid aga hapu weini ja müügi kurgid Soome kalsa sees.

Ei tule kurgid veel küllalt hapud, võib veel soolahapuga peentad üle malada.

Beetide jaoks toodagu zinnober punast, sulatagu keeva mee sees ära ja malatagu kohe peenrale.

Siis on veel, nõnda nimetatud, toki-erned. Need kaswawad iseene-
sesti hästi, aga et warblased launu enneaegu tühjaks ei teeks, tulewad tolid, mida mõõda ernes kaswab, olastraadiga läbi põimida.

Sibulad, peterjellid, tillid külwatakse muu wiljaga segi, et pärast toidu tegemise suures nende otsemist ei oleks.

Borgandi maha tegemist kawatsetawat aga koguni ära keelata.

Ned wilja ümber tehtagu kõrge, et jänesed kallale ei saaks ja iga peenra kohta seatagu suur firm, et kasnud päikese käes ära ei pleegiks.

Kui wili walmis, tuleb kogumine.

See on juba lihtsam.

Kui ise koguda ei osata, pandagu kuulutus ajalehte või kirikuposti külge: "Talguid!"

Ja peagi on kõik wili põllult ja peenartelt kadunud.

Karjakaswatus. Iga põllumees peab muidugi, kui ta ajast maha ei taha jääda, ka karja kaswatama.

Daamede rahustuseks, kellest tulewased perenaised tulewad ja kes isegi kahelapse süstemi wabameelsuseks peawad, pean tähendama, et karja-
kaswatuse ja lapsekaswatuse wahel niisama suur wahje on, kui katolikumuse ja saapawilsi wahel.

Et wafilast mõislikku lehma saada, ei pruugi talle sugugi bonnet või couvernantet palgata; wirt wafilas õpib isegi.

Lehma võib julgeste osta ja müüa, sest olgugi, et tal hing sees on, „elawaks taubaks" ei pea teda keegi.

Ühtlasi panen ka südame peale, et tingimata, kõige wähem üks hapupiimalahm ostetagu.

Ja misfugune lihtne piimasaamine maal on!

Et linnas piima saada, tuleb „piima sabasse" asuda ja odada. Maal on lugu koguni ümberpöördukt. Lehmad seatakse ritta, üks teise sabasse ja nad peawad ootama, kuni nad ära lüpsetakse.

Käägitakse, et juudipoe sellid, kes wana lauba eest hea hinna wälja pressida, kõige paremad lüpsjad olla.

Imekasulik loom talupojal on ka lammas. Lamba willast saame meie riided ja nahast kasukad ja klantsaapad.

Hea lammas annab neli korda kuus willa ja kuus korda aastas nahka...

Siga on jälle seesama, mis linnas puudekülge pandud toidujätiste-
kast, ainult selle wahega, et seal hing sees on, aga kastil mitte, et kast ära laguneda võib, siga aga teise ilma minna.

Siga on sellepärast kasulik pidada, et ta kõik jätised, peale „sektlonna jätiste" ära sööb. Ka luuletajale võib siga soowitada; ükski luuletus ei lähe raietu, mis ei ilmu, — siga sööb ära.

Siga võib oma harjastega ka saapaid klantsima õeruda. Sialiha on aga nii maitsem, et temast peenemates söögimajades linnupraadi tehtakse.

Lehm ja lammas sööwad, ja söid ka enne, heinu, kui Dennisson heina-
söömise üles leidis. Siga aga sööb kõik ära, hädaorral ka „prohweti" enese.

Siis: hobune, koer ja kass.

Need on targa mõistusega loomad, olgugi, et nad raha ega paberi wäärtust ei tunne. Talumehel on nad heaks eestujuks. Hobune õpetab, kui kannatlik peab olema, koer — kui wiisakas, kass — kui heade näppudega...

Muidu on neil igal oma kindel amet.

See on ju ka linnas näha. Kasfi ei rakendata ju kunagi konka ette ja hobune ei aja veetorusi mööda warblasi taga.

Kodulinnupidamine. Linnas mõistetakse kodulinnupidamise all seda, kui keegi omal mõnda puudertatud näoga „linnufesi“ lodus peab. Talupoja linnud ei ole aga mitte puudertatud nägudega „jumala linnufesed“, vaid kanad, anid, pardid.

Need on kõit kasulitud linnud.

Rana see muneb (Sihavõtte eel koguni wärwilisi mune) anti on hea „aniks püüda“ ja part on talupoja tui.

Loiduks tarvitamad nad kõit teri. Aga järel tehtud teri nad ka ei söö.

Lindude liiki tuleb veel till lugeb, kes julgeste „lanareika“ osa täidab. Wälja õppinud kilgid laulavad koguni ka nelja hääle peal. On ju ka grammofoni nootisi kilgt lauludega saada.

Kilgid elavad ahju peal ja sööwad, olgu lihapaasti wõi mitte, sawi.

Kõikidele koduloomadele ja kodulindudele, wälja arwatud kilgid, tuleb lord aastas saba peale rõugeid panna.

Zuhtub aga mõni loom haigeks jääma, tuleb ta pakju kadaka suitstu sisse wiia ja usfirohtu, püsifirohtu ning dünamiti sisse anda.

Kodune wärwimine. Et wärwi kusagilt saada ei ole ja „potifinine“ wärwimine paljudel närwide peale läib, siis tahan ma siin näidata, kuidas riidet ka muul ja kodusel teel lihtsast ja odawaste wärwida võib.

Et riidet punaselt wärwida, tuleb punane teliskivi mee sees ära teeta, riie sisse lasta ja üheksa lorda ümber segada. Kui siis riie õgguwate süte kohal ära kuivatada, linamajana alt läbi lasta ja külma rauaga üle pressida, on ta ilus nagu õhtu eha wõi neuu pale esimehe armastuse ajal.

Riide mustaks ja walgeks wärwimise juures tuleb niisamuti teha, ainult teliskivi asemel tuleb, kas kiviisüsi wõi lubjakivi wõtta. Pigi wõi kriidiga ärgu aga keegi riideid wärwima hakaku. Ka piimaga mitte, see läheb peus wälja.

Kui riidet rohelisteks tahetakse, wiidagu see wärskelt niidetud heina hunniku sisse ja lastagu seal senti olla, kuni seitse päewa wihma on sadanud. Kui riie selle aja sees ära warastud ei ole, on ta roheline.

Pruuniks saab riidet nii, et riie roostese pleki peale laotatakse ja senti laua alla lastakse, kuni riie pruuniks muutub. Igapäew tuleb aga riidet suure aedniku kannuga lasta.

Siniseks wärwimise juures jääb aga ikkagi „pott“ abimeheks. Wähe-malt senilaua, kuni meie instruktoritel korda läheb siniseid lambaid muretsema. Need arwamad, et will siis siniseks minna, kui tallefisel lohe pärast sündimist, ehk veel parem, enne sündimist, nahk siniseks pestä.

Keegi olla ka juba katset teinud. Katse oleks tingimata õnnestanud, aga tallele furnud floppijale kätte ära.

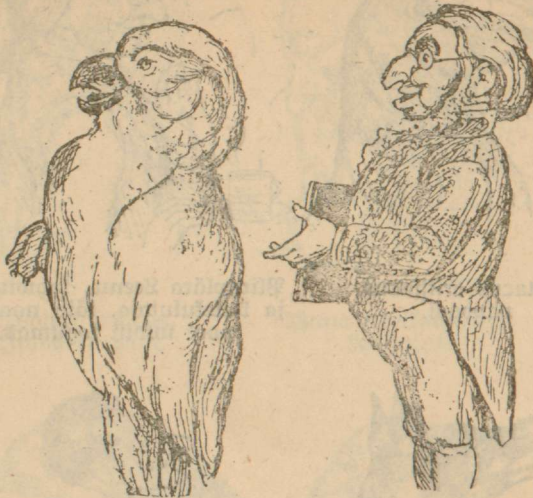
Kollane wärw pole praegu moodis. Peale Hiinamaa ja Belgulinna ei kanta teda enam kusagil. Kes aga Soome paberossa suitsetab, sellel läheb riie iseeneseki seljas kollaseks.

Eiiski. Kui ilusat „tango“ wärwi tahetakse saada, tarwitagu sibula loori wõi wihalehti ja kuuma waiku.

Riie tuleb pintsliga selle seguga üle määrada ja siis patta keema panna. Kui waht peale ilmub, wälja wõtta ja kuivanud kadaka põesaste peale kuuwama laotada.

Tahetakse riidet kirjaks saada, tuleb teda kolm lorda päewas kirju seebiga pesta ja kirju kivi peale kuuwama panna. Kirwilombi Jntis.

Matši põllutöö ja karjakasvatuse näitus.

Rakadu.

Salandunik von Wopps kõnetoolis. Kuningliku Kõrguse õuevalitsuse III kl. ordumärgi ja Hertsoigi Suuruse loosiwalitsuse II kl. ordumärgi ja ühe I kl. lambapea kandja.

Garrulus glandarius,
väite metjalind.

Peru Karla, palawawereline ja natufene üleskruuwitud närwidega noormees

Psittacus erithacus,
papogoi.

Bliraplära Zeenu, kohvitanta
ja keelekulutaja, käib naabrite
pool uudisi kogumas.

Canis vulpes,
rebane.

Albert Sahlerdaja, rahva-
meelse linnatija laadilist.

Nagu Baabelis.

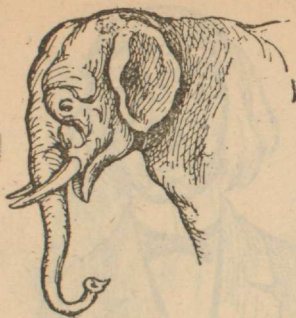
Kui sõda peasis möllama,
fiis pildus rahvad üle maa
ta segamini laiali,
et pole otja, arugi!
Seepärast pole imesta,
et aeg nüüd, mis seal parata,
niit, nagu wanast' Baabelis,
kui kees seal keelesegadis . . .

Kui tahad suhtut saada sa,
ei kaupmees sinust aru saa;
ta lihtsalt pead sull' raputab
ja endamisi pahandab,

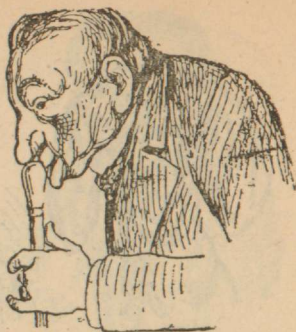
et suhtut t'alt ei osteta . . . !
Tõest', pole miskit parata,
kui nagu wanast' Baabelis,
meil teemas keelesegadis . . .

Nahkkaapaid tahad saada sa,
ei kaupmees jälle aru saa;
ta annab saapad paberist
wõi niinewiisud kogunist'.
Ja saiajahu ajemel,
tont teab, mis toob sull' leti peal!
Jah, nagu wanast' Baabelis,
nüüd teemas keelesegadis . . .

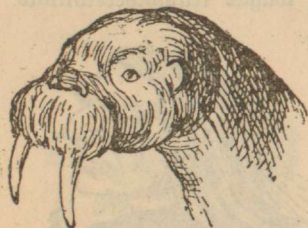
Kiwilombi Snts.

Elephas indicus,
India elewant.

Wana fibelfonnaarsti
Ritfintius.

Frichechus rosmarus,
merefaru.

Bals Meyer, õllefõber ja
torporatsiooniline surmani
truu filiister.

Wnutunud.

"Sa oled nii ju, kui puuhalg!" —
see oli sõimusõna,
kuid nüüd, kus linnas puundenälg,
ta meelituseõna . . .
"Oh, puuhalg, neiu, tule mull!" —
nüüd hüüab armastaja . . .
Jah, tõeste asi nõnda hull,
et raske aru saada!
Puuhaluts, haotubuks' ta
ei sõimata wdi lolli, —
nüüd kullaga ju kaaluma
peab küttepuude tolli! . . .

Dr. M i n a.

"Mesinädalal.

Keegi inglise madrus kosis Belgu-
linna daamekese ära. Nad üürisid tõlla
ja sõitsid selles Kofele pulmaveisule.
"On sul hea istuda, mu kallim?"
küsis inglismann.
"Jah, mehike."
"Behme?"
"Wäga."
"Ei pöruta?"
"Põrmugi."
"Ja tuult?"
"Ra mitte."
"Noh, siis lasse, naesutene, mind
oma asemele." Prj.

Avis aries,
pikafõrvaline lammas.

Cand. theol. Jonathan Mandlit, ka
fututud „Waga Heinrich”, usutea-
duse kandidaat, pikemat aega kodu-
kooliõp. wagas trahwiperetonnas.

Aquila fulva,
kaljukottas.

Muusikamees Dipt.

Jäid pimedaks.

Mul oli, hea sõber Rees,

kes oli täitsa kodumees.

Kuid juhtumisi korra ta

sai ühel neil' hakkama.

Ta suudles korra, suudles tats, —
jäi armastusest pimedaks . . .

Mis teed ja pime pruudiga?!

Õnn kadus, nagu nuudiga! . . .

Ja mehel oli mure suur . . .

Kuid troostijaks sai denatur.

Rees seda jõi, jõi korda tats, —

ja jäi ta ise pimedaks . . . Kivilombi Jnts.

Seft ajast ämariku a'al

nad trehwafiwad uulitsal

ja lätsid ühte kinosse,

tus pilt on kängest' udune.

Seal lätsid korra, tätsid tats, —
ja neiu jäigi pimedaks . . .

Pithecus satyrus,
orangutang.

Brantslane Jean,
fõrge krahviherra toapois.

Struhtio, jaanalind.

Karla Mesinoff, wagadlaste
ettelugeja ja wagujate elu-
kõmmetega; kirjutab kirjilik-
tudele herrastele terjafirju.

Igapäewased haigused ja mõjuw kodune arstiabi nende wastu.

Peawalu. Peawalu tuleb „pea peale kullumiseft.“

Seda tuleb iseäranis wäljaarenenud, raske peadega inimeste juures ette. Nende päid tõmbab maa kangema jõuga „külge.“

Arstitalse peawalu urwaplaastri panemisega selle koha peale, kuhu kõil mõistus „pea peale kullumisel“ loflu jookseb. Sellele kohale ei ole aga weel tänini ei Ladina ega Gesti keeles kohast miilakat nime leitud.

Kuuma urwaplaastri panemisel tõuseb mõistus auruna pähe tagasi, haige saab termeks ja wõib jälle. . . „pea peale kulluda.“

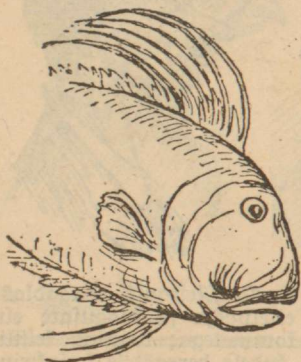

Marabu, Iõunamaa lind
tooneturgebe_seltist.

Wana koolipapa, enne-wene-
teeleaegne wallafoolmeister.

Zeus faber, päitefekala.

Herra Barun von zur Lambapea.

Silmahaigus. Silmahaigus tuleb sellest, kui ligimene oma silma pinna sulle silma torkab ehk kui ju oma palk filmas mädanema lähleb.

Niisugusel lool tuleb palk wiibimata filmast wälja sikutada, ja kui see wõimata, siis film ise. Wuidu wõib pimedaks ka jääda.

Pimedaks wõib ka siis jääda, kui läbi supelushoone seinaprao alasti naisterahwaid piiluda. — Tuhk on siis hea filmarohi.

Kellel filmad aga päitele sisse waadata ei kannata, see joogu seni denaturi, kuni filmamunad tahmaseks lääwad.

„Silmawiskamise“ vastu aitab see, kui olastraat silma ette jäetakse.

Paljaspeakull.

Sakarias Kopilakoi, mitte see kõige-
suurem pillaja meie linnas.

Buteo vulgaris, hiirekull.

Gans Karmapealt, wanapoiss.

Kõrwahaigus. Kõrwahaigus tuleb kõrwalehtede werewaesusest. Et kõrwawalu järele jääks, tuleb nii häbeneda, et kõrwalehed puna-
seks lähewad.

Keelehaigus. Keelehaigus on paratamata haigus. Lobiseja keel
ei waihi.

Kui aga keel liig palju logiseb, nii et isegi sõdmist takistab, tuleb
wett suus hoida.

Laimawa lobisemise wastu aitab aga ka teise inimese sülg väga hästi.

Gambawalu. Gambawalu tuleb sellest, kui loomulikud hambad liig
kaua suus on.

Kunstimikud hambad ei waluta kunagi, ei suus ega warnas.

Gulalie Annete Armas, alt nelja-
tümne wana; peale abieluiskamise
haiguse pole muud wigu.

Kroonikurg.

Sambawalu waigistamiseks tuleb hommikul suu kinni hoida, sest „hommiku tunnil on kuld suus,” ja kuld on hammastele, nagu timpai karjapoisile.

Kes aga „hommikutunnil” suus olewa kullaga äri tahab teha, sellel tulewad hambad iseenesest hoopis suust välja.

Südametõbi. Südametõbe põhjuselks on kas armastus (süda murdub, süda lõhkeb) ehk liha nägemine paastu ajal lihuniku fildi peal (süda läheb wesiiseks.)

Õnimehel juhtumisel on heaks arstirohuls kas wesi wõi nõbr, äädika hapu wõi õpetaja ja teisel — kui Ülemiste järwe wett klaasi sees waadelda.

Kopsuhaigus. Kopsuhaigus hakab sellest, kui „kops üle maksu” läheb. Kopsurohuls on Soome paberossid kõige paremad. Need teewad kopsu seeft kollaseks ja kollane on õnnis wärw: inimene saab suremataks, nagu prohwet Tennissongi, kes kollaseid riideid kannab ja, wõib olla, ka seeft kollane on.

Selgroopehmemine. Selgroopehmemine tuleb sellest, kui inimene kas „suurt risti” seljas on kannud wõi „kõrgele isandale” kuni aramäsi-
museni nällu waadanud.

Selgroopehmemenemist põdeja tuleb kohe tarbeainete sabasse parane-
misele saata.

Näpuhaigus. Näpuhaigus on see, kui inimene, ükskõik, mis kätte juhtub, ära „näppab.”

Sellest haiguseft peasemiseks tulewad kaks lapse pea suurust pehmet sawi palli teha, känd siise suruda ja oodata, kuni sawi kõwaks kuimab.

Kui niisugused „sawikindad” kätte otjas on, ei ja haige enam „näpata.”

Tasfutiisifus. Tasfutiisifus on moodne haigus.

Rõdige parem abinõu tasfutiisifuse vastu on, kui tasfud hoopis ära lõigatakse wõi kinni õmmeldakse.

Põlwelõdwemine. Põlwelõdwemine tuleb peaaesjalikult armastajate meesrahwaste juures ette.

Meeldima naisterahwa ees lähewad neil põlwe musklikid korraga lõdwaks ja nad langewad põlwili.

Põlwelõdmenemise vastu aitab, kui pörand enne põlwili lastmist tihedalt erneteradega üle külwata.

Konnafilmad. Konnafilmad tulewad teise jälgis käimisest.

Konnafilmade jaoks ostetagu sinised prillid.

Sõõdikud. Sõõdikud tulewad „kurjast-filmast“. Kaowad kõhe, kui ihu tulise triitrauaga üle triifida.

Paiseb. Paise on lihtne wälte ihu üles paistetud, mitmesugustel põhjustel.

Tuleb wafaraga tajafeks lüüa ja triitrauaga üle triifida.

Uuenägu. Uuenägu on kroonikaline haigus.

Kaob lühifekts ajaks, kui pahema jala suurt warmast liigutada.

Kui aga ennast kolmeks päewaks üles puua, kaob see haigus hoopis ära.

Salahaigused. Salahaigused tulewad liig awalitust „olemisest“.

Paranewad iseenesliki, kui neid suures saladuses hoidakse. Wuidu sünnitawad nad naabrile keelehaigust ja wõiwad haige enese lõifuse lauale ka wiia. See on niisama hea, kui surm . . . Dr. M i n a.

Silulinna korteri-pinkerton.

Walge-maja kolmanda korraknast rippus kõis alla ja kõie otfas, maja teise korraknate kohal, kõtkus kuulus Amerikafalapolitseinik Pinkerton. Ülewalt knast, kusti kõis rippus, waatas ümargune kaalifa sarnane pea alla, mustad tihedad wurrud, nagu üle tõrwatud poolluu, nina all ja naeris.

„See on see wiimane kiige!“ hirwitas Tom Parker. — „Pole wigal!“ wastas Pinkerton. „See kael on poomisega harjunud.“ —

Nii seisis selle raamatu kaane peal, mille Ants Plaks parajaste kätte wõttis.

Ants Plaks oli kirgline falapolitseinikkude lugude lugeja, ja kui ta mitte seise kuud riiete warguse pärast kinni poleks istunud ja mõnda üleliigset õõd „foolas“ mõõda saatnud, ta oleks ennast juba ammu falapolitseinikuks pakkunud.

„**Õimene peatüff. Tõrwatud automobil.**

„**200,000 rubla sellele, kes . . .**“ —

Nii algas jutustus.

„Õm,“ harutas Ants Plaks endamisi. „Kõil jutustused algawad neis raamatutes nii ühte moodi, et . . . Õffa: Pinkerton lamas sõhwal, suitsetas ja luges lehte: „200,000 rubla sellele, kes . . .“

„Niisugused lood polegi na rasked,“ juurdles Ants Plaks pisut mõtel-des edasi. „Tarwis õdige ise midagi selle sarnast ette wõtta. Wõits Scherlot Holme moodi era-falapolitseinikuks hakata.“

Ants Plaks pani „Pinkertoni“ käest ning wõttis „Päewalehe“. „200 rubla sellele“, — paistis kuulutuse küsjelt talle suurte tähtedega silma.

„ . . . kes terve amme juhatab!“ —

„Päh! See ei lähe!“ sõnas Ants petetult. „Õleks amme kadunud, ära jooksnud, siis oleks weel . . . tundemärkide järel otiks üles . . . aga . . .“

Mamal seisis aga uus kuulutus: „10 rubla sellele, kes mulle korteri soovitab!“

„Säl See juba läheb!“ hõistas Ants Plaks. Ringi uidata, aknatest fisse waadata ning kui mõni tühi korter kusaqil on, soowijale teatada, ja — 10 rbl. ongi nagu taskus! Tingimata! . . . Päewa jookful otsin mitu korterit ühes, ja nii wõin ma mõne aja eest torelda talu osta, nagu mõni riigiwolinik.“

Mõeldud — tehtud.

Ants Plaks surus laia kaabu pähe, wõttis jämeda kapi kätte, pistis niisama jämeda sigari junni suhu ja läks linna mööda „Pinkerntoni tegema.“

Pea igasse aknasse fisse woadates, uitas Ants Plaks uulitsaid mööda. Mis ta kusaqil nägi wõi mis talle kusaqil näidati, sellest saats ta palju pikema loo, kui paljasjalgsel prohwet Tennisoni eluloo-laul on.

„Säh!“ ulatas talle ühes keldri toas olija, nähtawaste haruldaselt helde inimene, lahwi otsas weri-worsti. Ants oleks mutdu selle ka ära näpsanud, aga aknakaas oli ees.

„Tulge lahewõitlusjale! tulge duelli peale, mu herra!“ karjus talle teises kohas keegi noorherra, kes teise mehe naise juures oli.

„See on potifinine ja sellega wärwin ma omad püüfid siniseks,“ seletas kolmandas kohas keegi kingsepp, kohmetades, filmakirjaks oma seltsimehele, denaturit pudeli juures, arwates, et Ants Plaks mõni nuuskur on.

Ja ifegi keelt näidati talle ühes kohas ning teises kohas wõttis keegi rõugearmilise daame ennast riidest lahti . . .

Wimats ometi leidis Ants Plaks tühja korteri. Leidis korteri, kust üürilised parajaste wälja kolisid.

Ja Antsule nättas, nagu oleks aknale kümne rublaline paberiraha kleebitud, nagu enne ifla korteri wäljaüürimise filitfi kleebiti.

Rõigest jõust pani Ants Plaks kuulutaja poole punuma, kes koguni teises linna ääres elas.

Südalinnas jõudes, tuli talle meelde, et ta wast ära elvida wõi hiljaks jääda wõib ja wõttis auto.

Ants Plaks tõi korteri otsija leitud korteri akna tahta, kust üürilised juba wälja kolinud olid ja seletas:

„Näete, siin on tühi korter. Waadake läbi akna . . . Ma soowitan teile selle korteri. Hea, mõnus korter. Säh, wäga! . . . Aga nüüd olge head, lubage kümme rubla siia.“

„Aga kui see korter juba wälja üüritud on?“

„Mis seft?! . . . Aga mina soowitan teile teda iflagi ja teie lubasite soowitamise eest kümme rubla maksta.“

„Koh, siis wõilsite aga küll hästi teenida! . . .“

Seal tuli kojamees, kes juhtumisi nende kõnet pealt kuulnud, ligi ja tegi tõfise näo ette.

„On siin majas korter wälja üürida?“ küsis Ants Plaks.

„Ei ole.“

„Aga see, kust üürilised alles praegu wälja kolisid?“

„Ei ole.“

„Agent“ ja korteri otsija jäid juhmist üksteise otsa wahtima ja loon-dasid siis oma pool lollit, pool andeks paluwa waate kojamehe peale.

„Siisti,“ sõnas see lahtemaks saades. „Kui mulle 10 rubla soowitamise eest annate, wõite korteri saada.“

„Olen nõus,“ vastas korteri tahtja. „Näidage aga enne.“
 Ja kojamees näitas talle läbi akna seda sama tuba, mida Unts Plakssti.
 „Seda soovitatan mina!“ segassti wiimane wahel.
 „Aga kui mina ei soovita, teie seda ei saa!“ kinnitas kojamees.
 Unts Plakssti kannatus kippus katkema.

„Mina soovitatan 8 rubla eest,“ piiksus ta haleda häälega, „lähme kaupleme peremehe enese käest.“

Korteri tahtja oli nõus.

Mindi.

Peremees waatas korteri otsijale kahtlustawalt otja ja sõnas küsimise peale, kas korterit on: „Ei ole.“

„Aga kui on?“ pinnis Unts.

„See maja on juba üksteistkümmend aastat minu oma ja ma usun, ma tean ifka wist oma maja asju paremine, kui teie.“

Korteri otsijad kehitasid olasid ja pidid juba lahutama.

„Pidage,“ sõnas korruga peremees. „Ma wõin teile ifkagi korteri soowitada, aga selle eest tuleb teil mulle 15 rubla maksta.“

Näidate!

Ja peremees wiis otsijad selle samasse tuppa, mida Unts Plaks üles leidis ja mida kojameesti siis soowitas.

Unts Plaks ja korteri tahtja waatasid juhmilt üksteise otja.

„Kas teie selle korteri peremees ei olegi?“

„Olen.“

„Aga kudas teie siis soowitamise eest raha wõtate?“

„Kas oma korterit et wõi siis soowitada?“

„Ei! See on nõbrimine,“ vastas korteri tahtja ja pööras minema.

* * *

But arwate, et ta ära läks, siis elsite.

Ta läks ja lastis omale kojameesti uuesti seda sama korterit soowitada et ifka odavam korterit kätte saada. Kojamees wõttis küll juba 11 rubla, aga kaup sai ifkagi walmsis tehtud.

Ja ime. Kui nad kojamehega peremehe juurde läksid, ei nõudnud see „soowitamise“ eest sugugi enam maksu. Ju nad kahetse ifka, see peremees ja kojamees, kolku mängisid.

Waene Unts Plaks ei saanud aga oma waewa eest mitte 10 rubla, waid maksis koguni weel 5 rbl. juurde: 4 rubla auto-sõit — korteri tahtja elas hoopis teisel pool linna ääres, — ja 1 rublaline lõunasöök wiimase wõimaluseni tühja kõhu peale . . .

R i w i l o b i J n t s .

Ratukahetseja.

Nunupupu-Madis tuli õpetaja juurde ja pihtis, et ta Rõdimõti-Loomal ühe ära warastanud. Patt piinata teda wäga.

„Kui palju maksis siga?“ küsis õpetaja.

„Koh, kõige wähem, oma rublat paarikümmend.“

„Hea küll. Too raha minu kätte, ma annan kahjusaajale edasi.“

Järgmisel päewal toob aga Nunupupu-Madis õpetajale kuuskümmend rubla.

„Mispäraft kuuskümmend?“ küsis õpetaja. „Se ütlesid, et — kahekümmend.“

„Jah, seda niifugused sead diguse järele maksawad küll, aga nüüd, sõja ajal, ei pease neid selle rahaga silitamagi. Edin siis Rõdimõti-Loomal järeljäänud kaks siga kah ära.“

Prz.

Spimetusele tulnud kiri.

Armas Wana Meie Mats!

Oli aeg, kus meid, uulitsa poisja, linnatöömets peeti, kus üteldi, et meie muud teha ei osatagi, kui soppa pilduda. Wõi mis meil siis teha oligi?

Nüüd on aga ajad muutunud.

Uulitsapoisi peale ei tohi keegi enam näpuga näidata, uulitsapoisi auu ei tohi keegi enam riivata

Uulitsapois teab, mis ta kohus praegusel ajal on. Ja ta täidab seda.

Kuna seltskonna inimesed alles pead murramad, kas sõja ajal tantsida, wõi mitte, olene meie juba priloopimise ammu maha jätnud. Ja meil on juba oma „Uulitsapoiste selts.“

Selle seltsi eesmärk on oma isadele ja emadele (kes, wõib olla, küll meie isad-emad ei olegi) käesolewal raskel ajabade ajal appi tulla.

Kellel ise aega ei ole sabas seista, wõib oma asemele õige odawa maksu eest mõnda organiseeritud „Uulitsapoiste seltsi“ liiget palgata.

Uulitsapois täidab oma osa. Ja täidab seda seni, kui seltsfond jälle paraja aja leiab olemat, tantsima hakata. Siis hakame jälle muda loopima.

Ka mudaloopimine on sport, kuna tants ainult — madal lõbu on. Uga praegu pole kohane aeg.

Rätt patšides **Krimu-Sõja.**

„Uulitsapoiste Seltsi“ esimees.

Et mull paat, mille all ma elasin põlema läks, otin kohta

kaasüüriliseks.

Wõin laste järele waadata, filmamoonutamise etendusi anda, tangot tantsida, kasulaid pahurpüdi pöbrata, uulitsat kasta ja luuletada. Olen walget werd, aga kui see soomitaw ei ole, wõin oma were ka mustaks wärwida.

50 rubla sellele,

kes abielupaarile kolmetoalise korteri soowitab. Wõiwad lastetaks jääda ja esimese nõudmise peale endid lahutada lasta.

Rõige uuem kokaraamat.

Maitswad toidud konna-heintest, taljastest, pajukoortest, kasetohust ja kuufekäbidest. Hind üks puuhalg.

Heinajõõmise kursused

Prohwet Tenniskonna meetodi järele igapäew Belgulinnas heinamaal.

Kolmetoaline korter

sellele, kes minu kaardimängu kaotus 1790 rubla finni maksab. Ootamäärjapea kaldal.

Rats tuba

sellele, kes mind ära kosib. Tulla pahemat lätt.

Neljatoaline korter

sellele, kes minu wesklib ilma mööda kofku korjab ja mulle kätte annab. Minu adresi saab Wiruäärava wahi käest.

Uulitsapoiste artell soowitab häid **fabasfeisjaid.**

Eüld hästi järelehtud **puid on müüa.**

Nõutakse were-hinda.

Дозволено военною цензурою.

Aug. Mikwiti'i trüff, Tallinnas.

№ 5 15565

